

MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M.KIR. POSTAVEZÉREGAZGATÓSÁG
MEGBIZÁSÁBÓL A M.KIR. POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M.KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. PÁZMÁNY ÖDÖN

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAMŰSZAKI TANÁCSOS

Személyzetgazdálkodás a német birodalmi postánál.*

Írta: Dr. KÖKÉNY SANDOR m. kir. postatitkár.

Le service économique du personnel de la Poste du Reich. (Cadastre de travail et organisation des bureaux.) Par M. le Dr. SANDOR KÖKÉNY, Secrétaire de poste. (Suite de l'article paru dans le no 2:1941 de Magyar Posta.)

L'auteur fait connaître le nouveau procédé de la poste du Reich, appliqué pour la fixation de l'effectif du personnel. Ce procédé se fonde sur l'appréciation qualitative des sphères d'activité du service. Sur cette base, chaque poste de travail a son appréciation publique qui comprend un grade et une branche de formation. Le registre des sphères d'activité établi de ce point de vue constitue le cadastre des postes de travail. — Le nouveau procédé permet de former un jugement juste et objectif sur le rendement du travail de l'employé.

A német posta személyzetgazdálkodása a munkateljesítménynek csupán mennyiségi értékelése mellett gazdasági és személyzetpolitikai szempontból nem ért el megnyugtató eredményeket. A munkavállalók szociális érdekeik mellőzése miatt az intézet kizsákmányoltjainak érezték magukat; a személyzeti kiadások sem alakultak kedvezően, mert a dolgozó tömegek a munkateljesítmény fokozásában saját érdekeik szolgálatát nem látták és így a munkaeredmény a megkövetelt átlag alatt maradt. A posta személyzetgazdálkodásának ez a helyzete természetesen az államháztartást is hátrányosan érintette. A rendszer további fenntartása, vagyis az egyes postai szervezetek létszámának csupán a jelentkező forgalom nagysága szerint történő meghatározása nem volt kívánatos.

A német posta a gazdaságos és szociális üzemvezetés elérésére új utakat keresett. Követelte ezt az intézet gazdasági és az alkalmazottak szociális érdeke egyaránt. A körvonalozható feladatok a következők voltak:

* A tanulmány folytatása a szerző hasonló című s a Magyar Posta 1941. évfolyam 2. számában megjelent munkájának.

1. A munkateljesítmény megmérésére egy igazságosabb módszer rendszeresítése, amely kihatásaiban az egyes alkalmazottak munkáját is előnyösen befolyásolhatja.

2. A létszámmegállapításoknál az intézet gazdasági célkitűzései mellett a foglalkoztatott munkaerők szociális érdekeinek biztosítása.

Ezeknek a feladatoknak megoldását a német vezetőség a minőségi munkaértékelés meghonosításával kísérelte meg. Ennek lényege a következő: A szolgálat ellátása közben jelentkező munka számbavételénél és a munkahelyek megállapításánál a munkateljesítménynek minőségi értékelése kerül előtérbe. Minden beosztás megkapja és állandóan magán viseli minőségi osztályozását. Szemléltetően ezt úgyis mondhatnánk, hogy a munkahelyek rangsorozást kapnak. Ez természetesen a beosztásban dolgozó alkalmazott munkájának értékét már előre meghatározza. Az új értékelés maga után vonja bizonyos mértékig a hivatalok belső tagoltságának átszervezését. Nem jelenti egyben a mennyiségi adottságok teljes elhanyagolását, hanem annak csak háttérbeszorítását. Míg a régi rendszerben a munkaszükséglet összegeztett mennyisége határozta meg a kérdéses létszámot, addig az új eljárás mellett a végrehajtó szerveknél jelentkező munkamennyiséget először minőségileg felbontjuk, osztályozzuk és a mennyiségi tényezőket csak az így alkotott egyes csoportokon belül engedjük érvényesülni.

Az új rendszerben az alkalmazottak előmenetelét nemcsak a szolgálati idő és a hivatali kötelességek kielégítő elvégzése befolyásolja, hanem elsősorban a betöltött munkakör is. Az új rendszer minden tevékenységre előre meghatározza, hogy milyen rangú alkalmazott feladatkörét képezi. Ennek alapján a munkahelyek és hivatalok megszervezését is olyan szabályokhoz köti, amelyek a minőségi értékelés elveit juttatják kifejezésre. Az új rendszer egész létszám-megállapítási eljárást tárgyi alapokra fekteti és így kizárja a kilengéseket, s biztosítja az egyöntetűségeket.

Ennek végrehajtására a kiadott „Irányelvekben“ a következő intézkedéseket találjuk:

1. A szolgálat ellátása folyamán előforduló egyes részlettevékenységeket felsorolva előírja az azokra igénybevehető munkaerőket. A munkaerő meghatározása a szakképzettség és a rang megjelölésével történik.

2. Mivel egyes munkahelyeken igen sok esetben többféle szolgálati tevékenység is előfordul, szabályozza — a részlettevékenységek értékelése alapján — az egész munkahely értékelését és irányelveket ad a munkahelyek összetételeire.

3. A hivatalszervezést a hivatalvezetők hatásköréből kiemeli. A minősítő munkaértékelés alapján előírja a hivatalok belső tagozódását és a munkamenet megszervezését.

Az irányelvek végrehajtása után valamennyi munkahelynek látható és nyilvánvaló a minőségi értéke, amely egy rangot és egy szakképzettséget foglal magába. Ez nem bizalmas, ezt minden alkalmazott tudhatja. Sőt cél is az, hogy valamennyi érdekelt megtudja. A minőségileg értékelt munkahelyeknek nyilvántartását nevezhetjük a hivatal munkahelykataszterének. Ezek összegezéséből állítható össze az intézet munkahelykatasztere, amely nem

egyéb, mint a tényleges munkaszükséglet alapján megállapított ideális létszám. Ez a szolgálat ellátásához szükséges munkaerőket a rang és a szakképzettségen belül számszerűleg tünteti fel. Összeállításánál igen fontos, hogy ne a meglévő személyzeti adottságokból induljunk ki, hanem ettől eltekintve, csupán a tényleges munkaszükséglet alapján megállapítható személyzetszükségletet tartjuk szem előtt. Az így nyert munkahelykataszter helyes alapot nyújt a személyzetpolitikai célkitűzések megvalósítására, (utánpótlás, kiképzés stb.) és helyes támpontot ad a személyzeti költségvetés helyes összeállítására.

A munkateljesítmény nyilvános minőségi értékelésének eredménye, hogy minden alkalmazott munkahelye alapján megközelítően tárgyilagos képet alkothat saját munkájáról, tudja, hogy munkáját előljárói miként értékeli. Jelentékeny szerepet játszik az a körülmény is, hogy a munkakör és a kapott ellenszolgáltatás között a munkaerő összefüggést talál. A lehetőségeket így mérlegelve minősítettebb, magasabb illetményekkel járó munkahelyre törekszik, tehát jobb munkaeredményt igyekszik felmutatni. Így fejlődik ki egy egészséges kiválasztódás és az egyéni érdek sikeres bekapcsolása után a foglalkoztatott munkaerők erkölcsös formák közé szorított versenye, amely meghozza az intézet részére a kívánt gazdasági és pénzügyi eredményt, az alkalmazottak részére pedig megmutatja a boldogulás lehetőségét.

*

A vázolt személyzetgazdálkodási irányelvek gyakorlati megvalósításának ismertetésénél a következő beosztást fogom követni:

A) A részlettevékenységek és a vezetői munkakörök értékelése a) a hivatalvezetői munkahelyek, b) a részlettevékenységek minőségi értékelése, c) a német postaszemélyzet státuszviszonyai).

B) A munkahelyek szervezése és értékelése.

C) Hivatalszervezési irányelvek.

A) A részlettevékenységek és a vezetői munkakörök értékelése.

A német posta munkateljesítmény-értékelési irányelveiben (Bewertungsrichtlinien = Richtlinien für die Bewertung der Dienstposten im Bereich der Deutschen Reichspost. min. 8431. O/DPW. 1938. ápr. 14.) a Birodalmi Postaminisztérium a szolgálatnak 1087 különböző részlettevékenységét sorolja fel és azokat értékeli. Az értékelés, amint már említettem, feltünteti a tevékenység elvégzéséhez szükséges szakismeretet (szakágazat) és azt az alkalmazotti minőséget, rangot, amely a kérdéses tevékenység ellátásával jár. Pl. a kézbesítési okiratok felülvizsgálása postatitkári munkakör (Postsekretaer = üzemi státus középállása) a postai szakágazatban; levélzárlatok átvétele és átadása, szakmunkási (órabéresi) munkakör a postai szakágazatban; távbeszélő bejelentő szolgálat segédtisztnöi (Assistentin, a női üzemi státus kezdő állása) munkakör a távbeszélő szolgálatban. Ezeknek az adatoknak meghatározása psychotechnikai kísérletek, megfigyelések, továbbá az érdekelt munkavállalók és a szervezésben járatos vezető tisztviselők véleménye alapján történt.

Az értékelésnél kifejezésre jutó főbb szempontok a következők:

1. a tevékenység minősége, tartalma és nehézsége;
2. a viselt felelősség;
3. az önállóság és
4. a munkakörök elvégzéséhez szükséges szaktudás.

Egyes tevékenységek a munkakör természete és összetettsége miatt értékelés szempontjából részlettevékenységre nem bonthatók. Ilyenek a hivatalvezetői, osztályvezetői, főpénztárosi stb. beosztások.

a) A hivatalvezetői munkahely minőségi értékelését elsősorban az irányított hivatal nagysága és jellege határozza meg. A német postaminisztérium a hivatalvezetői munkakörök elbírálása és a személyzetgazdálkodás tárgykörébe eső egyéb értékelési szempontok érdekében a hivatalokat kilenc csoportba sorolta (A—I). Ez pontszámok alapján történik. A pontozás alapja a hivatal létszáma. Egy munkaerő általában egy pontot számít. Ez a csoportosítás a következő:

A csoport	1000 ponton felül, vezető: Oberpostdirektor (fogalmazási)
B	„ 501—1000 pont, vezető: Oberpostrat (fogalmazási)
C	„ 201— 500 pont, vezető: Postrat (fogalmazási)
D	„ 201— 500 pont, vezető: Amtmann von besonderer Bedeutung (forg.)
E	„ 81— 200 pont, vezető: Amtmann (forgalmi)
F	„ 41— 80 pont, vezető: Oberpostinspektor (forgalmi)
G	„ 26— 40 pont, vezető: Postinspektor (forgalmi)
H	„ 15— 25 pont, vezető: Oberpostverwalter (üzemi)
I	„ 14-ig, vezető: Postverwalter (üzemi)

A táviró és távbeszélő hivatalok, — nyilván a vezetésükhöz szükséges magasabb műszaki tudás kellő értékelése folytán — magasabb osztályba sorolnak, mint a hasonló méretű postahivatalok. Más jellegű hivatalok, mint a fiókpostahivatalok, csekkhivatalok, járműtelepek és különleges hivatalok csoportosítása a fenti adatokról hasonlóképen kisebb-nagyobb mérvű eltérést mutat.

A hivatalok osztályozása az előirt irányelvek alapján az igazgatóságok hatáskörébe tartozik. A postaminisztérium végzi azonban az olyan hivatalok osztályozását, amelyek vasúti gócpontokon vannak, élénk idegenforgalmat bonyolítanak le és különleges berendezéseket (pl. erősítőket) kezelnek és ezért fontosságuk súlya szerint magasabb csoportba is besorolhatók, mint ahogy azt pontszámuk megkövetelné.

A hivatalvezető rangját mindenesetre az határozza meg, hogy melyik csoportba sorolt a vezetése alatt álló hivatal. Magasabb rangot a hivatalvezető csak akkor érhet el, ha nagyobb hivatal vezetésére kap megbízatást. A rangoknak és az illetményeknek ezt a szoros összefüggését a munkahellyel nálunk a postamestereknél látjuk.

Azok a munkakörök, amelyek nem a részlettevékenységek külön-külön történő értékelése alapján, hanem általánosságban nyernek elbírálást, a következők:

Szolgálatvezetők általában:

- 5—20 munkahely esetén: Postsekretär,
- 21—50 munkahely esetén: Postinspektor,
- 50-nél több munkahely esetén: Oberpostinspektor.

Felvételi csoportvezetők:

- 5—10 munkahely esetén: Postsekretär,
- 11—25 munkahely esetén: Postinspektor,
- 25-nél több munkahely esetén: Oberpostinspektor.

Garázscsoportvezetők:

- Ha a karbantartási idő hetenként 300 óránál kevesebb: Postinspektor,
- ha a karbantartási idő hetenként 301—1000 óra: Oberpostinspektor,
- ha a karbantartási idő hetenként 1000 óránál több: Amtmann.

b) A szolgálat ellátása közben jelentkező részlettevékenységek értékelésének szemlélése érdekében példákat sorolok fel az egyes karok munkakörébe utalt teendőkből. Részletesebben fogok kitérni a forgalmi kar tisztviselőinek, valamint az órabéres alkalmazottak szolgálatának ismertetésére, mert a hazai viszonyokat alapulvéve, a legnagyobb eltéréseket itt találhatjuk.

A fogalmazási és műszaki (Höhere Laufbahn = jogász és mérnök) kar tisztviselői az igazgatóságoknál ügyosztályvezetők és előadók (Fachbearbeiter) a nagyobb hivataloknál vezetők, vagy osztályvezetők. A német postánál a főiskolai végzettségű előadók levelezéssel, tehát ügyirat készíttéssel nem foglalkoznak. Azt végzik a beosztott forgalmi tisztviselők (Bürobeamta), akik a gépirásban és a hivatalos levelezésben, ügyirat-szerkesztésben megfelelő kiképzést nyertek. Az intézkedést, az elhatározást — a közigazgatási tevékenység tulajdonképpeni lényegét — az előadó adja meg; a beosztott tisztviselő ennek alapján tervezi meg az ügyiratot, amit az előadó felülvizsgál és a legtöbb esetben kiadmányoz. Csak a nagyobb fontosságú és elvi jelentőségű ügydarabok kerülnek az ügyosztályvezető elé. Így a fogalmazási és mérnök-tisztviselő jobban kihasználható, munkateljesítménye szélesebbkörű, látóköre tágabb lesz. Legfontosabb feladata az önképzés.

A fogalmazási kar tisztviselőinek munkaköre általában az összetevékenység alapján nyer értékelést. Jellegzetesebb szolgálati beosztások a következők:

Az igazgatóságokat az „elnökök“ (Präsident) vezetik. Az egyes igazgatóságok jelentőségükhöz és területük nagyságához mérten I—III. csoportokba sorolnak. Ennek megfelelően a vezetők is három különböző fizetési osztályba vannak beosztva. Az igazgatósági vezetők helyettesei az I. csoportban alelnökök, a II. csoportban osztályelnökök, míg a III. csoportban főigazgatók. Az osztályvezetők az I—II. csoportba osztályelnökök és főigazgatók, a III. csoportba csak főigazgatók. Az igazgatósági csoportok vezetői főtanácsosok, a beosztott előadók (Fachbearbeiter) tanácsosok. (A legkisebb fizetési osztályba sorolt állás.)

A forgalmi kar (Gehobene mittlere Laufbahn) tisztviselői a már említett vezetői beosztásokon kívül a következő tevékenységeket végzik.

A kézbesítő szolgálatban egyedül a megbízási okmányok felülvizsgálása képezi felügyelő, tehát a forgalmi kar kezdő állásába tartozó tisztviselő munkakörét. Felvételnél beosztott forgalmi tisztviselőt csak az egészen nagyforgalmú hivataloknál találhatunk. Beosztása: a felek tájékoztatása bonyolultabb üzletszabályzati kérdésekben (felvilágosítás.) Munkakörének ellátásához rendszerint több idegen nyelv ismerete szükséges.

A gépjárműszolgálat már aránylag több forgalmi tisztviselőt foglalkoz-

lat. Igy felügyelői munkakör: a gépkocsibalesetek ügyei, az üzemanyag beszerzés, a jövedelemszámítás, (a kettős könyvelés mérlegképes ismeretét feltételezi), a munkamenet felülvizsgálása, (autókalkuláció), a tartalékalkatrészek, tartozékok és gumikerekek beszerzése és az elhasznált anyagok értékesítése.

A távbeszélő szolgálatban felügyelői munkakör: a szolgálat üzemgazdasági ellenőrzése, munkateljesítménymérés, helyi hálózati ügyek, javaslatok áramkörök szaporítására, helyi kiegészítő rendelkezések a szolgálati utasításokhoz, a díjbeszedés és a behajtási eljárások ellenőrzése stb.

A távíró szolgálatban a következő forgalmi tisztviselői munkakörökkel találkozunk: Felügyelői munkaerők: felvilágosítások adása, rövidített távirati címek engedélyezése, képtáviró szolgálat ellátása, panaszok és vizsgálati ügyek, a díjazások ellenőrzése, zavarelhárítás minden ötödik beosztottja. Főfelügyelői tevékenység az építési osztályok vezetése. Az építési segéderők felügyelők.

A hivatal-igazgatási teendők közül a személyzeti ügyek intézése és a munkateljesítménymérés felügyelői, az A—D osztályú hivataloknál főfelügyelői beosztás.

A kerületi biztosok főfelügyelők és Amtmannok.

A műszaki végrehajtó szolgálatban aránylag több munkahely van fenntartva a forgalmi kar tisztviselői számára.

Az üzemi státusz (mittlere Laufbahn) munkakörei a minősítettek kezelési és irodai teendőkből, továbbá kisebb kezelési csoportok vezetéséből állanak.

Altiszti (untere Laufbahn) munkakörök: értesítő és elismervények kiállítása, segédszolgálat az érték-és ajánlottlevél rovatolásnál, általában a kézbesítés, járatkísérés. Csomagküldemények felvétele, mérlegelése és díjszabása, csomagkiadás stb. Az irányelvek a fentiekhez hasonlóan a rangokat és a szakágat (kiképzést) itt is közelebbről meghatározzák. Pl. a kézbesítés az ügynökségeknél a Postbote, hivataloknál a levélkézbesítés a Postschaffner. a pénzkézbesítés az Oberpostschaffner feladata.

Óradijas szerződéses férfi vagy női alkalmazottak (Angestellte) munkakörei: járműtelepnél munkatervek készítése, számoló- és könyvelőgépek, raktári kartotékok, fénymásoló- és sokszorosítógépek kezelése, kapcsolat a helyközi távbeszélő szolgálatban, kisebb hivatalok (nálunk postamesterségek) tisztvi beosztásai, (nálunk kiadók) stb. Az irányelvek az óradij csoportot is meghatározzák az ideutalt szolgálati tevékenységre.

Órabéresek végzik Németországban a következő postai teendőket: zsákok felnyitása és lezárása, levélzárlatok átvétele és átadása, express-kézbesítés, levélszekrényürítés, levélállítás és szétosztás, csomagok ki- és berakása, sérült csomagok átesomagolása, kíségetés a csomagkézbesítésnél, teher- és személygépkocsik vezetése stb. Természetesen megjelölve itt is tevékenységként az órabéres csoportot és a kiképzési ágat. (Szakirány.)

Az előadottakat összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a német posta a kezelési szolgálatban a tömegmunka egy tekintélyes, kevesebb szaktudást igénylő részét órabéres alkalmazottakkal végezteti. Ezzel részint igen sok munka-

helyet a legolcsóbb munkaeörökkel lát el, másrészt a képzettebb alkalmazottait megkíméli ezektől az egyszerű beosztásoktól, melyek a magasabb végzettségű tisztviselők munkakedvét nem is serkenthetik. A kezelési szolgálat minősítettebb beosztásaiban és az alsóbb vezetésnél az üzemi kar tisztviselőit foglalkoztatják. Ennek a szaknak alkalmazottjai a kiszolgált igazolványos katonai altisztek soraiból kerülnek a postához és mint igen megbízható, a nekik szánt munkakörök ellátásához kielégítő műveltséggel rendelkező alkalmazottak, a kezelési szolgálat gerincét képezik.

A forgalmi kar tisztviselőinek vállán nyugszik a középső vezetés. Mint beosztottak csak olyan munkahelyeken működhetnek, amelynek ellátása magasabb iskolázottságot és mélyebb szakismereteket igényel. Pl. az igazgatóságlevelezői, a megbízási okiratok felülvizsgálói stb.

A német posta az egyes szakokat nem határolja el mereven egymástól. Minden alkalmazott részére nyitva van a lehetőség arra, hogy szorgalommal, bizonyos vizsgák letételével magasabb szakba kerüljön. Ez a körülmény a munkateljesítmény emelésére, az egyéni érdek fokozott mértékben történő bevonásával rendkívül fellendítőleg hat. Természetesen a magasabb szakba való emelkedés nem mindennapi és csak az egészen kiváló munkateljesítmények jutalmazásaként történik.

c) A német birodalmi posta státusait és azok állásait a Magyar Posta (1936. évi 8. száma dr. Ruttner Béla: A német birodalmi posta személyzeti viszonyai) részletesen ismertette. A kinevezéseknek fent vázolt megkötöttségével kapcsolatban nem lesz felesleges, ha bizonyos körülményekre még kitérek.

A német fizetési osztályok nemcsak három fizetési fokozatot képviselnek, hanem a fizetési fokozatoknak egész sorait, amelyek megadják a módot, hogy egy alkalmazott szolgálati idejének nagyrésztét egy fizetési osztályba eltöltve kétévenként automatikusan előlépjön. Pl. egy forgalmi karba tartozó tisztviselő a szükséges szakismeretek megszerzése közben viselt két ideiglenes rang (Supernumerar, Praktikant) után, általánosságban 4—5 évi szolgálattal megkapja a felügyelői kinevezést, amely a státusnak első fizetési osztályba sorolt állása. Nem egy forgalmi postatisztviselő ebből a fizetési osztályból kerül nyugállományba. Megélhetését a kétévenként automatikusan beálló előléptetések biztosítják. A státus magasabb állásaiba (Oberpostinspektor, Amtmann, Amtmann von Besonderer Bedeutung és végül az Amtsrat) csak azok kerülhetnek, akik az ahhoz kötött munkakört ténylegesen betöltik. Természetesen ezek a fizetési osztályok is a fizetési fokozatok hosszú sorait képviselik, amelyek nem az alacsonyabb fizetési osztály legmagasabb foka fölött kezdődnek, hanem azzal párhuzamosan haladva, mérsékelten magasabb illetményeket jelentenek. Így előfordul, hogy egy alacsonyabb fizetési osztályba tartozó, de idősebb tisztviselő, nagyobb fizetést kapnak, mint a magasabb fizetési osztályba sorolt, de fiatalabb munkatársa.

A fizetési osztályok vázolt formája teszi szociális szempontból lehetővé az állásoknak az elfoglalt munkahelyhez, közelebbről a végzett munka minőségi értékéhez való rögzítését. Előfordulhat ugyanis, hogy egy alkalmazott önhibáján kívül nem jut a magasabb fizetési osztályt jelentő minősítettebb munkakörbe. Az állandó előléptetések kinevezés nélkül is lehetővé teszik az

idővel növekvő társadalmi kötelezettségeik teljesítését (családalapítás, gyermeknevelés stb.).

Ezt a lehetőséget a mi fizetési osztályaink nem adják meg. Ma egy tisztviselő, különösen vidéki hivataloknál nem egyszer egész életében ugyanazon a munkahelyen teljesít szolgálatot. Ha már most egy ilyen munkakört teszem fel II. oszt. postatiszti munkahelynek minősítünk, az érdekelt tisztviselőnek egész életét a XI. fizetési osztályban kellene eltöltenie. Ez a pályafutás nem volna összehasonlítható a német posta felügyelőjének pályafutásával sem szociális, sem a hűséges munkaerő méltán elvárható megbecsülése szempontjából. Tehát fizetési osztályaink és fokozataink jelenlegi felépítése nem alkalmas arra, hogy abból fentiek megítélésénél összehasonlítást vonjunk, mert szociális szempontból helytelen képet kapnánk.

A szakágazat, vagyis a szakképzettség megjelölése a szervezésen kívül az utánpótlás folyamatos biztosításánál játszik jelentős szerepet.

Az utánpótlás részint emberanyag kiválasztás, részint pedig kiképzés, szakoktatás. Az a fontos, hogy a szolgálat ellátásához szükséges szakképzett személyzet kellő létszámban mindenkor az intézet rendelkezésére álljon. A dolgozók érdeke pedig az, hogy az utánpótlás folyamatos legyen. Ezáltal az átlagos pályafutás, előmenetel mindenki részére megnyílhat. Ellenkező esetben ugyanis az egy korosztályba zsúfolt munkaerők egymás jogos és méltányos érvényesülési lehetőségeit korlátozzák.

A német birodalmi postánál a különböző státusokon belül több előképzettség van. Így a forgalmi kar kezdő fizetési osztályba tartozó tisztviselő a szolgálatbalépés alkalmával nyert általános kiképzés alapján ötféle lehet, mégpedig: postafelügyelő, postamester, műszaki postafelügyelő, építési postafelügyelő (Postbauinspektor) és műszaki távirőfelügyelő.

Ez a tagoltság a többi státusban is többé-kevésbé fellelhető. Alapja a szolgálatbalépés alkalmával nyert általános szakképesítés. Természetesen a műszaki vonatkozású állásokban műszaki középiskola, az üzemi státusban műszaki ipari képesítés is előfeltétel.

A német posta tehát a szolgálatbalépés pillanatától fogva különlegesen képezi alkalmazottait és már az általános szakoktatásnál is csak a szolgálat ellátásához szükséges ismeretekre fekteti a súlyt.

A továbbképzés folyamán a német igazgatás a szakoktatást még tovább tagolja. Eddig nem kevesebb, mint 18 szakágat művelt ki. Ezek a következők:

1. postaszolgálat, beteg- és ruhapénztári ügyek (P);
2. mozgópostaszolgálat (Bp);
3. csekkszolgálat (a postatakarékpénztár pénzforgalmi szolgálatát a posta központilag is maga végzi (S);
4. távbeszélő szolgálat (F);
5. távirószolgálat (T);
6. táviró építési ügyek (B);
7. táviró anyagi ügyek (Z);
8. rádió (távíró és műsor) (Fü);
9. gépkocsijárat és műhelyügyek (K);
10. általános műszaki szolgálat (M);

11. magasépítési ügyek (H);
12. belső szolgálat az automata központoknál és erősítőknél (Fi);
13. hivatalok karbantartása (hivatali építési szolgálat) (FT);
14. irodai gépek karbantartása a csekkhivataloknál (ST);
15. készülékjavítás (ZT);
16. távirógépek karbantartása (Tt);
17. rádióadás (Fut);
18. nyomda (D).

(A zárójelben feltüntetett rövidítések a szakirány rövid megjelölésére szolgálnak.)

Egy alkalmazott foglalkoztathatásának mértékét az határozza meg, hogy a fenti szakágazatok közül hányban nyert képesítést. Ezért mindenki törekszik minél több szakágazat elsajátítására, mert ez az adat előjegyzésre kerül és a személyi értékelésnek, továbbá előmenetelének egy nagyon fontos tényezője lesz.

Láthatjuk, hogy a német posta mennyire taglalja alkalmazottainak kiképzését, hogy a célszerű neveléssel minél tökéletesebb munkaeredményt érhesen el. Ezt találjuk ma a termelésben az egész világon. A gazdasági élet mai lüktető ütemében csak a legtanultabb munkaerővel lehet a versenyt állani.

B) A munkahelyek szervezése és értékelése.

Az irányelvek rendelkezései szerint a hivatalvezetőknek a hivatalok belső tagolásánál törekedniök kell arra, hogy minél több ú. n. tiszta munkahelyet szervezzenek. Ezek teendői hasonlóan értékelt feladatokból állanak. Elkerülhetetlen természetesen, különösen a kisebb hivataloknál a vegyes munkahelyek beállítása, mégis a lehetőségekhez képest különösen kerülni kell olyan tevékenységek egybevonását, amelyek:

1. nem szomszédos fizetési osztályok (pl. Inspektor és Amtmann);
2. különböző karok (Laufbahn-ok);
3. órabéresek, óradijasok vagy tisztviselők feladatát képezik.

A rendelet részletesen szabályozza a vegyes munkahelyek értékelését. Általános elv, hogy a sokféle részlettevékenységből álló munkahely ellátása átfogóbb ismereteket és néha nagyobb fizikai megerőltetést is igényel, mint az egyforma tevékenységből álló ú. n. tiszta munkahely elvégzése. Ha egy ú. n. vegyes munkahelyen a teendők 70%-át egynemű tevékenység foglalja el, az egész munkahely értékelés ennek fog megfelelni. Ha a vegyes munkahely két szomszédosan értékelt tevékenységből áll, a munkahely értékelését az a tevékenység határozza meg, amely az egész munkahely 50%-át teszi. Három, vagy annál több, különböző tevékenységnek egy munkahelyen való találkozása esetén a magasabb csoporttól kiindulva a százalékszámot összegezzük és a munkahely minősítését majd az értékelés határozza meg, amelynél a százalékszám az ötvenet túlhaladja.

C) Hivatalszervezési irányelvek.

A tagozódási irányelvek (Gliederungsrichtlinien = Richtlinien für die Gliederung der Ämter der Deutschen Reichspost, kiadva 1938. ápr. 12-én IV. 8431—0/Dpw. szám alatt) a hivatalok belső szervezését szabályozzák. Szem-

ben az értékelési irányelvekkel, ahol a szolgálat ellátása közben előforduló részletvekenységeket és azok értékelését olvastuk, itt a hivataloknál szervezhető munkakörök felsorolását találjuk. Az egyes munkaköröknél részletesen feltünteti az elvégzendő szolgálati feladatokat. Pl. „Főpénztár: Pénztári és számadási ügyek, leszámolások, értékciikk és utazási jegykezelés, fizetés- és bérügyek, rokkant-, beteg- és alkalmazott biztosítási ügyek, postai díjak kényszerbehajtása.“ A rendelkezés célja az, hogy hivatalok belső tagozódása egyszerű, világos és áttekinthető legyen. A szervezésnek ezek a tulajdonságai elengedhetetlen előfeltételek a munkateljesítmény egyöntetű értékelésénél.

Az irányelvek a hivatal belső munkamenetének beosztására általános tájékoztatást adnak. A csoport, az osztály, a szolgálatvezető, csoportvezető és osztályvezető fogalmak meghatározását és létesítésüknek előfeltételeit itt találjuk. Természetesen ezek az előírások összhangban vannak az értékelési irányelvek rendelkezéseivel, amelyek a munkahelyek szervezésénél a minőségi értékelést valósítják meg.

A hivatal belső rendjének gyors áttekintését fokozott mértékben elősegítik az itt rendszeresített tagozódási ábrák elkészítése. A tagozódási ábra nem más, mint a szervezési és a létszámkimutatás rajzban. A milliméterpapíron előállított ábra a hivatalnak teljes személyzetét (egy alkalmazott 5 mm²) és pontos belső szervezetét világosan és szemléltetően mutatja. Az egyes alkalmazottak fizetési osztálya is feltüntethető. Így a kapott kép nemcsak gyorsan áttekinthető, hanem — különösen megfelelő színezéssel — eléggé részletes is. *

Az első pillantásra a szervezésnek ez a részletessége és határozottsága talán a merevség benyomását keltheti bennünk. Kétségtelen, hogy bizonyos körülmények esetén, az előírások szigorú végrehajtása a szervezés merevségét is eredményezné, de az irányelvekben mindenhol megtaláljuk ennek elkerülésére a lehetőséget. Megfelelő indokolás esetén egy szervezetszerűleg magasabb postai hatóság engedélyezheti az eltéréseket. Több esetben az irányelvek már előre ismertetik azokat a körülményeket, amelyek a rendes értékeléstől és szervezéstől való eltéréseket indokoltá teszik. Így biztosítható minden esetben a legmegfelelőbb megoldás.

A munkateljesítménynek tárgyi alapokon nyugvó egyöntetű és igazságos értékelése, melyet a német igazgatás a hivatalszervezés és a munkahelykataszter fent vázolt meghonosításával valósított meg, a vezetőség és a beosztottak között őszinte, bajtársi szellemet teremt. Az alkalmazott célja nem a könnyű és kényelmes beosztás elérése lesz, hanem a magasabb állás elnyerésére igényt adó minősítettebb munkakör, mert az előrehaladást egyedül az biztosítja. Ez a körülmény a beosztottaknak nyílt és igazságos versenyre ad alkalmat.

A teljes odaadással dolgozó alkalmazottak munkaeredménye pedig az intézet részére a leggazdaságosabb üzemvezetést eredményezi és megadja azt a lehetőséget is, hogy a dolgozó tömegek szociális érdekeit kielégíthessék.

Forrásmunkák: Randohr: Die Bewertung von Leistungen bei der Deutschen Reichspost és az idézett rendeletek.

Az 1896. évi országos kiállítás posta, távíró és távbeszélő anyaga.

Ismerteti: Dr. MONUS FERENC ny. m. kir. postahivatali igazgató.

II.

La matière postale, télégraphique et téléphonique de l'Exposition nationale de 1896. Par M. le Dr. FERENC MONUS, Directeur de bureau de poste en retraite.

L'article est le suite de l'article de même sujet paru dans le numéro précédent de Magyar Posta.

A távíró-távbeszélő gépek, készülékek és egyéb alkatrészek, továbbá a különféle építési anyagok és szerszámok, a fejlődést feltüntető és ábrázoló grafikonok, különféle színezésű térképek a kiállítási csarnok tekintélyes részét foglalták el.

Távíró-multunk alig félszázadra tekintett akkor még vissza. Az első távíróállomást 1847. évben Pozsonyban nyitották meg Bain-féle tüstávíró-készülékkel. Az országos kiállítás vonatkozó része sem ez első távírókészüléket és azok berendezéseit, sem az 1850—1867. évek között eltelt időszak első Morse-gépeit nem mutatta be. (Az osztrák gyártmányú Eckling, Leopolder, Weyrich, Teyrich és különösen a K. K. T. W. jelzésű Morse-gépek Magyarországon a vidéki igazgatósági kerületekben 1892. évben kerültek kicserélésre. Ker. Min. 74.347/1892.)

Mindenesetre szükséges lett volna és nagy érdeklődést váltott volna ki, ha az első pozsonyi, vagy a pesti Károly-kaszárnyában 1850. évben megnyílt távíróállomást, lehető korhűséggel bemutatták volna a közönségnek.

De sajnálatos módon figyelmen kívül maradt mindkét említett időszak távíró berendezéseinek az utókor számára való összegyűjtése is, ami miatt most már ráknézve azok teljesen elvesztek, mert hiszen szakkönyveink is röviden emlékeznek meg róluk s így alig-alig alkothatunk valamelyes képet e régi hírtovábbító eszközeinkről. Pedig az 1880-as évek ügyirataiban már szó van egy budapesti távírógyűjteményről (múzeumnak is említik az ügyiratok), melynek őre Pilcz Ottó postatitkár, az Országos Gazdászati Hivatal vezetője, s mely gyűjtemény távol a múzeumór hivatalos helyiségétől, a főpostaépület nagy távíró géptermeiben, szekrényekben és egy-egy sarokban szerénykedett. E gyűjtemény anyagáról az 1890-es években találtam hiteles adatokat, nem volt közte a pozsonyi postaállomás Bain-féle írógépe, sem az említett osztrák cégek Morse-gépei. Mindamellet két érdekes Bain-féle távíróbillentő és ugyancsak Bain-féle hatalmas, ólomból készült villámhárító ebből a gyűjteményből került az ezredéves országos kiállításra s onnan a Közlekedési Múzeumba.

A kiállítás távíróanyaga, mint említettem, az 1867. óta használt Morse-és Hughes-gépi berendezésekre, a Kozmata és Kovácsévics-féle ellentávírási készülékekre (Kozmata Ferenc pesti fényképész volt), az akkor újszerűséggel ható kopogókra terjedt ki. Láthatók voltak ezenkívül az Estienne, Schneider,

továbbá az úgynevezett amerikai billentőkkel felszerelt távirógépek. A domborító, szemrontó Morse-gépek mellett Popovics—Brausvetter és Siemens kékírók és tartozékai, mint a távirószolgálat áldásos újításai szerepeltek. (Ezek közül Estienne, Schneider és egy amerikai billentő, egy ugyancsak Schneider-féle jelfogó a Közlekedési Múzeum anyaga között látható.)

Teufelhardt, Schäffler és Digney-féle Hughes-gépek kiállítása bizonyította azt, hogy a vezetőség a technika akkor legújabb törekvéseit is figyelembe vette.

A Hughes-gépen való táviratozást üvegfalon át bemutatták a látogatóknak, sőt a kiállításra vonatkozó alkalmi közléseket tartalmazó szalagokat osztogatták is. Morse-gép táviratozást érthetetlen okokból a közönség nem láthatta.

Külön üvegszkevényekben, igen ügyes elrendezéssel szemléltették a táviróvezetékeknek használt huzalakat, az első félholdalakú, közepén átyukasztott üveg- és porcellánszigetelőket; vasköppennyel ellátott fa-, agyag- és üvegharangokat, a sokféle módosításon átment egyes és kettős burájú porcellánszigetelők egész sorozatát. (Fischer és Zsolnay cégek gyártmányait.)

Kábelek, kábel szerelési tárgyak, építési anyagok és szerszámok — mérnöki szemmel csoportosítva — a kiállítás részére beszerzett üvegszkevényekben ma is úgy láthatók a Közlekedési Múzeumban, mint 45 év előtt.

Szakkörökben feltűnt Koltosy Endre postafőmérnök huzalszakító és csavaró gépe, mellyel a huzalok szilárdságának megvizsgálását végezték. Ugyancsak Koltosy főmérnök tervei szerint készített modell ábrázolta és mutatta be a fenyőfaoszlopok rézgálicoldattal való telítését.

A kiállítási csarnok falait beszédes grafikonok díszítették: a távirógépeken kezelt táviratok számadatait adták, külön a bel- és külön a külföldi forgalom feltűntetésével az 1885—1895. évek között, melyből azt is megállapíthatta a szemlélő, hogy 1885. évben nem egészen 6 millió távirat száma 10 év alatt megkétszereződött.

Az 1885. évi országos kiállításra készült a „Magyar korona országai telegraph-hálózatának fejlődése“ c. hatalmas arányú térkép az 1867—1885. évek állapotát mutatta. (Hollós Károly főtitzt alapos munkája.) Jelenleg a Közlekedési Múzeumban.

Másik hasonlóan nagyméretű térkép a táviróhálózat fejlődését tárta a közönség elé 1895. évig, ez Oberhäuszer Lajos postatanácsos tervei szerint készült. Jelenleg a Közlekedési Múzeum falán látható.

Nagyon ügyesen összeállított részlettérképek számoltak be a táviróhálózat és táviróállomások 1850., 1867., 1877., 1887., 1895. évi állapotáról és azok fokozatos fejlődéséről. (Oberhäuszer tanácsos tervei szerint készített e térképek is a Közlekedési Múzeumban őriztetnek.)

Színes rajzok a táviróvonalépítők és vonalörök külső és belső munkáit tárták a közönség érdeklődése elé, mely rajzok az 1885. évi kiállításra készültek s a Kereskedelmi Minisztérium V. szakosztályában őriztettek sokáig.

*

Távbeszélő-történetünk multja a millenárius esztendőben még fiatalabb volt, mint a táviró és mégis jelentősen, számottevően beszélt. Az 1881. évben

magánkezelésben megnyílt budapesti távbeszélőhálózat központi kapcsolószekrénye, gépei és készülékei, továbbá itt is a különféle távbeszélő építési anyagok helyes csoportosítása adta e fiatal intézmény rövid múltját és sokat ígérő jelenét.

Az Antwerpenből hozott első 100-as kapcsoló, az Egger-féle ugyancsak 100-as központi kapcsolószekrény; Vécsey István pécsi postafőnök, Intódy Adolf pesti építésvezető saját találmányú távbeszélőkészüléke mellett a régi Bell, Edison, Blocke, Ader, Ader-Union, Ader-Kragl, Union (pozsonyi cég), Ericsson, Siemens, Berthon, Magnetico, Fischer és American falikészülékek sorozata (csak itt-ott egy-egy asztali) jelezte, hogy a távbeszélő első korszakában milyen sokféle kísérletezést folytattak ez intézmény tökéletesítésére. A találmányok körüli erős lendület különösen akkor indult meg, amikor a távbeszélő állami kezelésbe vétetett.

A felsorolt kapcsolók és távbeszélőkészülékek a Közlekedési Múzeumban eredeti üvegszekrényeinkben láthatók most is. Sajnos a budapesti távbeszélőnél Puskás Ferenc által használt Bergmann-féle távbeszélőkészülék nem maradt ránk. Mai szemnek szokatlanul hat a Vécsey-féle falikészülék, mely fél méter hosszú és negyed méter széles deszkaszekrény volt.

A falakat itt is grafikonok tarkították, melyekről leolvasható volt a távbeszélőállomások évenkénti szaporodása, hogy 1885. évben 7 magánkezelés alatt lévő távbeszélő központ működött az országban, míg az 1895. évben már 31 állami távbeszélő központ bonyolította le a forgalmat s mellette csak 5 központ volt magánkézből.

A távbeszélőhálózat részletes és nagy gondossággal összeállított térképe az 1896. évi állapotról nyújtott világos tiszta képet (Oberhäuszer tervei szerint), a távbeszélő évi forgalmi fejlődését 1896. évig feltüntető térképpel együtt, ezeket is a Közlekedési Múzeum őrzi, mint érdekes látnivalót.

A távbeszélőgépeket és készülékeket külföldről szerezték be eleinte, de Baross miniszter magyar ipart pártoló elhatározása itt is csodákat teremtett: aránylag rövid idő alatt sikerült a külföld gyártmányait megfelelő, versenyképes gyártmányokkal pótolni. Ehhez járult a posta első mérnöki karának magas szellemi felkészültsége, mely lehetővé tette a javaslatok és találmányok tömegéből a megfelelők és értékesek kiválasztását. Különösen meg kell emlékeznünk Kolossváry Endréről, ez idők agilis főmérnökéről, akinek óriási munkabírását, nagy szaktudását csorbíthatatlanul tárják elénk az 50 esztendőös ügyiratok elsárgult lapjai.

*

Még csupán annyit, hogy a kiállítás történelmi és egyéb anyaga, továbbá a kiállítás után gyűjtött történelmi emlékek az idők múlásával nem vesztek el, egy részére rá is mutattam, hogy hol van, a többiről is számot adok. Ócska anyagszámadásba azok kerültek, amelyeknek történelmi értékük nem volt. Ezekről majd a postamúzeum keletkezését ismertető cikkemben beszámolok. Arra is rámutatok, hogy nem csak 1900. év októberében kaptunk műzeális anyagot, hanem még a világháború alatt is történt intézkedés a gyűjtésre és a gyűjtött anyag beszolgáltatására. Ezeket a tárgyakat a kiállítás után nem az Országos Gazdasági Hivatal tárolta, hanem Oberhäuszer

Lajos tanácsos, mint a postamúzeum kezelésével megbízott tisztviselő vette át és leltár, illetve esetenként jegyzék mellett adatait az azok őrzésére kijelölt Közlekedési Múzeumnak. Itt őrzik azt a két dárdát, melyet a váradi posta éjjeliőrei használtak, a régi postalegényi egyenruhákat, Rudolf és Miksa császárok nagy pecsétjét tokban (Schöpflin Ágoston váradi postaigazgató ajándékát, melyekről, hogy milyen postai vonatkozásuk lehetett, bajos lesz megállapítani), stb.

Kétségtelen, hogy értékes postatörténelmi anyagunk van, amellyel megvethetjük postamúzeumunk alapját s amelyet most már kultúrtörténeti szempontból is érdemes és szükséges volna megfelelő helyiségbe hozni, szakszerűen elrendezni és a közönségnek is bemutatni, de még gondolatban se hasonlítsuk ez anyagot a Németbirodalom bécsi, vagy berlini óriási postamúzeumának kincset érő és felbecsülhetetlen anyagához.

Források:

Az 1896. évi ezredéves országos kiállítás Katalógusa. Szer. Mudrony S. 1896 Budapest.

Az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye c. mű VIII. kötete. (Ipar, kereskedés, közlekedés) Budapest 1898. Pesti Könyvnyomda

Táviró és távbeszélő c. mű Váter Józseftől.

Közm. és közl. minisztérium következő ügyiratai: 57.761/1888, 8552/1886, 11.316/1889.

Keresk. minisztérium következő ügyiratai: 74.347/1890, 65.146/1890.

Az ezeréves országos kiállítás meglévő ügyiratai: 1894—6. évekből. Múzeális anyaggyűjtésre vonatkozó 1897—98 évi ügyiratok.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK

Articles techniques.

Nemes műrostok a távbeszélőüzemben.

írta: IPOLYI KÁROLY m. kir. postafőmérnök.

Fibres artificielles nobles dans l'exploitation téléphonique. Par M. KÁROLY IPOLYI, Ingénieur principal de poste.

Parmi les matières isolantes à fibres de textile, l'exploitation téléphonique a fait usage surtout du coton, de la soie et de la laine. Récemment, ces substances sont remplacées par des fibres artificielles.

Les matières isolantes à fibres peuvent être qualifiées par une mesure de résistance isolatrice procédée dans une humidité aérienne augmentée.

Ces examens ont fait ressortir que la soie artificielle à hydrate de cellulose est inférieure au coton. Le cotopa qui est du coton acétylisé, et la soie artificielle de l'acétate de cellulose surpassent, par contre, beaucoup les matières naturelles.

La poste hongroise emploie avec résultat excellent les deux dernières fibres artificielles nobles à l'isolation des lignes des installations centrales et à l'isolation des cordons des appareils téléphoniques. Les cordons pour appareils téléphoniques, préparés avec l'application des fibres artificielles nobles supportent très bien l'humidité de l'air accrue dans certaines saisons, ne deviennent pas moites et conservent leur bonne isolation.

Vezetékek elektromos szigetelésére három csoportba sorolható anyagok használatosak:

1. papír,
2. textil, illetve rostos,
3. gumi, illetve gumihoz hasonló anyagok.

A szigetelő anyagokat mindig a felhasználási körülményeknek megfelelően kell megválasztani. Oly helyeken, ahol ólomköpeny védi a vezeték, vagy kábel szigetelő anyagait, tehát a nedvesség a belső szigeteléshez nem juthat, papírt használhatnak. Ha különlegesebb követelmények vannak, pl. víz-taszító tulajdonságokkal kell rendelkezni a szigetelésnek, akkor nemesebb textilanyagokat, selymet és gyapjút alkalmaznak. Még nagyobb szigetelési kívánságok esetén már csak a gumiborítású, illetve gumihoz hasonló tulajdonságú anyaggal szigetelt vezeték jöhet számításba.

A technika fejlődésével a szigetelő anyagok sorába a műanyagok, a műrostok is bekerültek. Illendő tehát ezeket megismerni, mert köztük oly kitűnő elektromos szigetelő anyagok vannak, hogy még rosszakarattal sem nevezhetők pótanyagoknak. A nemes műrostok korunk műszaki haladásának mérföldköveit jelzik s ezért már a távbeszélő technikában is elfoglalták méltó helyüket.

Az elkövetkezőkben csak a textiltrostos szigetelő anyagokról lesz szó.

Majdnem minden elektrotechnikai berendezésnél találkozunk textil-

anyaggal. Nem is lehetne pl. egy távbeszélő készüléket elképzelni a szövő-fonóipar nyersanyagai nélkül, mert még egy készülék zsinórt sem tudnánk textílianyag hiányában szerkeszteni.

A textílianyagok a vezetékek felépítésénél és körülburkolásánál a következő feladatokat teljesítik:

1. A vezető elektromos szigetelése.
2. A vezető mechanikai védelme és több vezetőknek egymástól való elválasztása.
3. A vezető megfelelő bevonása pl. hajlékony vezeték szigetelésére, anélkül, hogy az merevvé válna; a külső textíliborítás lángmentesítő itatással való ellátása.
4. A színes fonatok alkalmazásával az egyes ereket egymástól való megkülönböztetése.

A gyakorlatban a textílianyagok természetesen egyszerre több feladatot teljesítenek. Pl. a távbeszélő készülékzsinórnál a befonások és beszövések a vörösréz vezető szigetelését, a másik vezetőtől való elválasztását, a mechanikai védelmet, a kellő hajlékonyságot és az egyes erek gyors megkülönböztethetőségét mind biztosítják.

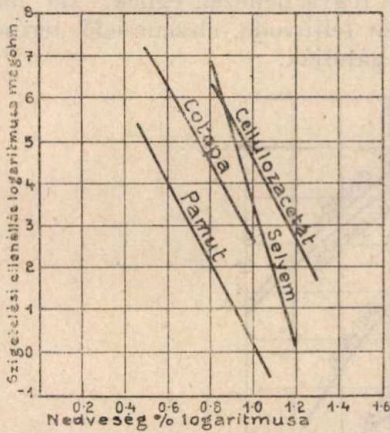
A textíli rostos anyagok között óriási minőségbeli különbségek vannak. Rostanyag lehet rossz, jó, vagy igen jó a szövő-fonóipar számára és ugyanakkor elektrotechnikai felhasználásra csak közepes, vagy esetleg igen gyenge minőségű. Jó textílirost alatt a szövő-fonóipar oly anyagot ért, mely a szemnek tetszetős, jó a szilárdsága, használat közben kevésbé kopik, szóval kész szövet formájában jól viselkedik. Az elektrotechnika számára ezek a szempontok másodrendűek, főkövetelmény, hogy nagy legyen a rostanyag szigetelési ellenállása és gépi feldolgozásra elegendő szilárdsága legyen. Hogy mindjárt egy jó példa legyen: a viszkoze műselyem az általános textíliipari használatra a legelterjedtebb és a legkitűnőbb műrost, ennek használatán épül fel az egész műrostipar, enélkül a hadigazdálkodás elképzelhetetlen lenne. Elektromos szigetelési célokra pedig a legtöbb esetben rosszabb, mint a közönséges pamut, amely árban is olcsóbb nála. Ellenkezőleg a textílirost anyagként távolról sem oly jó cellulozacetát műselyem a mai szigetelési technika kedvenc anyaga. Eme alapvető minőségkülönbségeket és fizikai tulajdonságokat a rostanyagszállítók és az elektrotechnikusok nem méltatták elég figyelemre, ezért fordult elő sok kellemetlen tapasztalat.

A gyengeáramú elektrotechnika a textílirostoktól elsősorban jó szigetelést kíván. Az ember azt hinné, hogy ez alapon történt anyagkiválasztás egyszerű feladat, mert valószínűnek látszik, hogy a szigetelési ellenállás a rostanyagok nedvességtartalmának függvénye. Tehát, amelyik rostanyag több nedvességet tartalmaz, annak kisebb és amelyik kevesebbet tartalmaz, annak nagyobb lesz a szigetelési ellenállása. Valójában azonban ez nem így van, mert a szigetelési ellenállás nemcsak attól függ, hogy mennyi a rost nedvességtartalma, hanem attól is, hogy milyen formában tartalmazza azt. Vegyük például a pamutot és gyapjút. Ugyanazon légnedvesség mellett a gyapjú sokkal több nedvességet tartalmaz a pamutnál, mégis elektromos szigetelési értékében a pamut felett áll. Murphy és Valker kimutatták, hogy egy rostanyag

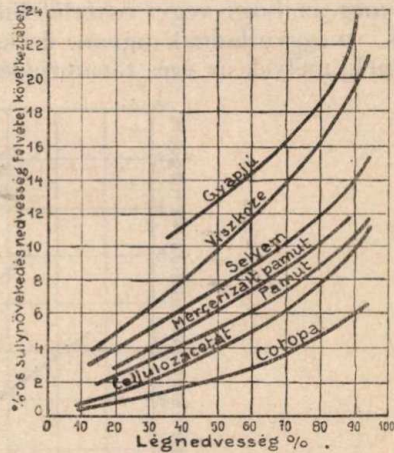

szigetelési ellenállásának logaritmusa és a rost százalékos nedvességtartalmának logaritmusa közötti összefüggés egyenesen ábrázolható. (L. 1. ábra.)

A rostanyagok szigetelési ellenállása tehát nemcsak a nedvességtartalmuktól, hanem a rostanyag vegyi felépítésétől és annak elektrolit tartalmától is függ. Egyazon rostanyagnál a nedvességtartalom természetes függvénye a környező levegő nedvességtartalmának. Jól látható ez az összefüggés a 2-ik ábrán. Ebből természetesen az következik, hogy jó szigetelési követelmény esetén már eleve jó minőségű anyagot kell kiválasztani. Ha pedig egy már meglévő anyag szigetelését akarják megjavítani, akkor a környező levegő nedvességtartalmát kellene leszállítani. Ez a legtöbbször igen nehezen kereszt-

1. ábra.

2. ábra.

1. sz. ábra: Rostanyagok szigetelési ellenállás változása a nedvességtartalom függvényében.

2. sz. ábra: Rostanyagok nedvességtartalmának változása a relatív légnedvesség függvényében.

túlvihető feladat. A szigetelési ellenállásnak a levegő relatív légnedvességtartalma függvényében bekövetkező változásait a 3-ik ábra szemlélteti.

Az angol pamutipar kutató egyesülete kísérleteket végzett arra vonatkozólag, hogy miképp köti meg a pamut a nedvességet. Tapasztalataik szerint a pamut a nedvességet két formában tartalmazhatja.

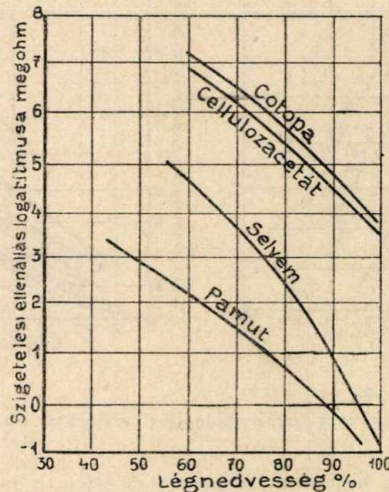
Az első mód, hogy a vízmolekulák lazán a cellulozhoz kapcsolódnak, ezáltal fizikai és szilárdsági tulajdonságait megváltoztatják. A második nedvességkapcsolódási forma, hogy a vízmolekulák a celluloz rostnyalábok közti teret kapillárisan kitöltik. Amennyiben nincs igen nagy légnedvesség, a pamutrostok az első formában tartalmazzák nedvességüket. Hogy a nedvességtartalomnak kapilláris felszívódását gátolják, a rostanyagokat olajos, vagy viaszos anyagokkal itatják. Természetesen ezáltal a rostokban levő anyagmolekulákhoz a nedvességnek az első módon való felvételét megszüntetni nem, legfeljebb késleltetni lehet.

Az elektromos szigetelésre alkalmas textil rostos anyagok három főcsoportba oszthatók:

1. Állati eredetű rostok.
2. Növényi eredetű rostok.
3. Mesterséges uton megváltoztatott természetes rostok és műrostok.

Az állati eredetű rostok között legfontosabb a selyem és a gyapjú. Vegyi szempontból a proteinszerű anyagok csoportjába tartoznak. Különösen nagyobb igénybevételű helyeken alkalmazzák őket, ahol megkívánják, hogy a kábel esetleges beázása esetén nagyobb darabon ne nedvesedjen át, a rostanyag tehát víztaszító tulajdonságokkal rendelkezzen. Az állati rostok nagy előnye még az, hogy vegyi összetételüknél fogva nehezen égnek. Ha lángot kapnak, meggyulladnak ugyan, de erősen felfúvódó, elszenesedő termékek képződnek, melyek az égés tovaterjedését gátolják.

3. ábra.

3. sz. ábra: Rostanyagok szigetelési ellenállás változása a relatív légnedvesség függvényében.

A növényi rostok: a pamut, a len, a kender és a juta. Valamennyi anyaga celluloz, több-kevesebb szennyezéssel. Belső szigetelésre főleg a pamutot használják, a jutát a kábelek külső védelmére alkalmazzák.

A mesterséges beavatkozással készült anyagok, illetve legalább is azok, amelyek az elektrotechnikát érdeklik, a celluloz nyersanyag felhasználásával készülnek. Ezeket kell bővebben ismertetni.

A cellulozból készített műrostok két részre oszthatók:

I. Ahol az eredeti celluloz anyag megmarad, vagy cellulozhidrát lesz belőle, lényegileg tehát ismét a celluloz anyagot nyerik vissza.

II. Ahol a celluloz anyagot vegyileg átalakítják s egy új terméket, cellulozvegyületet kapnak.

I. Az első csoport anyagai ismét kétféleképpen lehetnek:

1. A rostanyag eredeti formáját megtartja.

Így készül a mercerizált pamut. Gyártásánál a pamutfonalakat feszítés közben a cellulozrostokat duzzasztó vegyszerekkel kezelik. A kifeszített rostok megduzzadnak, a fényük, szilárdságuk, festékfelvevőképességük javul.

2. A celluloz alakilag teljesen megváltozik.

A cellulozt bizonyos vegyszerekben feloldják, az így nyert oldatot kis nyílásokon a cellulozt kicsapó fürdőkbe préselik, ahol a cellulozhidrát végtelesen hosszú rostanyag alakjában formálódik.

Kétféle cellulozhidrát műselyem van, egyik a viszkoze, a másik a rézoxid-ammoniak eljárással készül. Kábelszigetelési célokra a cellulozhidrát műselyemnek különleges jelentőségük nincsen, mert a pamuttal szemben nem rendelkeznek előnyösebb tulajdonságokkal. Jelenleg a háborús anyagbeszerzési nehézségek miatt a viszkoze műselymet a pamut pótlására alkalmazzák.

II. A vegyileg átalakított celluloztermékek szintén két minőségre oszthatók:

1. A pamut rostos szerkezete teljes egészében megmarad.

Összetételében azonban megváltozik, mert a cellulozanyag vegyileg átalakul. Legjelentősebb ily átalakult pamutanyag a cotopa.

A cotopa gyengén acetilezett (ecetsavozott) pamut, melynél az acetilezést annyira viszik, hogy az átalakult rostanyag annyi ecetsavat tartalmaz, mint amennyi a cellulozmonoacetátnak felel meg. Ha a celluloz vegyi

—OH

összetételét ($C_6 H_7 O_2$)—OH képlettel jellemezzük, a cotopa a következő kép-

—OH

—OH

lettel lenne magyarázható: ($C_6 H_7 O_2$)—OH A cellulozmolekula három

—OCOCH₃

—OH csoportjából tehát az egyiket köti le az ecetsav.

A cotopát úgy állítják elő, hogy a pamutot ecetsavanhidrid és ecetsavkeverékben vízelvonó szer (horganyklorid) jelenlétében 40° C körüli hőmérsékleten áztatják. A főlös vegyszert gondos mosással tökéletesen eltávolítják.

A cotopa előállításánál arra törekszenek, hogy a pamutrostokat egyenletesen acetilezzék. Ha változatlan pamutrostok maradnának, akkor cotopa és pamutból álló keverékanyag keletkezne és a jó szigetelési ellenállás leromlana. Elektromos szigetelési célokra legkitűnőbb az elméleti monoacetátnak megfelelő, a 29,4% ecetsavat tartalmazó cotopa. Ha a legjobb szigetelésű rostanyagot akarják kapni, akkor az acetilezést ennyi ecetsavtartalomig kell vinni. Rendes körülmények között azonban csak 27—28% ecetsavat tartalmazó cotopát termelnek.

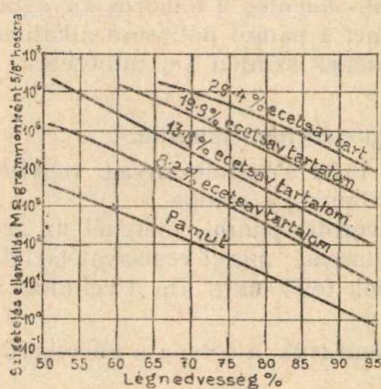
A különböző mértékben acetilezett cotopatermékeknél a szigetelési ellenállás változása a légnedvesség függvényében a 4-ik ábrán látható. Különböző légnedvesség mellett a szigetelési ellenállás változását az acetilezett rostok ecetsavtartalmának függvényében pedig az 5. ábra szemlélteti. A ábrákból következik, hogy a cotopa minőségét ecetsav tartalma százalékos mennyiségével is jellemezni lehetne.

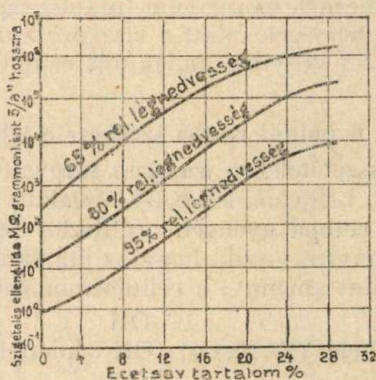
A cotopa külső alakjában és formájában teljesen a pamuthoz hasonló. Kissé keményebb a fogása, de elég erős és rugalmas, a gépi feldolgozáskor nehézség nincs vele. A jellemző pamutszerkezet annyira megmarad, hogy polarizált fényben a fényvisszaverődés az eredeti pamutrostéval egyező marad. Nedvességet a pamutnál sokkal kisebb mérvben vesz fel. A pamut pl. 70% relatív légnedvesség mellett 7.5% nedvesség köt meg, a cotopa ugyanolyan körülmények között csak 4%-ot. Szerves oldószerekben nem oldható. Viaszos anyagokkal itatható. Hőállóbb a pamutnál, több órán át tartó 150° C melegítést szilárdság csökkenés nélkül kibír.

2. Vegyileg és alakilag is teljesen átalakított cellulozvegyületek.

Míg a cotopa gyártásánál a pamut eredeti rostos szerkezete teljes mérték-

4. ábra.

5. ábra.

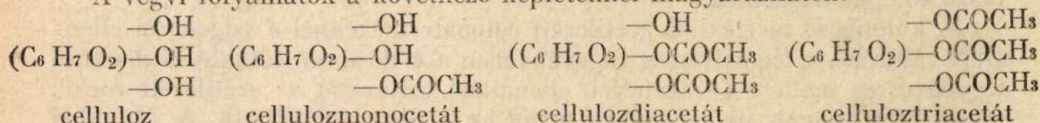
4. sz. ábra: Különböző mértékben acetilezett pamut szigetelési ellenállása a relatív légnedvesség függvényében.

5. sz. ábra: Különböző légnedvesség mellett a szigetelési ellenállás változása a rostok ecetsavtartalmának függvényében.

ben megmarad és az alakítás a külső formára nem terjed ki s így vegyi műveleteket kész fonalakban végezhetik, addig ezen anyagoknál a cellulozt előbb új cellulozvegyületté változtatják s azután formájják műrosttá. A sok cellulozvegyület közül elektrotechnikai célokra legfontosabb a szép selymesfényű cellulozacetát műselyem, ezt kell részletesen megismerni.

Ha a celluloz három szabad hidroxilcsoportja közül kettőt ecetsavval észtereznek, a cellulozdiacetátot nyerik. Ha pedig mind a három szabad hidroxilcsoportot ecetsavval telítik, a celluloztriacetát keletkezik.

A vegyi folyamatok a következő képletekkel magyarázhatók:

A cellulozdiacetát elméleti ecetsavtartalma 48.8%, a celluloztriacetáté pedig 62.5%.

Valójában nem tudnak a vegyi képletnek megfelelő összetételben cellulozdiacetátot csinálni, csak cellulozdiacetát és celluloztriacetátkeveréket, ép ezért ezt a terméket szakkörök kétésfélacetátnak is nevezik. Megközelítőleg elméleti tisztaságban csak a celluloztriacetátot tudják előállítani.

A cellulozacetát műselyem tehát két minőségű lehet:

1. cellulozkétésfélacetát,
2. tiszta celluloztriacetát.

A cellulozkétésfélacetátot az általános használatban cellulozacetátnak szokás nevezni. Jellemző sajátága, hogy acetonban oldódik. A celluloztriacetát acetonban nem, csak kloroformban, vagy methylenkloridban oldható. Az oldhatóság vizsgálata tehát a legegyszerűbb gyors módszer az anyagminőség eldöntésére. Minél inkább csökken a műselyem ecetsavtartalmának mennyisége, annál jobban nő az anyag vízérzékenysége és romlanak a mechanikai tulajdonságai. Minél telítettebb a cellulozmolekula ecetsavval, tehát ha kevesebb szabad hidroxilsoportja marad, annál ellenállóbb vízzel szemben. A cellulozacetát ecetsavtartalma szabja tehát meg a műrost fizikai tulajdonságait; ezért van az, hogy a cellulozacetát név nem jelent egy állandó műanyagminőséget. A gyakorlatban különböző cellulozacetát anyagminőségek alakultak ki, ezeket tulajdonságaiknak megfelelően különféle célokra használják fel. Plasztikus formadarabok, műanyagok, lakkok készítésére az 52—54% ecetsavtartalmú anyag felel meg legjobban. Műselymek előállítására az 54—55% ecetsavtartalmút szeretik. Eghetetlen filmek céljaira, ahol már nagyobb vízállóság kívánatos, az 56% ecetsavtartalmú anyagot használják. Elektromos szigetelési célokra legkitűnőbb a celluloztriacetát, ennek szigetelési ellenállása, különösen nagyobb légnedvességű térben, még a cotopáét is felülmulja. A cellulozkétésfélacetát is jó elektromos szigetelő rost, de szigetelési ellenállása értékeiben a celluloztriacetátot elérni nem tudja.

A cellulozacetát műselyem kellemetlen tulajdonsága, hogy a vezető befónása közben rúgózik, összecsomósodik, s a huzalvégeken a kész fonat meglazul.

Az elmondottakból látható, hogy vezetők elektromos szigetelésére a vegyileg átalakított celluloztermékek kitűnő anyagok. Valójában egyetlen olyan anyag sincs, mely a célra minden tekintetben megfelelő lenne. A pamut pl. olcsó, jó a szilárdsága, de már kissé nagyobb légnedves térben nem alkalmazható. A természetes selyem közönséges légnedvesség mellett jó, de erősebb légnedvességű térben gyengén szigetel s amellettt drága is. Az ideális szigetelő rostnak a pamut jó szilárdságával kell rendelkeznie, jól szigeteljen és olcsó legyen. Mindezeket összevetve, talán a cotopa az a műrost, amely aránylag legjobban közelíti meg az ideális elektromos szigetelő rosttól megkívánt tulajdonságokat.

Felismerve a műrostok kiváló tulajdonságait, a m. kir. posta is igyekezett üzemébe ezen anyagokat bevezetni és kiváló szigetelési tulajdonságaikat hasznosítani. Lássuk tehát, hol fordultak elő eddig oly esetek, mikor a műrostok felhasználásával lehetett, vagy lehetne segíteni.

1. a l k a l m a z á s: Belső szereléseknél, főleg központokban.

Jelenleg egyik legfontosabb nemes műrosttal szigetelt szabványosított vezetékünk a „l a k k o z o t t v e z e t é k”.

Az Erzsébet központ szereléséhez használt „lakkozott vezeték” felépítése a következő:

A vörösrézvezetőre két, ellenkező irányú cotopabefonás kerül; a cotopaszigetelések fölé egy réteg élénk színű pamutburkolás jön. A pamutbefonást cellulozacetát lakkal lakkozzák. A jó elektromos szigetelést a cotopafonatok biztosítják, a fölötte levő színes pamutréteg a műrostot védi és a lakkréteget hordja.

A lakkozott vezetéket az új központokban főképp két helyen alkalmazzák. Az első, ahol a régebbi központokban viaszhuzalt,^{*)} a második, ahol azelőtt nem lobbanékony itatású vezetéket használtak.

A lakkozott vezetéknek nagy előnyei a viaszhuzallal szemben:

nagyobb relatív légnedvességű térben jobb a szigetelési ellenállása;

a távbeszélő központok tűzveszélyessége erősen csökkent, mert a viaszos itatás megszűnt;

a por és piszok a sima lakkozott felületre nem tapad úgy, mint a viaszos, ragadós vezetékhez;

a vezetékek színes befonása tehát nem piszkolódik el, a könnyű megkülöztethetőség megmarad.

Ha pedig a lakkozott vezetéket a nem lobbanékony itatású, tehát gumi-szigetelésű vezeték helyett alkalmazzák, ezzel különösen a mai háborús nehéz anyagbeszerzési viszonyok között gumit lehet megtakarítani.

A háború kitörésével a cotopa beszerzése körül komoly nehézség merült fel. A cotopa angol eredetű nyersanyag volt, pótlásáról gondoskodni kellett. Az egyik kábelgyár a posta kísérleti állomás kérésére különféle textilanyagokkal felépített lakkozott vezetékmintákat csinált, hogy megvizsgálható legyen, mivel lehetne a cotopát helyettesíteni. E mérések alkalmával tisztán látszott, hogy a celluloztriacetát elektromos szigetelési tulajdonságaiban a cotopával legalább is egyenértékű. Ezért a kábelgyár a lakkozott vezeték belső szigetelésére, a cotopa pótlására, a posta kísérleti állomás kívánságára, celluloztriacetát műselymet használt.

Az 1. sz. táblázat mutatja különböző textilanyag felépítésű lakkozott vezetékek összehasonlító vizsgálatát.

A vizsgálat végrehajtása a következő volt:

A vezetékből 2 méter hosszú darabot 3 mm átmérőjű bronzdrótra egymás mellett fekvő, szoros menetekkel állandó feszítéssel felcsavartak. Az előkészített minták egy része 70%, más része 100% relatív nedvességű térbe helyeztetett. A 70% légnedvesség favázás üvegfalú szekrényben, 1,25 fajsúlyú kalcium-kloridoldattal állítatott be. A huzalvégeket 0,5 kg-os súllyal megfeszítve, a szigetelési ellenállást 100 volt egyenáramú feszültséggel mérték. Hogy a különféle rostanvagokkal készült lakkozott vezetékek mérési adatai kiértékelhetők legyenek, az eddig használt központi vezetékeket, tehát a viaszhuzalt és a selyem-gyapjúval szigetelt vezetékeket is beillesztették a mérési sorozatba. A táblázatból látható, hogy vizsgált rostos anyagok közül a celluloztriacetát és cotopa szigetelésű vezetékek a legjobbak. A viasszal itatott

^{*)} A viaszhuzal felépítése: A vörösréz vezetőre két ellenkező irányú selyembefonás, afölé egy pamutburkolás jön, azután az egész vezetéket viasszal itatják.

1. sz. táblázat. Különbféle rostokkal szigetelt vezetékek szigetelési ellenállása, megohm/méter.

A vezeték szigetelése, felépítése	A vizsgálatra készített lakkozott vezeték belső textilonatai készültek					selyem-gyapjú		Viaszhuzal
	cotopával	cellulóz-triacetátal	cellulóz-acetáttal (kétésfél-acetát)	selyemmel	pamuttal	viaszolva	viaszolás nélkül	
70% relatív légnedves térben vizsgálva.								
24 óra mulva	120	250	50	5	0·8	230	22	70
	500	800	56			300		800
	1000	2000	46			1000		2000
48 óra mulva	110	160	36			100		70
	500	140	52	4	0·8	250	19	500
	1000	2000	30			1000		1600
120 óra mulva	100	120	12			100		70
	500	100	16	3·4	0·7	100	10	500
	1000	2000	10			300		1000
100% relatív légnedves térben vizsgálva.								
24 óra mulva	35	100	0·44	0·04	<0·05	1·3	<0·05	0·6
	100	80	0·36			0·6		0·24
	180	1000	0·30			0·2		122
48 óra mulva	30	85	0·36	0·04	>0·05	0·06	<0·05	0·1
	100	40	0·50			0·03		0·14
	100	1000	0·28			0·1		14·0
120 óra mulva	4	40	0·36	0·04	<0·05	<0·05	<0·05	<0·05
	15	20	0·30			<0·05		<0·05
	25	1000	0·28			<0·05		2·0

selyem-gyapjú és a viaszhuzal 70% légnedvesség mellett még egyenrangú, 100% légnedvesség mellett azonban már nem lehet ezeket a nemes műrostokhoz hasonlítani. A cellulózkétésfélacetát műselyem 70% légnedvesség mellett valamivel gyöngébb a viszhuzalnál és a viaszolt selyem-gyapjúval szigetelt érnél. Azok a kísérleti célra készült lakkozott vezetékminták, ahol a nemes műrostok pamuttal, vagy selyemmel helyettesítettek, már 70% légnedvességű térben igen alacsony szigetelési ellenállás értékét adták; a nemes műrostok ezekkel tehát nem pótolhatók.

2. a l k a l m a z á s: az erősebb légnedvességet tűrő távbeszélő készülék-zsinóroknál.

Egyes helyeken, különösen a budai hegyvidéken, vagy kedvezőtlen, nyirkosabb helységben, a levegő relatív nedvességtartalma időszakosan igen nagy mérvben felszökhet. Természetesen az ily helyen felszerelt távbeszélő készülék zsinórja a nagyobb relatív légnedvesség hatására átnyirkosodik, és így szigetelési ellenállásértéke erősen lecsökken, aminek következménye az előfizető részéről észlelt hiba lesz. Szükséges tehát, hogy legyen oly rendszeresített távbeszélő készülékzsinórminőség, amely a nagyobb mérvű légnedvesség ingadozásokat üzembiztosan nélkül kibírja.

A m. kir. postánál az évek óta használt távbeszélő készülékszínórok tisztán pamutanyag felépítéssel készültek. A színórok szigetelése ellen felmerült és sokszor indokolt panaszokat tehát a színórok elektromos szigetelésére használt pamutanyagnak a célra nem mindig megfelelő minőségében kell keresni. Tudjuk, hogy vezetők befonására használt rostos anyagok közül elektromos szigetelés szempontjából a pamut a gyöngébbek közé tartozik. Emiatt különösen az 1940. évben az esős-nedves időjárás következtében az ily természetű panaszok száma megnövekedett. Természetesen a távbeszélő állomások túlnyomó részénél a színórok nem nedvesedtek át, ezeknél az igénybevétel kisebb volt, úgy, hogy a pamutszigetelés is megfelelő volt. A távbeszélő készülékszínórokban ugyanis nemcsak az ereket befonó és beszövő textilszigetelések vannak, hanem a színórt hengeresre kitöltő, távolságot tartó pamutfonalkötegek is elektromosan szigetelnek. Természetesen tehát, hogy az aránylag gyengébben szigetelő pamutanyag nagyobb tömege és a vezetők egymástól való nagyobb távolsága miatt általában jól szigetel. Ha azonban azt akarjuk, hogy a készülékszínórok az időszakosan nagyobb légnedvességnek kitett helyeken alkalmazva is kellő biztonsággal legyenek használhatók, akkor a színór vezetőereit borító textilfonatokat nemes műrostból kell készíteni.

Az egyik kábelgyár celluloztriacetát műselyemmel szigetelt távbeszélő készülékszínórmintákat készített. A posta kísérleti állomás vizsgálatai szerint ezek a színórok még több napon át 100% légnedvességű térben állás után is a kitűnő szigetelési ellenállásértéküket megtartották.

A postaüzemben használatban volt CB 35-ös távbeszélő készülékszínórok szigetelési ellenállásának összehasonlító vizsgálati eredményeit mutatja a 2-ik táblázat. A mérési adat mindig egyik ér szigetelési ellenállása a többivel szemben.

2. sz. táblázat. Távbeszélő készülékszínórok szigetelési ellenállása, megohm/méter.

A minta jele	CB 35-ös készülékszínór.				Cellulóztriacetát felépítésű készülékszínór.		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
70% relatív légnedves térben vizsgálva.							
24 óra mulva	0·012	14	2·4	2·8	250000	250000	—
48 óra mulva	0·012	12	1·5	2·0	250000	250000	—
72 óra mulva	0·012	11	1·5	1·6	250000	250000	—
100% relatív légnedves térben vizsgálva.							
24 óra mulva	0·016	2·0	0·2	0·24	1600	32000	10000
48 óra mulva	0·006	1·6	0·12	0·12	1400	32000	8000
72 óra mulva	0·0048	1·0	—	—	800	20000	5000

A mérési adatok nyilvánvalóvá teszik, hogy előnyös lenne a nemes rost-
anyaggal szigetelt távbeszélő készülékszínórt általános használatra bevezetni.
Sohasem lehet előre tudni, hogy a távbeszélőkészülék milyen környezetbe kerül.
A javító műszerésznek a hiba elhárítására való kiküldése és a sok szük-

ségtelen zsinórcsere oly láthatatlan költség, mely a nem lényegesen drágább, de jobb minőségű zsinórok használatával bőven megtérülne.

3. alkalmas: a soros készülékzsinóroknál.

A soros készülékzsinórban kábelformaszerűen sok ér fut egymás mellett, az erek szigetelésére csak kis hely áll rendelkezésre. A zsinórek textiltfonatnak vastagsága a félmillimétert sem éri el. Természetes tehát, hogy a vezetőerek elektromos szigetelésére csak jó minőségű, kitűnően szigetelő rost-

3. sz. táblázat. Soros készülék zsinórek szigetelési ellenállása. megohm/méter.

Az erek sorszám	70% relatív légnedvességű térben vizsgálva			100% relatív légnedvességű térben vizsgálva		
	24	48	72	24	48	72
	óra múlva			óra múlva		
1.	5.0	5.0	5.0	2.0	0.2	0.03
2.	6.0	6.0	7.0	3.0	0.4	0.03
3.	2.0	1.4	1.5	0.12	0.03	0.012
4.	5.6	5.0	6.0	0.4	0.11	0.02
5.	6.0	5.0	6.0	3.0	0.14	0.014
6.	7.0	7.0	1.0	1.4	0.4	0.06
7.	3.0	4.0	4.0	2.6	0.4	0.02
8.	0.9	0.8	0.8	0.1	0.03	0.01
9.	2.6	2.0	2.0	1.4	0.12	0.014
10.	5.0	5.0	5.0	1.0	0.06	0.02
11.	1.8	2.0	2.0	1.04	0.08	0.016
12.	0.05	0.03	0.03	0.03	0.006	0.002
13.	0.76	0.7	0.8	0.34	0.04	0.01
14.	1.8	1.6	1.6	0.38	0.05	0.012
15.	0.8	1.0	1.0	0.3	0.02	0.0008
16.	0.11	0.12	0.13	0.03	0.004	0.004
17.	0.03	0.03	0.03	0.03	0.008	0.002
18.	0.03	0.03	0.02	0.04	0.003	0.0005
16.	1.8	3.0	2.8	0.5	0.12	0.04
20.	0.2	0.24	0.2	0.02	0.014	0.002
21.	1.3	1.2	1.2	1.1	0.06	0.012
22.	4.0	4.0	4.0	3.0	3.4	0.05

anyagokat szabad felhasználni. A távbeszélő központokban ezt az elvet kerestül is vitték, mert jó elektromos szigeteléssel felépített vezetőkeket, tehát viaszhozalt, selyem-gyapjúval szigetelt vezetőket és lakkozott vezetőket használnak. Ha tehát beíró központi berendezéseknél gondosan ügyelnek arra, hogy csak megbízhatóan jól szigetelt, kitűnő minőségű textiltfonatokkal készült vezetőkeket használjanak, akkor csak természetes, hogy a legutolsó lépésnél, az előfizető készülékének bekapcsolásánál is ezt a kötelező gondosságot meg kell tenni. Sajnos, a postauzemben használt soros zsinórok tisztán csak viaszolt pamutfonatok felhasználásával készültek. Ha ezek nagyobb lég-

nedvességnek kitett helyen kerülnek alkalmazásra, a nem megfelelően felépített zsinór állandó hibaforrás okozója lehet.

Jó minőségű, kifogástalan, soros készülékszsinórnál az erek belső szigetelésére a pamut helyett nemes műrostot kell használni. Az ereket megkülönböztető színes pamutfonat a nemes műrost fölé kerül.

A 3. számú táblázat mutatja egy, a postaüzemben használatban volt és rossz szigetelése miatt kifogásolt soros zsinór szigetelési ellenállás értékeit. Mérési adat mindig egyik ér szigetelési ellenállása a többivel szemben.

A zsinórerék szigetelési ellenállása már 70% légnedvesség mellett igen alacsony volt, 100% légnedvesség mellett vizsgálva pedig katasztrófálisan alacsony értékeket mutattak.

Nem szabad azonban azt hinni, hogy a nemes műrostok minden környezetben megfelelnek. Ha nemes műrosttal felépített zsinórt vízzel leöntik, vagy vízbe mártják, ezek is átáznak. Ha tehát a távbeszélőkészülék oly helyre kerül, ahol a zsinórokat nemcsak erős légnedvesség, hanem benedvesedés ellen kell megvédeni, akkor a készülékszínór céljára a flexózsínórt, a soros készülékszínór felépítésénél pedig nonhygró megoldást kell választani. A flexózsínórt gumival, a nonhygrót guttaperchával szigetelik. Ezek már olyan megoldások, hogy a zsinór vízbe is kerülhet, a jó szigetelése akkor sem fog leromlani.

Az elmondott néhány példa kellően megvilágosíthatta a nemes textil rostanyagok nagy fontosságát.

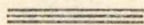
A. A. New. M. Sc. Mit Ester behandelte Faserstoffe als Isoliermaterial. Elektrisches Nachrichtenwesen 1935. évf. 226. és 372. oldal, és 1936. évf. 214. oldal.

Dr. G. Schultze: 75 Jahre Acetylcellulose. Kunststoffe. 1941. évf. 23. old.

B. Axhausen: Die Leitfähigkeit von Spinnstoffen. Melliand Textilberichte 1941. évf. 441. oldal.

F. Weidmann: Elektrische Untersuchungen an Spinnfasern. Kunststoffe. 1939. évf. 133. oldal.

R. Vieweg: Elektrotechnische Isolierstoffe 1937. évf. 105. és 196. oldal.

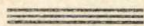

Hibaigazítás! A „Magyar Posta“ 1942. évi 1. számában „dr. Magyar Endre: A Lecher-vezeték alaptulajdonságai“ című cikkében előfordult értelemzavaró sajtóhibák az alábbiak szerint javítandók:

25. oldal közepén $\lambda = \sqrt{\quad}$ helyett: $\gamma = \sqrt{\quad}$

27. oldal 3. bekezdésében $g = \lambda x = \beta + j \alpha x$ helyett: $g = \gamma x = \beta_x + j \alpha x$
5 sorral alább $\gamma = 0$ helyett: $\gamma_v = 0$

29. oldal közepén $\gamma_k = 0$ helyett: $\gamma_k = z_0$

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Ujabb pályatételünk:

2. Más postahivatalhoz áthelyezett postamester a hivatal elhelyezésére szolgáló házat eladja. Az új tulajdonos az egész épületet a maga számára kívánja igénybevenni. A ma érvényes rendelkezések figyelembevételével milyen jogorvoslattal lehet a postahivatal részére az eddig bérelt helyiségeket továbbra is biztosítani?

A pályázaton a m. kir. posta személyzetének minden tagja résztvehet. A pályamunka legfeljebb három gépirásos oldalra terjedhet. A pályázati határidő 1942 március hó 10.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni, hanem azt külön borítékban, zárt és lepecsételt jeligés levélben a pályamunkával együtt kell a Magyar Posta szerkesztőségéhez juttatni. A jeligés levelet csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkájáért jutalomdíjat kap, vagy legalább is dicséretben részesül. A jutalomdíj összege 50 pengő.

A jutalomban vagy dicséretben nem részesült pályamunka szerzőjének nevét tartalmazó levelet a döntés után megsemmisítik és így a szerző neve ismeretlen marad. A pályamunka végén a kidolgozaskor igénybevett forrásmunkákat meg kell jelölni, hivatkozva a forrásmunka oldalának és bekezdésének számára, ahonnan a pályázó idézett vagy érveket merített a tétel megoldásához.

A pályázaton a Magyar Posta szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői, akik a bírálatra hivatva lesznek, nem vehetnek részt.

ELMÉLET - GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

6—7. a) A levélszekrényből, valamint az érkezett közönséges levélanyag közül kikerült, tehát a szelvényes felvevőkönyvben nyilvántartandó ajánlott küldeményeket milyen ragszámokkal kell felszerelni?

b) Az ilyen ajánlott küldemények indításra való átvétele hol történik?

ad a) Az A. 2. Szab. 35. §. 7. pontjában foglaltak szerint „Oly hivataloknál, ahol nincsenek alszámos, esetleg albetűs ajánlási ragjegyek, a levélszekrény útján feladott vagy az érkezett közönséges anyagból kikerült ajánlott leveleket a *felvevő-osztály ajánlási ragjegyei-*

vel kell ellátni! Ebből következik, hogy azok a hivatalok, amelyeknél alszámos, esetleg albetűs ajánlási ragjegyek vannak, helyesen járnak el akkor, ha a szóbanforgó ajánlott levelek ragszámmal való felszerelésére általában külön ragszámkészletet tartanak.

ad b) Azoknál a hivataloknál, amelyeknél a szelvényes felvevőkönyvben nyilvántartott ajánlott küldeményeket a felvevőosztály ajánlási ragjegyeivel kell ellátni, az ajánlott küldeményeket indításra a többi felvett ajánlott levelekkel együtt a felvett ajánlott küldemények egyenlegében kell átvenni. A szelvényes felvevőkönyvben ilyenkor utalni kell a felvett ajánlott küldemények egyenlegére. (Pl. I. felvett ajánlott küldemények egyenlege II. i.)

Ha azonban ezeket az ajánlott küldeményeket külön (alszámos, esetleg albetűs) ragszámokkal szerelik fel, az indító közvetlenül a szelvényes felvevőkönyvből terheli meg magát az abban nyilvántartott ajánlott küldeményekkel. Az indító ilyenkor a szelvényes felvevőkönyvben az A. 2. Szab. 51. §. 4. pontjában közölt átvételi záradékot alkalmazza. (Beküldött kérdés.)

8. Az iskolán kívüli népművelési bizottságok postai küldeményeinek átvételére kik jogosultak?

A bizottság elnöke.

Az A. 1. Szab. 66. §. 14. pontja értelmében a bizottság címére érkező küldeményeket a posta — ha a bizottság által más e célra kijelölt egyén nincs — az elnöknek kézbesíti. Minthogy a népművelési bizottságoknál a postaküldemények átvétele iránt a bizottságok szervezetét szabályozó rendelkezések nem intézkednek, a népművelési bizottság elnökét kell átvételre jogosultnak tekinteni.

A népművelési bizottságok elnöke a vonatkozó 132.243/1922. III. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet szerint: a községekben a vezető jegyző, városokban a polgármester, vármegyékben az alispán stb., tehát ezek egyben a postai küldemények átvételére jogosultak is. (Beküldött kérdés.)

9—10. a) Az árusítási jutalékot az osztály kezelőjének ki lehet-e fizetni az előző havi munkajutalék egyharmad részének összegéig minden korlátozás nélkül, vagy a legcsékélyebb összegből is csupán az egyharmadot kaphatja?

b) Ha az előző hónapban valaki bejegyzés következtében üzemi jutalékot nem kapott, vagy csak részben kapott, akkor a legutolsó betöltött munkahelyének, vagy a tárgy hónapban betöltött munkahelyének megfelelő munkajutalék egyharmadát kell-e alapul venni?

ad a) A 75.640/X. 2. 1935. sz. rendelet 2. pont 4. bekezdésében foglaltak szerint a kincstári postahivataloknál az értékcikkek árusításával foglalkozóknak az árusítási jutalékból csak az árusítási jutalék $\frac{1}{2}$ -át kell kifizetni azzal a korlátozással, hogy az, az illető munkahelyen az előző hónapban kifizetett munkajutalék $\frac{1}{2}$ -át nem haladhatja meg.

ad b) Az illető munkahelyen legutóbb teljes hónapra kifizetett munkajutalék $\frac{1}{2}$ -át kell figyelembe venni. (Beküldött kérdés.)

11. Hogyan kell az I. díjövbe tartozó viszonylatokban váltott, három percnél hosszabb tartamú távolsági beszélgetéseket díjazni?

Az I. díjövbeli 3 percnél hosszabb beszélgetéseket — eltérően a C. 1. Szab. 64. §. 5. pont második bekezdésében foglalt rendelkezéstől — úgy kell díjazni, hogy az első 3 percért a három percre megállapított díjat, minden további percért az egy percre megállapított díjat kell felszámítani. Pl.: egy 7 perces beszélgetés fejében az első 3 percért 50 fillér, a többi 4 percért 4×20 fillér, tehát összesen 130 pengő díj esedékes. (P. R. T. 1937. évi 56. számában közzétett 114.205/8. sz. rendelet. (Beküldött kérdés.)

12. Lehet-e =LT= táviratot =LX= -ként feladni?

Igen.

A Táviró Díjszabás „Tudnivalók“ II. 4/c. pontjához tartozó apróbetűs szöveg szerint táviratlevelet (= LT =) dísztáviratként (= LX =) is fel lehet adni. (Beküldött kérdés.)

13. Utalványtávirat feladható-e =LX= jelzéssel? Ajándékképpen küld valaki 50 P-t és egyben névnapi üdvözetlet. Felvehető-e =LX= jelzéssel?

Nem.

Az utalványtávirat lényegében a postahivatalok között váltott fizetett szolgálati értesítés, melyben egyik hivatal a befizető költségén értesíti a másik postahivatalt, hogy valakinek a részére bizonyos összeget befizettek. Erre a célra dísztáviratlapot használni nem lehet.

Magát a távirati utalványt a címzett nem is kaphatja meg, mert azon ismeri el az összeg átvételét. Egyébként pedig a B. 1. Szab. 62. §. 7. pontjában fel vannak sorolva azok a külön szolgálatok, melyeket a feladó utalványtáviratban kiköthet s ezek között az =LX= nem szerepel. (Beküldött kérdés.)

14. Ha külterületen lakó féllal bejelentett meghívásos beszélgetés vonalzavar miatt nem jöhet létre és e miatt a beszélgetést törlik, a többi díjakkal együtt a küldőnedíjat is vissza kell-e téríteni?

Igen.

Ugyanis a C. 1. Szab. 67. §. 2. pontja értelmében teljes díjtérítés jár, illetőleg semmiféle díjat nem szabad felszámítani, ha az összeköttetés a távbeszélő szolgálaton múltó valamely ok miatt nem jöhetett létre vagy a kielégítő hallás tartama a három percet sem érte el.

A POSTA FORGALMA.

La trafic de la poste.

1941 december hó.

Ismerteti: Dr. KANYÓ ÖDÖN m. kir. postatitkár.

Publié par M. le Dr. ÖDÖN KANYÓ Secrétaire de poste.

En vue de pouvoir observer et apprécier le mouvement du trafic, la tendance du développement ainsi que l'influence du tarif et de réglemens sur l'utilisation des divers services, l'Administration recueille toutes les données relatives au trafic des services postal, télégraphique, téléphonique et de la T. S. F. Les détails de la statistique sont contenus dans le Rapport annuel de la Poste hongroise. Les tableaux ci-après ne contiennent que les résultats principaux mensuels et périodiques. Les chiffres per-

mettent de faire des comparaisons entre les résultats du mois indiqué en-haut et ceux de même mois de l'année précédente, d'une part, entre les résultats constatés à partir du commencement communiqués dans les tableaux ci-indiqués et ceux de la même période de l'année précédente, d'autre part.

Les différences en nombre et en pourcentage entre les comparaisons respectives sont relevées au bas des tableaux.

A karácsonyi és újévi forgalom még sohasem volt olyan nagy, mint ebben az évben. A méreteiben példa nélkül álló forgalom rendkívüli teljesítményt követelt a posta személyzetétől, amely minden erejét megfeszítve, fáradtságot és pihenést nem ismervé állotta a nagy erőpróbát és ezzel biztosította a forgalom zökkenésmentes és gyors lebonyolítását. Minden év december havában különösen a levélpostai küldemények és a csomagok forgalma emelkedik rendkívüli mértékben. A levélpostai forgalom megduzzadását a rokonok, ismerősök szokásos üdvözlései, szerencsekívánatai, a csomagforgalom emelkedését pedig az ajándékcsoomagok nagy száma idézi elő. A csomagforgalom különösen a karácsonyi ünnepeket megelőző héten torlódik és a kézbesítés szempontjából december 24-én éri el a tetőfokot. A posta-vezérgazgatóság ebben az évben is széleskörű intézkedéseket tett a forgalom akadálytalan lebonyolítására. Rendkívüli mozgópostai menetek beállítása a küldeményeknek rendeltetési helyükre való gyors továbbítását biztosította. A szükségnek megfelelő számú rendkívüli vagy megerősített kézbesítőjáratok ideiglenes berendezésével gondoskodás történt, hogy a küldemények lehetőleg késedelem nélkül jussanak el a címzettek kezéhez.

A csomagforgalom gyors lebonyolítását — a kezelés egyszerűbbé és így a munkamenet gyorsabbá tétele érdekében — december hónapban életbeléptetett új kezelési rend nagy mértékben elősegítette.

A forgalom nagyságát az alábbi adatok szemléltetik.

1941 decemberben több, mint 97 millió levélposati küldeményt adtak postára az előző évi 77 millióval szemben.

A 97 millióból 15 millió a hírlapokra, 82 millió pedig az egyéb, szorosabb értelemben vett levélpostai küldeményekre esett, az előző évben ez a megoszlás 12, illetőleg 65 millió darab volt. Az első világháborút követő időben ilyen nagy levélpostai forgalom még nem fordult elő.

A feladott csomagok száma 417.000-rel haladta meg az előző év december havi eredményt, amely az eddigi csúcserőrtékét képviselte.

A csomagforgalom alakulásának összehasonlítására az alábbi adatokat közöljük.

Év	hó	Feladott	Budapesten	
		összes csomag 1000 darab	feladott csomag 1000 darab	kézbesített csomag 1000 darab
1927	dec.	1.104	560	278
1928	„	1.145	575	271
1929	„	1.155	544	280
1930	„	1.129	546	265
1931	„	988	455	235
1932	„	949	426	215
1933	„	952	429	222
1934	„	928	417	204
1935	„	1.029	466	224
1936	„	1.101	510	246
1937	„	1.151	525	257
1938	„	1.569	614	286
1939	„	1.544	646	347
1940	„	1.877	747	375
1941	„	2.294	827	485

A Budapesti feladott csomagok az első

számoszlopban közölt összes csomagok számában is szerepelnek.

Az 1941. évi december hónapban feladott összes csomagok száma közel 100%-kal több, mint a területviisszacsatolásokat megelőző 1937. évben. Az 1937. év óta mutatkozó emelkedés azonban nem kizárólag a területgyarapodás következménye, hanem az általános gazdasági helyzet kedvező alakulásával is összefügg.

A Budapestre vonatkozó két számsor azt mutatja, hogy a december hónapban feladott csomagok száma — 1941. év kivételével — általában közel kétszerese volt a kézbesített csomagoknak. Budapest, mint az ország kereskedelmének és iparának központja, a vidéki városok és községek áruellátása szempontjából a főelosztó szerepét tölti be. Ebből a szerepből a posta is kiveszi részét, mert a kereskedelmi áruk szállítása részben posta útján történik. A kézbesített csomagok száma azért kisebb a feladottakénál, mert a posta — a székesfővárosnak előbb említett gazdasági szerepe folytán — vidékről Budapestre sokkal kevesebb kereskedelmi árut tartalmazó csomagot szállít, mint viszont.

A székesfővárosban 1941. év decemberében kézbesített csomagok száma 108.000-rel haladta meg az előző évi eredményt. A példa nélkül álló nagy forgalom súlyos feladat elé állította a postát. A kézbesítési nehézségeket növelte az a körülmény is, hogy a gépjárművek a gumihány miatt csak korlátozott mértékben álltak rendelkezésre. A forgalom a nehézségek ellenére akadálytalanul bonyolódott le. A karácsonyt megelőző héten naponta mintegy 20—30.000 csomag került Budapesten kézbesítésre.

Az átlagot meghaladó mértékben még a postautalvány és csekk be-, valamint kifizetések darabszáma és összege emelkedett. Az emelkedés csak viszonylag nagy és azt a naptár szerzője idézte elő. Az 1940. év december 1-je ugyanis vasárnapra esett és így az elsején esedékes illetményutalványok kifizetéséből adódó forgalom 1940. évben még a november havi eredményben jelentkezett.

A távíró üzemeltetői forgalomemelkedése igen kedvező volt. A feladott távíratok száma 32,9, az érkezetteké pedig 24,1%-kal volt több, mint az 1940. évben. A nemzetközi forgalomban váltott távíratok darabszáma 17,5%-kal emelkedett az előző évhez képest.

A távbeszélőüzletágban különösen a számlált helyi beszélgetések számának emelkedése érdemelt figyelmet, mert az emelkedés mértéke az állomáskapcsolat mértékét mind a budapesti egységes hálózatban, mind a vidéki háló-

zatokban lényegesen meghaladta. Kedvezően alakult a távolsági beszélgetések forgalma is, mert a kezdeményezett beszélgetések száma 22,1, az érkezetteké pedig 27,0%-kal emelkedett.

Az 1941. év végén nyilvántartott rádióengedélyesek száma 731.356 volt, vagyis 121.888-cal (20,0%-kal) több, mint az előző év végén és 11.542-vel, vagyis 1,6%-kal több, mint az 1941. év november havában. Az előző hónapozat képest százalékszerűen legnagyobb mértékben a visszafoglalt délvidéki területen (+4,7%), továbbá a kolozsvári (+3,3%) és a nagyváradai postaigazgatóság kerületében (+2,2%) emelkedett a rádióengedélyesek száma. A budapesti rádióelőfizetők száma egy hónap alatt 1655-tel, vagyis 0,9%-kal nőtt meg.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, minthogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám nem alkalmas. Ebben a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével értékeltünk. Az értékelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre a munkaegységre hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységeiben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak a posta-, távíró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyenlő alapon történik. A közölt táblázat adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak.

A december havi forgalom az 1940. év ugyanazon hónapjának eredményeit 23,2%-kal, az 1941. évi december havi forgalmát pedig 6,7%-kal haladta meg. Az 1941. évi december havi forgalom a legnagyobb, amelyet az első világháborút követő időben eddig tapasztaltunk.

Összehasonlításként felsoroljuk az utolsó 12 év

(Folytatás a 91. oldalon)

1. POSTAFORGALOM. 1) — 1. Trafic postal. 1)

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	Feladás — Expédition									
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, belfél és összeg csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne Versements		Csekkbefizetés Chèques Versements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recom-mandés	drb.	drb.	összeg	drb.	összeg	drb.	összeg	
1940.	XII.	77.027	1.079	48	1.877	1.415	120.744	62	8.003	2.546	377.983
1941.	XII.	97.296	1.453	61	2.294	1.754	190.023	62	8.598	3.075	540.902
1940. I—XII.		693.967	12.700	608	14.946	14.041	1.123.735	816	85.118	26.941	3.462.914
1941. I—XII.		834.207	15.782	595	19.435	17.546	1.691.159	786	98.270	31.175	4.984.523
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XII. havában 1940. XII. havához képest több (+) kevesebb (-) En dec 1941 par rapport au mois de dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerűleg en nombre + 20.269	+ 374	+ 13	+ 417	+ 339	+ 69.279	—	+ 595	+ 529	+ 162.919
	%-ban en %	+ 26,3	+ 34,7	+ 27,1	+ 22,2	+ 24,0	+ 57,4	—	+ 7,4	+ 20,8	+ 43,1
	1941. I.-XII. időszakban 1940. I.-XII. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-dec 1941 par rapport aux mois de janv.-dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerűleg en nombre + 140.240	+ 3.082	- 13	+ 4.489	+ 3.595	+ 567.424	- 30	+ 13.152	+ 4.234	+ 1.521.609
	%-ban en %	+ 20,2	+ 24,3	- 2,1	+ 30,0	+ 25,0	+ 50,5	- 3,7	+ 15,5	+ 15,7	+ 43,9

(Folytatás.)

Év Année	Hó Mois	Kézbesítés — Remise									
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, belfél és összeg csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivétel Caisse d'épargne Payements		Csekk-kifizetés Chèques Payements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recom-mandés	drb.	drb.	összeg	drb.	összeg	drb.	összeg	
1940.	XII.	77.307	1.065	55	1.870	1.428	118.051	47	5.880	838	159.204
1941.	XII.	97.650	1.448	59	2.236	1.865	213.589	39	5.738	1.117	264.714
1940. I—XII.		698.024	12.849	671	14.806	14.072	1.126.032	498	53.579	8.418	1.478.342
1941. I—XII.		839.107	15.863	674	19.489	17.575	1.699.273	484	67.392	9.529	2.031.350
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XII. havában 1940. XII. havához képest több (+) kevesebb (-) En dec 1941 par rapport au mois de dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerűleg en nombre + 20.343	+ 383	+ 3	+ 416	+ 437	+ 95.538	- 8	- 142	+ 279	+ 105.510
	%-ban en %	+ 26,3	+ 36,0	+ 5,4	+ 22,2	+ 30,6	+ 80,9	- 17,0	- 2,4	+ 33,3	+ 66,3
	1941. I.-XII. időszakban 1940. I.-XII. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-dec 1941 par rapport aux mois de janv.-dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerűleg en nombre + 141.083	+ 3.014	+ 3	+ 4.683	+ 3.503	+ 573.241	- 14	+ 13.813	+ 1.111	+ 553.008
	%-ban en %	+ 20,2	+ 23,5	+ 0,4	+ 31,6	+ 24,9	+ 50,9	- 2,8	+ 25,8	+ 13,2	+ 37,4

1) Az adatok ideiglenesek. — Les chiffres sont provisoires.

2. TÁVÍRÓFORGALOM.¹⁾ — 2. Trafic télégraphique.¹⁾
3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM.¹⁾ — 3. Trafic téléphonique.¹⁾

Év Année	Hó Mois	Távíró Télégraphe		Távbeszélő — Téléphone							
		Táviratok ezer drb. Télégrammes, nombre en milliers		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques				Közvetlen összeköttetések száma Raccordements directs nombre	Számított helyi beszélgetések száma ezrekben Conversations locales complètes nombre en milliers		
				hálózatok szerint dans le réseau					összesen total	vidéken en Province	összesen total
		feladás dépôt	kézbesítés remise	bpesti egységes uniforme de Budapest	falurendszertől és 200 előfizetőnél nagyobb système rural et plus de 200 abonnés	200 előfizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés	egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest				
1940.	XII.	404	457	86.521	31.997	31.431	149.949	2.911	14.943	2.375	17.318
1941.	XII.	537	567	93.219	33.803	33.123	170.150	3.061	17.420	3.676	21.096
1940. I—XII.		4.089	4.861	—	—	—	—	—	168.081	26.547	194.628
1941. I—XII.		6.045	6.821	—	—	—	—	—	193.526	37.096	230.622

Összehasonlítások Comparaisons	1941. XII. havában 1940. XII. havához képest több (+) kevesebb (-) En dec 1941 par rapport au mois de dec 1940, en plus (+) en moins (-)	számszerűleg en nombre	+		+		+		+		+			
			0/0-ban en 0/0		+		+		+		+			
			1941. I-XII. időszakban 1940. I-XII. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-dec 1941 par rapport aux mois de janv.-dec 1940, en plus (+), en moins (-)	számszerűleg en nombre	+		-		-		-		+	
					0/0-ban en 0/0		-		-		-		+	
			+ 133	+ 110	+ 6.698	+ 6.811	+ 6.692	20.201	+ 150	+ 2.477	+ 1.301	+ 3.778		
			+ 32.9	+ 24.1	+ 7.7	+ 21.3	+ 21.3	+ 13.5	+ 5.2	+ 16.6	+ 54.8	+ 21.8		
			+ 1.956	+ 1.960	—	—	—	—	—	+ 25.445	+ 10.549	+ 35.994		
			+ 47.8	+ 40.3	—	—	—	—	—	+ 15.1	+ 39.7	+ 18.5		

3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM (folytatás). — 3. Trafic téléphonique (suite).

4. RÁDIÓELŐFIZETŐK. — 4. Nombre des abonnés de radio.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone							Rádió Radiodiffusion		
		Központok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers						Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés		
			kezdeményezett dépôt			érkezett arrivée					
			bpesti egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total	bpesti egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total	Budapest à Budapest	vidéken en province	összesen total
1940.	XII.	2.252	166	726	892	175	746	921	177.118	432.350	609.468
1941.	XII.	2.458	179	910	1.089	179	991	1.170	194.187	537.169	731.356
1940. I—XII.		—	1.893	7.454	9.347	1.914	7.564	9.478	—	—	—
1941. I—XII.		—	2.228	10.400	12.628	2.169	10.955	13.124	—	—	—

Összehasonlítások Comparaisons	1941. XII. havában 1940. XII. havához képest több (+) kevesebb (-) En dec 1941 par rapport au mois de dec 1940, en plus (+) en moins (-)	számszerűleg en nombre	+		+		+		+		+			
			0/0-ban en 0/0		+		+		+		+			
			1941. I-XII. időszakban 1940. I-XII. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-dec 1941. par rapport aux mois de janv.-dec 1940, en plus (+), en moins (-)	számszerűleg en nombre	+		+		+		-		-	
					0/0-ban en 0/0		+		+		-		-	
			+ 206	+ 13	+ 184	+ 197	+ 4	+ 245	+ 249	+ 17.069	+ 104.819	+ 121.888		
			+ 9.1	+ 7.8	+ 25.3	+ 22.1	+ 2.3	+ 32.8	+ 27.0	+ 9.6	+ 24.2	+ 20.0		
			—	+ 335	+ 2.946	+ 3.281	+ 255	+ 3.391	+ 3.646	—	—	—		
			—	+ 17.7	+ 39.5	+ 35.1	+ 13.3	+ 44.8	+ 38.5	—	—	—		

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBEN — 5. Le trafic en unités de travail

Egyseg: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma drb: — Nombre des unités de travail:												
		Kincstári postahivataloknál Bureaux d'Etat					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél Bureaux des maîtres de poste et agences							
		posta poste	távíró télé- graphe	távbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total	posta poste	távíró télé- graphe	távbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total			
drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. nombre	%					
1941.	XII.	24.240	3.386	15.231	1.223	44.080	71.3	12.279	1.297	3.707	477	17.760	28.7	
1941.	XII.	29.273	4.306	18.356	1.445	53.380	70.1	15.947	1.587	4.654	602	22.790	29.9	
1940. I—XII.		223.682	33.557	167.136	13.127	437.502	70.7	119.173	14.466	42.203	5.171	181.013	29.3	
1941. I—XII.		287.219	49.789	204.302	16.268	557.578	71.2	147.317	19.456	52.677	6.565	226.015	28.8	
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XII. havában 1940. XII. havához képest 1941. XII. havához képest 1940. XII. havához képest En dec 1941 par rapport au mois de dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerüleg en nombre	+ 5.033	+ 920	+ 3.125	+ 222	+ 3.300	-	+ 3.638	+ 290	+ 947	+ 125	+ 5.080	-
		%-ban en %	+ 20.8	+ 27.2	+ 20.5	+ 18.2	+ 21.1	-	+ 29.9	+ 22.4	+ 25.5	+ 26.2	+ 28.3	-
	1941. I.-XII. időszakban 1940. I.-XII. időszakához képest 1941. I.-XII. időszakban 1940. I.-XII. időszakához képest En janv.-dec 1941 par rapport aux mois de janv.-dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerüleg en nombre	+ 63.537	+ 16.232	+ 37.166	+ 3.141	+ 120.076	-	+ 28.144	+ 4.990	+ 10.474	+ 1.394	+ 45.002	-
		%-ban en %	+ 28.4	+ 48.4	+ 22.2	+ 23.9	+ 27.4	-	+ 23.6	+ 34.5	+ 24.8	+ 27.0	+ 24.9	-

(Folytatás.)

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services:									
		Posta Poste		Távíró Télégraphe		Távbeszélő Téléphone		Rádió Radio		Összesen Total	
		drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. total	nombre
1940.	XII.	36.519	59.1	4.683	7.6	18.938	30.6	1.700	2.7	61.840	
1941.	XII.	45.220	59.1	5.893	7.7	23.010	30.2	2.047	2.7	76.170	
1940. I—XII.		342.855	55.4	48.023	7.8	209.339	33.8	18.298	3.0	618.515	
1941. I—XII.		434.536	55.5	69.245	8.8	256.979	32.8	22.833	2.9	783.593	
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XII. havában 1940. XII. havához képest 1941. XII. havához képest 1940. XII. havához képest En dec 1941 par rapport au mois de dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerüleg en nombre	+ 8.701	-	+ 1.210	-	+ 4.072	-	+ 347	-	+ 14.300
		%-ban en %	+ 23.8	-	+ 25.8	-	+ 21.5	-	+ 20.4	-	+ 23.2
	1941. I.-XII. időszakban 1940. I.-XII. időszakához képest 1941. I.-XII. időszakban 1940. I.-XII. időszakához képest En janv.-dec 1941 par rapport aux mois de janv.-dec 1940, en plus (+), en moins (-)	szám-szerüleg en nombre	+ 91.681	-	+ 21.222	-	+ 47.640	-	+ 4.535	-	+ 165.078
		%-ban en %	+ 26.7	-	+ 44.2	-	+ 22.8	-	+ 24.8	-	+ 26.7

A posta forgalma.

6. A VISSZAFOGLALT DÉLVIDÉKI TERÜLETEK FORGALMA. —

6. Le trafic des Territoires du Sud réoccupés.

a) Postaforgalom. — a) Trafic postal.

Egység: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	Feladás — Expédition									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értékvél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, betét és summás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-Poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne versements		Csekkbefizetés Chèques versements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recomandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant
1941.	V.	2.358	31	1	12	26	2.925	1	2.183	13	11.258
1941.	VI.	2.352	35	1	29	41	4.181	1	550	25	11.456
1941.	VII.	2.752	46	2	46	47	4.625	1	876	38	16.012
1941.	VIII.	2.365	57	2	43	47	5.039	1	504	44	19.834
1941.	IX.	2.300	57	2	44	53	6.609	1	556	70	22.790
1941.	X.	2.560	67	2	51	56	7.279	1	542	102	28.334
1941.	XI.	2.584	69	2	54	56	6.357	1	288	109	28.857
1941.	XII.	3.067	70	2	60	64	7.056	1	452	132	30.347

a) Postaforgalom (folytatás). — a) Trafic postal (suite).

Év Année	Hó Mois	Kézbesítés — Remise									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értékvél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, betét és summás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-Poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne paiements		Csekk-kifizetés Chèques paiements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recomandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant
1941.	V.	—	28	1	52	24	3.174	1)	97	1	1.504
1941.	VI.	—	34	2	72	37	5.664	2)	1.027	3	3.171
1941.	VII.	—	41	2	78	48	6.661	3)	560	8	4.485
1941.	VIII.	—	52	2	69	48	6.737	4)	1.341	10	5.767
1941.	IX.	—	58	3	83	51	7.392	1	370	13	4.912
1941.	X.	—	62	3	90	50	9.173	1	207	18	8.917
1941.	XI.	—	56	2	83	45	7.516	1	199	19	9.299
1941.	XII.	—	57	3	94	56	9.037	1	264	28	11.592

1) Összesen csak 132 drb.

2) Összesen csak 288 drb.

3) Összesen csak 343 drb.

4) Összesen csak 426 drb.

b) Táviróforgalom. — b) Trafic télégraphique.

c) Távbeszélőforgalom. — c) Trafic téléphonique.

Év Année	Hó Mois	Táviró — Télégraphe		Távbeszélő — Téléphone			Számított helyi beszélgetések száma ezrekben Conversation locales complètes nombre en milliers
		Táviratok ezer darab Télégrammes nombre en milliers	kézbesítés remise	Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques		Összesen total	
				falurendszertől és 200 előfiz. nagyobb syst. rural et plus de 200 abonnés	200 előfizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés		
1941.	V.	18	24	1.534	1.232	2.766	—
1941.	VI.	20	27	1.376	1.673	3.049	153
1941.	VII.	22	25	1.627	1.783	3.410	136
1941.	VIII.	27	28	1.650	1.969	3.619	143
1941.	IX.	29	28	1.702	1.976	3.678	157
1941.	X.	27	27	1.754	2.088	3.842	169
1941.	XI.	23	24	1.799	2.241	4.040	192
1941.	XII.	25	25	1.924	2.296	4.220	186

c) Távbeszélőforgalom (folytatás). — c) Trafic téléphonique (suite).
d) Rádióelőfizetők. — d) Radiodiffusion.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone			Rádió — Radiodiffusion
		Központok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers		Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés
			kezdeményezett départ	érkezett arrivée	
1941.	V.	147	33	41	10.397
1941.	VI.	145	50	53	31.325
1941.	VII.	146	61	66	33.970
1941.	VIII.	148	62	66	34.923
1941.	IX.	151	59	63	36.435
1941.	X.	151	62	65	38.267
1941.	XI.	151	59	68	40.092
1941.	XII.	151	60	72	41.973

e) A forgalom munkaegységekben. — e) Le trafic en unités de travail.
Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services				
		Posta Poste drb. nombre	Távíró Télégraphe drb. nombre	Távbeszélő Téléphone drb. nombre	Rádió Radio drb. nombre	Összesen Total drb. nombre
1941.	V.	581	213	312	12	1.118
1941.	VI.	804	239	474	37	1.554
1941.	VII.	986	246	537	75	1.844
1941.	VIII.	1.047	298	559	77	1.981
1941.	IX.	1.193	304	568	80	2.145
1941.	X.	1.385	292	599	84	2.360
1941.	XI.	1.347	239	603	88	2.277
1941.	XII.	1.560	257	614	92	2.523

december hónapjában elért forgalmi eredményeket:

1930. december hó 38.7 millió munkaegység

1931. " " 34.8 " "

1932. " " 31.9 " "

1933. " " 31.8 " "

1934. " " 32.3 " "

1935. " " 34.4 " "

1936. " " 36.9 " "

1937. " " 39.1 " "

1938. " " 45.5 " "

1939. " " 51.4 " "

1940. " " 61.8 " "

1941. " " 76.2 " "

A 76.2 millió munkaegységből a felszabadult erdélyi területen működő hivatalokra 6.6 millió, a délvidéki hivatalokra pedig 2.5 millió munkaegység esett. A visszacsatolt erdélyi és délvidéki területekre eső forgalom az országos forgalomnak 11.9%-a.

A 76.2 millió munkaegységből 59.4% a postai, 7.7% a távíró, 30.2% a távbeszélő és 2.7% a rádió üzenetára esett.

Az 1940. év decemberéhez képest legerőteljesebb emelkedést a távíróforgalom érte el (+25.8%), ezt követi a postaforgalom 25.8, a távbeszélő 21.5, végül a rádióforgalom 20.4%-os emelkedéssel.

Külföldi szemle.

Revue étrangère.

VEGYES.

A német-olasz postai és táviró különlegyezmény.

Az új, egységes Európa felé vezető úton megtett és az elérendő cél szempontjából fontos lépésnek tekinthető az 1941. október hó 8-án Rómában megkötött német-olasz postai és táviró-különlegyezmény. Noha ez az egyezmény elsősorban a kölcsönös német-olasz postai és táviróforgalmat szabályozza, következményeiben egész Európa szorosabb postai együttműködését készíti elő. A különlegyezménnyel kapcsolatban önkéntelenül az a kérdés vetődik fel, hogy az érvényben lévő nemzetközi postai és távközlési egyezményre való tekintettel, amelyek az egyes országoknak és népeknek amúgyis megszemenő együttműködését teremtettk meg, szükség volt-e a német-olasz különlegyezmény megkötésére. Az egyetemes postaegyezmény 5. cikke, valamint a távközlés nemzetközi egyezményének 13. cikke az egyes országok szoros együttműködéséről gondoskodik. A tapasztalat azt igazolja, hogy különösen a posta területén, az együttműködést biztosító külön megállapodásokra is szükség van. Emlékezzünk csak az északi államok postaegyesületére, a portorosei egyezményre, a balkánállamok postai uniójára és az egyes államok között kötött számos kölcsönös különmegállapodásra. Mindezekről eltekintve azonban, nem merülhet fel kétség aziránt, hogy a postaigazgatások az új Európában megnövekvő feladatoknak — amelyek a kontinens különleges szükségleteit vannak hivatva kielégíteni — csak egy szoros európai együttműködéssel felelhetnek meg. A postai különlegyezményeknél mindenekelőtt a levélpostai küldemények díjainak szabályozására van szükség. A Németország és Olaszország között fennálló szoros szövetségi viszony megkívánta azt, hogy a jelenleg érvényben lévő nemzetközi díjtételeket (az egyetemes postaegyezmény díjtételeit) mérsékeljék. Ezzel kapcsolatban azonban olyan megoldást kellett találni, hogy ez a díjleszállítás a távolabbi célnak is megfeleljen, azaz mintául szolgáljon más európai országokkal kötendő hasonló megállapodásoknak. Az európai igazgatások által kötött különböző különlegyezményekben a díjleszállítások ál-

talánosságban az alábbi elveket követték:
a) az egyetemes postaegyezmény díjtételeinek százalékos (általában 25%-os) mérséklése;

b) a kölcsönös forgalomban mindegyik szerződő fél saját belföldi díjtételeit alkalmazza.

A német-olasz postai különlegyezmény megkötésénél e megoldások egyikét sem tartották alkalmasnak.

Az európai nemzetközi díjtételek lényegesen különböznek egymástól. A világpostaforgalom egységes díjainak régi elvét, azt tudniillik, hogy minden ország ugyanazokat vagy legalább is megközelítően ugyanazokat a külföldi díjtételeket alkalmazza, ma már egyáltalában nem tartják szem előtt. Az egyetemes postaegyezmény zárójegyzőkönyvének jelenleg érvényben lévő II. fejezete szerint az igazgatások az egyezmény 34. cikk 1. pontjában megállapított díjakat legfeljebb 40%-kal felemelhetik, vagy legfeljebb 20%-kal leszállíthatják. Önként értendő, hogy e szerint a nemzetközi forgalomban ma egységes díjakról beszélni nem lehet. Ehhez járul még az is, hogy az egyes országok belföldi forgalmukban egymástól eltérő súlyfokozatrendszereket alkalmaznak.

Az európai országok érvényben lévő külföldi díjtételeinek összehasonlításánál megállapítható, hogy a levéldíjak, nevezetesen a 20 grammos súlyfokozatig, általánosságban a német külföldi és belföldi díj között mozognak. Kézenfekvőnek látszott tehát a levéldíjakat a német belföldi díjtételek alapján szabályozni.

A levéldíjaknak ezen az alapon történő újraszabályozása azonban szükségessé tette új súlyfokozat rendszer bevezetését is. Az egyetemes postaegyezmény súlyfokozatrendszere — a 20 grammos súlyfokozat — a magasabb súlyfokozatokban lényegesen megdrágítja a levéldíjakat és különben a súlymegállapítás és díjellenőrzés szempontjából rendkívül nehézkes. A német belföldi forgalomban érvényben lévő súlyfokozatrendszer ezzel szemben sokkal nagyobbvonalú, sok esetben feleslegessé teszi a küldemények lemérését és ezzel a szolgáltatás lebonyolítását is megkönnyíti.

Az olasz igazgatás a német javaslatok iránt teljes megértést tanúsított és a maga

részéről is hajlandónak mutatkozott arra, hogy a Németország által javasolt díj- és súlyfokozatrendszer az európai újraszabályozás alapjául elfogadják. A javasolt rendszerre való áttérés azonban az olasz igazgatás szempontjából a dolgok természetéből kifolyólag nehézségeket jelent. Az olasz 15 grammos súlyfokozat-rendszer szerint ugyanis a belföldi levél díja az alsóbb súlyfokozatokban (15 g-ig, 15—30 g-ig, 30—45 g-ig) kevesebb, mint a német belföldi levél díja, a felsőbb súlyfokozatokban pedig lényegesen meghaladja a német díjtételeket. Minthogy Olaszország számára belföldi díjtételeinek a javasolt díjtételekhez való alkalmazása a mostani időben gazdaságpolitikai okokból nehézségeket jelentett volna, közvetítő megoldásban állapodtak meg.

Németország az Olaszországgal való forgalomban már most belföldi díjtételeit rendszeresíti, még pedig a leveleknél, levelezőlapoknál, nyomtatványoknál, árumintáknál és üzleti papiroknál. Olaszország ezzel szemben a leveleknél 20 g-ig 1 lírát, minden további 20 g után 1000 g-ig 60 centessimot szed be. A levelezőlap díja 0.50 líra. (A válaszos levelezőlapé 1 líra.) Minthogy egy líra egyenértéke körülbelül 13 pfennig, az olasz 20 grammos levél és levelezőlap díja a német díjtételekkel teljesen megegyezik.

A nyomtatványoknál, árumintáknál és üzleti papiroknál a német birodalmi posta a német belföldi díjtételeket, az olasz posta-igazgatás pedig az Olaszország nemzetközi forgalmában érvényes díjtételeket alkalmazza. Ezeknek a díjaknak ilymódon történő szabályozására azért volt szükség, mert az olasz díjtételek az említett küldeményfajták külföldi forgalmában jóval a német belföldi díjtételek színvonalá alatt mozognak. A szerződő államok területén megjelenő hírlapokért és folyóiratokért, továbbá könyvekért, hangjegyekért és térképekért a világpostaegyezmény 34. cikk 3. pontjában említett mérsékelt díjakat szedik be mindaddig, amíg ezek a díjak a különegyezményben megállapított díjaknál alacsonyabbak.

Levélküldemények az egyetemes postaegyezményben megállapított súlyhatárig küldhetők. Amennyiben a küldemények súlya a különegyezményben leszögezett súlyhatárt túllépi, az egyetemes postaegyezsület teljes díjait kell alkalmazni.

Az olasz postaigazgatás kötelezte magát

arra, hogy levélpostadíjzabását a Németországgal való forgalomban a német súlyfokozat-rendszerhez idomítja, míhelyt belső forgalmában ugyanezre a rendszerre tér át.

A postaszolgáltatásra vonatkozó különegyezmény 1942 január hó 1-én lép életbe és érvényes a cseh-morva védnökséggel és a lengyel főkormányzósággal való viszonylatban is.

A távirószolgáltatásra vonatkozó különegyezmény — a postai különegyezményhez hasonlóan — ugyancsak azt célozta, hogy a két ország közötti kölcsönös forgalomban a díjak mérséklésével előkészítsék az utat az egységes európai táviródíjtételek felé.

Az európai nemzetközi táviróforgalom díjai lényegesen különböznek. A német birodalmi postának az a felfogása, hogy e különböző díjtételek helyébe, amelyek a távirószolgáltatást igénybevevő közönségnek és a szolgálatot lebonyolító szervezetnek egyaránt nehézségeket okoznak, egy az egész európai kontinensen érvényes egységes díjat kell megteremteni. A mai távirótechnika jegyében, amely a hangfrekvenciás táviró segítségével olcsó közvetítő utakat bocsát rendelkezésre és a távgépíró berendezések igénybevételével, áttáviratozások nélkül is nagy távolságok áthidalását teszi lehetővé, a távolságok és az átmenő hivatalok kezelési költségei a díjak kialakulása szempontjából elvesztették jelentőségüket. A kezelési költségeknek inkább a feladási és rendeltetési helyen (felvétel, továbbítás, vétel, kézbesítés) van elhatározó jelentőségük.

Mindezeket figyelembe véve a táviratot expresszlevélnek lehet tekinteni és éppen azért azokat egész Európa területén a díjak szempontjából a levélhez hasonlóan kellene kezelni és egységes díjak ellenében továbbítani. Ezt a zegységes díjat úgy kell majd megállapítani, hogy azt a lehetőséghez képest valamennyi európai ország elfogadhassa. Célszerűnek látszik, hogy ezt az egységes díjat olyan összegben állapítsák meg, amely a legtöbb európai ország belföldi táviródíjainál nem alacsonyabb. De nem lehet magasabb sem, mint valamely két európai ország között ma érvényben lévő legolcsóbb díj és amellet az önköltségeket is fedezni kell. Mindezen szempontok figyelembevételével, a 15 pfennigés német belföldi szódíj és külföldi egyenértéke az egységes távirószódíj szempontjából a legmegfelelebbnek látszik. Ez a szódíj lépett

érvénybe még a háború kitérése előtt, az egyrésztől Németország, másrésztől Németalföld, Belgium, Luxemburg, Svájc, Magyarország és Szlovákia között lebonyolított kölcsönös táviróforgalomban is. Ezzel Európa szívében az államoknak már egy olyan tömbje alakult ki, amelyben az elképzelt egységes európai díj a Németországgal való forgalomban tulajdonképpen már megvalósult és amelyhez más államok is könnyen csatlakozhatnak.

E gondolatmenetnek megfelelően, a Németország és Olaszország közötti kölcsönös végforgalomban a teljes szódíjat 18,5 aranycentime-ban (a 15 pfenniges szódíj egyenértékében) állapították meg. Ez az eddigi érvényben volt szódíjjal szemben 2 pfenniges mérséklést jelent. A többi távirat-

fajta (sürgős táviratok, hírlaptáviratok, stb.) díjainak kiszámításánál az eddig is érvényben volt szabályok figyelembevételével, a teljes szódíj szolgál alapul.

Az új díjak előreláthatólag a jövő tavasszal lépnek életbe, amikor a várható nagy forgalom lebonyolítását biztosító műszaki előfeltételeket a német-olasz közlekedési utakon már megteremtették. A továbbiakban megszüntetik a Németország és Olaszország között a kölcsönös végforgalomban váltott táviratok díjainak leszámolását. Az új német-olasz távirókülön-egyezmény ezzel a két igazgatás szerveinek munkáját lényegesen egyszerűsíteni fogja. (Die Deutsche Post 1941:45.)

Balázs Barna.

Külföldi műszaki lapszemle.

Kábelvándorlás. (Europ. fernsprd. 1940. nov. H. Schmidt.)

Kiterjedt kábelhálózatokkal rendelkező országokban az utóbbi években megfigyelték, hogy nagyforgalmú úttek alatt elfektetett kábelek vándorolnak. Egyik ilyen megfigyelés szerint egy kábel két év alatt 6 centimétert mászott előre. Előfordult, hogy csak a kábelek vándorolnak és a kábelköpeny helyben marad. A vándorlás okáról és az elhárítási hatásos módjáról a vélemények egyelőre eltérőek.

Rádiózavarelhárítás elektromos gépeken és berendezéseken. (O. Götze Techn. Prax. 1941. évi 10. sz.)

A német elektrotechnikai egyesület (VDE) az 500 wattnál kisebb teljesítményű elektromos gépekre és készülékekre rádiózavarszűrő kondenzátorok alkalmazását írja elő. Szerző ismerteti ezeknek az előírásoknak főbb rendelkezéseit és azoknak összefüggését a VDE által már régebben a rádiózavarelhárítás keresztülvitelére kiadott irányelvekkel.

Amerikai Egyesült Államok rádióműsorszóró szolgálata. (H. Goetsch. Techn. Prax. 1941. évi 11. sz.)

Rövid összefoglaló ismertetés.

Távközlő hálózat kiépítése a gyarmatokon. (Fey. Techn. Prax. 1941. évi 12. sz.)

Röviden ismerteti azokat a különleges műszaki követelményeket, amelyekkel a gyarmatokon a távközlő hálózat kiépítésénél számolni kell. Ezután, szintén csak nagy vonásokban ismerteti a volt német gyarmatok jelenlegi táviró és távbeszélő berendezkedését.

A szlovák rádióműsorszóró új helyiségei. (Telegr. Prax. 1941. évi 14. sz.)

Röviden ismerteti a szlovák műsorszórószolgálat pozsonyi új stúdióinak berendezését.

Kábelek hőmérséklet és nedvességviszonyai. (O. Strub, V. Wietlisbach. Techn. Mittlg. Schweiz. T. T. 1941. évi 2. sz.)

Tárgyalja a papírszigetelésű kábeleknél a kábelkötések készítése vagy egyéb alkalmakkor lehetséges nedvességbehatolásnak a papírszigetelés megváltoztatására vonatkozó hatását és kötések forrasztásánál fel lépő felmelegedési viszonyokat.

Szabványosított rádiózavarszűrők. (Techn. Mittlg. Schweiz. 1941. évi 2. sz. H. Gysin.)

Szerző tulajdonképpen nem beszél arról, hogy a közleményben felsorolt zavarszűrő kondenzátorok Svájcban szabványosítva volnának. Rámutat azonban arra, hogy a közleményben ismertetett zavarszűrő kondenzátorok alkalmazásával a zavarok legnagyobb részét el lehet hárítani. Az ilyen-

irányú kísérletek azt eredményezték, hogy míg néhány évvel ezelőtt mintegy 200 kondenzátortípus volt forgalomban, most a kereskedőnek csak egészen csekély számú típust kell raktáron tartania és a zavarelhárításra vonatkozó igények legnagyobb részét így is kielégítheti. Szerző ismerteti ezután a legfontosabb kondenzátortípusokat és azok alkalmazási módját.

Távközlés az ókorban. (Techn. Mittlg. Schweiz. C. Frechebourg, W. Schoess. 1941. évi 2. sz.)

Érdekes összeállítás az ókorban is használt primitív hírközlő eszközökről, melynek egyes fajtái ma is használatosak. (Pl. dobolás, stb.)

Vevőantennák. (Techn. Mittlg. Schweiz. 1941. évi 3. sz. H. Koelliker.)

A svájci illetékes hatóságok előírásai szerint elektromos készülékek zavarmentesítésénél a CISPR által ajánlott módszer szerint mért zavarófeszültség megengedhető mértékét 1 mV értékben szabta meg. A rádióvétel zavarmentesítésének biztosításánál azonban megkívánja, hogy a rádióvevőállomás műszakilag célszerűen legyen felépítve. Éppen ezért fontos, hogy a vétel céljára megfelelő antenna álljon rendelkezésre. Szerző ismerteti, elméleti megfontolásokra támaszkodva az antenna helyes megépítésénél betartandó szempontokat és részletesen tárgyalja a rádiózavarmentesítés szempontjából legfontosabb antenna-fajtát, az árnyékolt levezetésű antennát.

A telefonhírmondó őse. (Techn. Mittlg. Schweiz.)

Érdekes, rövid összefoglaló a vezetéken továbbított műsorszolgálat keletkezéséről. Rámutat Puskás művére is, mint az első európai telefonhírmondóra, amely még ma is működik.

Erősítőcsövek előmelegítése vizsgálat előtt. (Techn. Mittlg. Schweiz. 1941. évi 4. sz.)

A távbeszélő erősítőállomások erősítőcsövei használhatóságának mérésénél nem közömbös, hogy a csövek műszaki tulajdonságait azonnal bekapcsolás után, vagy pedig többször üzem után állapítjuk meg. Mivel rendszerint nem áll annyi erősítőegység rendelkezésre, hogy nagyobb számú cső ellenőrző vizsgálatához azokat előzően az erősítőekben lehetne hosszabb ideig bemelegíteni, a svájci posta egy olyan vizsgálóállványt készítettett, amelyben nagy-

számú csövet lehet a vizsgálat előtt hosszabb ideig előmelegíteni. A közlemény ismerteti ezt a berendezést.

Üzemi tapasztalatok akkumulátoroknak kis áramerősséggel való töltésénél. (Techn. Mittlg. Schweiz. 1941. évi 4. sz. E. Anderfuhren.)

Akkumulátortelep helyes kezeléséhez általában szükséges, hogy az időnként egy-egy erőteljes töltést kapjon. Ez előnyös az élettartam szempontjából. Önműködő alközpontok telepének kezelésénél ez vagy erre a célra szerkesztett különleges önműködő töltőberendezést kíván, vagy pedig a töltést időnként kiküldött személyzettel kell elvégezetni. Szerző ismerteti egy állandóan töltőberendezést (telepes rádióvevőknél kistöltő elnevezéssel régebben ezt a módot gyakran használták) és az ezzel szerzett tapasztalatokat. Az üzemi tapasztalatok azt mutatják, hogy helyes méretezést feltételezve, az állandó töltés az akku élettartamát nem befolyásolja hátrányosan és az időnkénti erőteljes töltést feleslegessé teszi.

Rádióútmutatás gépkocsiknak. (Techn. Mittlg. Schweiz. 1941. évi 4. szám.)

New-Yorkban a Washington-híd feljárójánál egy felirat figyelmezteti a gépkocsikat: "Autórádiót 350 m-re beállítani!" Aki ezt az útmutatást követi, rádióján a hídon való áthaladás alatt, kb. egy percig, útmutatást hall a híd elhagyása után következő legmegfelelőbb útvonalokról. A híd 1200 m hosszában u. i. egy rádiófrekvenciás kábel van elhelyezve, amelyet egy 4 w teljesítményű adó táplál, a szöveget pedig fémszalagfelvétel adja állandóan (hasonlóan a mi pontos időnköz). Különleges esetekben a hídon haladó gépkocsiknak mikrofonon történő rábeszéléssel is lehet utasításokat adni.

Torzítások befolyása a vezetékes távközlésnél. (W. Waldow. Postarchiv, 1941. évi 1. sz.)

Ismerteti a torzítások szerepét a jelek átvitelénél. A műszaki tudomány fejlődésével a torzítások különböző fajtáinak fontossága és jelentősége egymást felváltotta. Ezek a torzítások: csillapítás-, terjedési időkülönbség- és nonlineáris torzítás. Ma általában a torzítások káros hatásainak kiküszöbölésére megfelelő módszereink van-

nak. Szerző a tárgyalás során a matematikai levezetéseket lehetőleg mellőzi.

Erősítőállomások korszerű áramellátása. (W. Artus és A. Schulze Europ. F. D. 1940. nov.)

Annak ellenére, hogy a közvetlen hálózati csatlakozásból kapott áramellátás technikája magas fokon áll, erősítőállomásoknál akku használatától még sem lehet eltekinteni, mert az üzem biztonságának első feltétele az áramellátás folytonosságának biztosítása. A hálózati csatlakozás technikájának fejlődése során elért eredményeket azonban a telepes üzemmél is igen sok vonatkozásban lehet hasznosítani és ezt tárgyalja részletesen az idézett közlemény.

Vezetékes és vezeték nélküli átvitel összehasonlítása. (W. Waldow Eur. F. D. 1940. nov.)

Szerző érdekes összehasonlítást végez a távközlés két módja közötti és azok lényegét meghatározó technikai alottságokról. Összefoglalva megállapítja: Mindmáig a vezetékes átvitel műszakilag és üzemiileg a drótnélküli fölött áll és ezért lehetőleg ezt a módot alkamazzuk is. Ellenben a drótnélküli átvitelt mindenütt ott alkalmazzuk, ahol a különleges viszonyok miatt a vezetékes vagy nem ajánlható vagy pedig nem is lehetséges. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy újabban az ultrarövid hullámok alkalmazásával a drótnélküli átvitel részére olyan területek feltárása lehetséges, amelyeket a műszaki és üzemi viszonyok a vezetékes átvitelhez erősen hasonlítanak és hozzá jól illeszthetők.

A hajózási rádióforgalom szabadságának megszületése. (H. Giess. Europ. F. D. 1940. nov.)

Ma már kevesen emlékeznek arra, hogy a rádiótechnika fejlődésének első lépései után, amikor annak a hajózási forgalomban való alkalmazása nagy jelentőségét felismerték, az angol Marconi társaság ezen a téren egyeduralomra törekedett. Ez abból állt, hogy a Marconi társaság által felszerelt rádióberendezéssel rendelkező hajóállomásoknak nem volt szabad más cégek által szállított rádióberendezésekkel rendelkező hajók állomásaival összeköttetésbe lépni. Szerző érdekesen ismerteti az alkori helyzetet és az első nemzetközi rádióértekezletnek történetét, amelyeken sikerült ezt a fejlődést erősen gátló egyeduralmi

törekvéseket megszüntetni. Ezekon az első rádióértekezleteken Magyarország is már képviseltette magát.

A „Voder“ és „Vocoder“. (Europ. F. D. 1940. nov.)

A Journal of the Franklin Inst. 1939. júniusi számában megjelent közlemény alapján részletesen ismerteti azt a két fenti néven elnevezett berendezést, amelyek az emberi beszédnek elektromos úton való előállítására és szétbontására alkalmasak és a new-yorki világkiállításon nagy feltűnést keltettek.

A „Deutsche Fernkabel-Gesellschaft“ két évtizede.

Az „Europäischer Fernsprehdienst 1941. évi áprilisi száma megemlékezik a német távkábeltársaság 20 éves fennállásának jubileumáról és ebből az alkalomból több közleményben a társasággal és a nagytávolságú összeköttetések kérdésével foglalkozik. Ezeknek a közleményeknek címei a következők: A távkábelhálózatok kialakulása. A német távkábeltársaság. Kábelek és csévék a távkábelhálózatban. Távkábelvonalak építése. Folyamkeresztezések a német távkábelhálózatban. Távbeszélőerősítőtechnika. A német távkábeltársaság gazdasági adottságai és fejlődése. Vivőfrekvenciás rendszerek nagytávolságú távbeszélőösszeköttetések részére Németországban és az Amerikai Egyesült Államokban. A magyar távbeszélő gérendszer terve. A második tengeralatti távbeszélőkábel Svédország és Finnország között.

Üzemidőösszeadó számlálót hirdet az ETZ. 61. évf. 28. számában Paul Firchow Nachf. Berlin SW 61. cég.

A hirdetés figyelmet érdemel azért, mert a posta üzemeiben is nem egy helyen fordul elő az üzemidő számlálásának szükségessége (nem regisztráló és utólag a diagramból kiszámítandó módszer, hanem közvetlen leolvasás) és ilyen műszert belső tudunkkal még nem gyártanak.

Sugárzásvédelem műszaki üzemekben. (E. Hasche, ETZ. 61. évf. 28. sz.)

Bevezetőben összefoglalva ismerteti azokat a károkat és veszedelmes hatásokat, amelyeket röntgensugárzás okozhat és az azok elleni védekezésre vonatkozó német előírásokat. Majd egy az üzemekben is jól és könnyen használható objektív ellenőrzési módszer leírása következik.

EGYESÜLETI ÉLET.

KÖZGYŰLÉSI MEGHÍVÓ.

A m. kir. Posta Jogász és Mérnök Tisztviselőinek Országos Egyesülete 1942. évi február hó 26-án délután 5 órai kezdettel egyesületének Benczur-tca 27. szám alatti helyiségében tartja

rendes évi közgyűlését.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgatóválasztmány jelentése az egyesület 1941. évi működéséről.
3. Az 1941. évi zárszámadás előterjesztése. Határozat a felmentés megadásáról.
4. Az 1942. évre szóló költségelőirányzat előterjesztése.
5. Esetleges indítványok.
6. Részleges tisztújítás.

A közgyűlés elé szánt indítványokat alapszabályaink 9. §. 4. h) pontja értelmében az igazgatóválasztmánynál legalább 10 nappal a közgyűlés előtt írásban kell benyújtani.

Ha az összehívott közgyűlés határozatképtelen, akkor azt 1942. évi március hó 12-én délután 5 órakor tartjuk meg. E közgyűlés az ott megjelenő tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

AZ ELNÖKSÉG.

Felhívjuk tagtársaink figyelmét arra, hogy egyesületi alapszabályaink 9. §. 5. pontjában foglaltak értelmében a vidéki tag szavazati jogát két tag által előttemezett írásbeli meghatalmazással más tag útján is gyakorolhatja. Ugyanez áll a budapesti tagokra is, ha a megjelenésében hivatalosan akadályozva vannak. A meghatalmazás csak akkor érvényes, ha azt a közgyűlés megnyitása után nyomban a közgyűlés elnökének beadták.

A meghatalmazásokat, ha külön kikötést nem tartalmaznak, a hivatalos előterjesztések mellett leadott szavazatoknak számítják.

Meghatalmazás-nyomtatványok az egyesület jogász főtitkáránál (Tel.: 156-841) igényelhetők.

Az igazgató-választmány jelentése az egyesület 1941. évi működéséről.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Az Egyesület 1941-ben megválasztott tisztikara most lép először a tagok plénuma elé, hogy egy évi működéséről beszámoljon.

Inter arma silent Musae — mondja a latin közmondás. A háború lármája mellett a csöndben munkálkodó muzsák rendszerint elhallgatnak, háttérbe szorulnak. A mai vezetőség nehéz körülmények, a csaták zaja mellett vette át az Egyesület hajójának vezetését. A mindinkább súlyosabbá váló anyagi gondok közepette felmerülhetett volna az a gondolat, hogy a kulturális tevékenységet csökkentse és elsősorban a tagok anyagi javainak gondozását tűzze ki működési céljául. A vezetőség mégis fokozott mértékben épen azon igyekezett, hogy az anyagi javak csökkentését a szellem művelésével egyensúlyozza. Ennek a célnak az elérésére az előadások és összejövetelek színvonalát igyekeztünk fenntartani, sőt növelni, amint arról jelentésünk során majd részletesen beszámolunk.

Az elmúlt év történeti szempontból hazánkra nézve különösen jelentős volt. Eddig csak a háború szele csapott meg bennünket, csak hatásait éreztük, 1941-ben azonban Magyarország maga is belépett a hadviselő országok sorába.

Éz az esztendő juttatta vissza Hungária ölelő karjai közé az elszakított Délvidék jelentős részét és ebben az évben szabadultunk fel nagy lidércnyomás alól, a Keletről fenyegető rémnek határainktól való elűzése után.

A történeti idők, amelyekben élünk, tőlünk postásoktól is még az eddigieknél nagyobb, különleges feladatokat követelnek. Hála felsőbbégünknek erre a munkára az ország legfőbb ügyeinek intézői is mindinkább felfigyelnek. Ennek köszönhetjük az elismerésnek azokat a látható jeleit, amelyekben az Egyesület tagjai közül is számosan részesültek.

Mindenekelőtt a Vezérigazgató Urunkat ért magas kitüntetésről kell megemlékeznünk, akinek a Kormányzó Úr Erdély postaszolgálatának megszervezése után a honvédelmi igazgatás érdekében kifejtett érdemes munkássága elismerésül a Magyar Érdemrend középkeresztjét a csillaggal adományozta.

Kitüntetésben részesült elnökünk, dr. Forster Károly főigazgató, akinek a Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta a Kormányzó Úr Ó Főméltóság.

Nyugdíjbavonulásuk alkalmával adományoztatott a Magyar Érdemrend Középkeresztje dr. Kiss Odón és Szüts Endre főigazgatóknak.

De az említettekén kívül is nem tapasztalt nagy számban részesültek dírsaink kitüntetésben. Így a Kormányzó Úr tagtársunknak újbóli elismerését, 22 tagtársunk pedig elismerését adatta tudtul.

Erdélyi Emlékérmét 90 tagtársunk, Délvidéki Emlékérmét 49 tagtársunk kapott.

A visszacsatolt területek postai megszervezésében teljesített munkásságukért tagtársaink közül

Felvidéki Emlékíratot	95
Kárpátaljai Emlékíratot	33
Erdélyi Emlékíratot	86
Délvidéki Emlékíratot	54

kapott.

Kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri elismerésben 52, honvédelmi miniszteri elismerésben 62, vezérigazgatói elismerésben 2 tagtársunk részesült.

Hazánk területének örvendetes nagyobbdása a közigazgatási és mérnökstátusz lényeges bővítését is maga után vonta. Így az 1940. évi helyzettel szemben az 1942. évi költségvetésben 367 jogász helyett 447 és 209 mérnök helyett 253 a rendszeresített állások száma. A jelentős emelés az ország területének közel a kétszeresére való megnövekedésével lényegesen felszaporodott munka ellátására még így is alig elegendő.

A jelenlegi létszámviszonyokat az alábbiakban közöljük:

Állás	Fizetési osztály	1942. évi létszám
Vezérigazgató	III.	1
Vezérigazgatóhelyettes	IV.	1
Összesen:		2
Főigazgató	V.	16
Igazgató	VI.	53
Tanácsos	VII.	96
Titkár	VIII.	105
Segédtitkár	IX.	100
Fogalmazó	X.	77
Összesen:		447
Műszaki főigazgató	V.	7
Műszaki igazgató	VI.	26
Műszaki tanácsos	VII.	47
Főmérnök	VIII.	54
Mérnök	IX.	55
Segédmérnök	X.	64
Mérnökgyakornok		—
Összesen:		253

(A segédmérnöki létszámból 50 állás betöltetlen.)

A létszámnövekedés természetesen örvendetes

mértékben tette lehetővé a kinevezéseket is. Az erre vonatkozó adatokat az alábbiakban közöljük:

Állás	1941		
	Jun.	Dec.	Összesen
Főigazgató	4	3	7
Főigazgatói c. és j.	2	1	3
Főigazgatói cím	2	1	3
Igazgató	11	12	23
Főigazgatói c. és j.	7	10	17
Tanácsos	16	18	34
Tanácsosi c. és j.	14	12	26
Titkár	27	33	60
Titkári c. és j.	4	4	8
Segédtitkár	39	51	90
Fogalmazó	69	21	90
Összesen:	195	166	361
Műszaki főigazgató	—	1	1
Műsz. főigazgatói c. és j.	1	—	1
Műszaki igazgató	1	7	8
Műsz. igazgatói c. és j.	2	5	7
Műszaki tanácsos	2	10	12
Műsz. tanácsosi c. és j.	5	6	11
Főmérnök	9	19	28
Főmérnöki c. és j.	2	3	5
Mérnök	9	29	38
Segédmérnök	5	—	5
Összesen:	36	80	116

Nyugalombavonulása alkalmával főigazgatói címadományzásban részesült 1 kartársunk.

Rendkívüli tagjainak közül júniusban 25-en, decemberben 11-en jutottak előre egy lépéssel hivatali pályájukon.

A mindinkább nehezebbé váló megélhetési viszonyok arra késztették a kormányt, hogy a köztisztviselők fizetését 1941-ben kétszer is emelje.

A szociális gondoskodás terén jelent fontos lépést a köztisztviselők családi pótlékának új, progresszív megállapítása. Ugyancsak rendezték a különböző lakáspénzosztályokba tartozó városok besorozását is.

Az előbb említett szép kinevezései arány és a fizetésrendezés után a két kar helyzetét jelenleg kielégítőnek mondhatjuk.

A kinevezéseken felül 8 új állásként létesült megbízatásban is tagjaink. Így a vezérigazgatóságon főosztályvezetői megbízatást kapott 2 tagtársunk, ügyosztályvezetőit 6, ügyosztályvezető helyettesit 8. Új állásként létesült a Betegségi Biztosító Intézet alelnöki tisztje és változás volt az igazgató személyében is. Központi hivatal vezetésével bízott meg 4, igazgatóság vezetésével 2 tagtársunk. Számos tagtársunk kapott kerületi biztosi és hivatalvezetői megbízást.

Itt emlékezünk meg róla, hogy dr. Rosta Lajos fogalmazó tagtársunk gróf Teleki Pál miniszterelnök elhunytá után, mint soron következő pótképviselő Szeged város országgyűlési képviselője lett.

A jogász- és mérnökár tagjai közül számosan vesznek tevékeny részt más postás szervezetek működésében is. Így a Postás Kari Egyesületek Szövetségének elnöki tisztségét az év elején Mészáros Lajos főigazgatóval, majd váratlan elhunytá után dr. Márfalvi Jenő főigazgatóval töltötték be. A Szövetségnek egyesületünk elnöke és dr. Bíró Pál tagtársunk alelnökei, dr. Dénes Ferenc az ügyvezető igazgatója és dr. Voit László az ügyésze.

A m. kir. posta személyzete jóléti alapítványának elnöki tisztségét Vezérigazgató Ur lemondása után ugyancsak dr. Márfalvi Jenő főigazgató foglalta el.

Egyesületünket egyébként 10 választmányi és 20 közgyűlési tag képviseli a Szövetségben.

A Postás Sport Egyesületnek 1941-ben megválasztott elnöke Endrődy Antal műszaki főigazgató; 3 társelnöke, 3 alelnöke, főtitkára és 9 szakosztályi elnöke ugyancsak egyesületi tagtársunk.

A többi nem érdekképviselői egyesületben is még régebbi megbízás alapján ugyancsak mindenütt vezetőszerepet visznek tagtársaink.

A Magyar Közlekedéstudományi Társaság munkájából is kivesszük részüket kartársaink. Az eddigi tisztségeken felül az év folyamán dr. Gallyas Istvánt a Társaság titkárává, dr. Tordy Gézárt pedig a közlekedéspolitikai szakosztály jegyzőjévé választották.

Mint az egész postás társadalomra érintő kérdésről emlékezünk meg a Postás Kórház felállításának tervéről. A kórház létesítésének lehetősége jelentős lépéssel haladt előre azzal, hogy a postás személyzet, csekély kivételtől eltekintve — két karunk aktív tisztviselői közül csak egy akadt ilyen — örömmel szavazta meg törzfizetésének fél százalékát 10 évre a kórház céljaira.

Ugyancsak nagyjelentőségű esemény a családvédelmi kölcsönök rendszeresítése, illetőleg kiterjesztése. A feleség vagy gyermek betegsége felül, a legalább háromgyermekes alkalmazottak a gyermekek neveltetésével kapcsolatban történt eladósodás esetében is igénybe vehetik a kölcsönt.

A szorosabb értelemben vett egyesületi élet ismertetését a taglétszám közlésével kezdjük meg. Örömmel jelentjük, hogy a tagok száma az elmúlt évben továbbá gyarapodást mutat. Tagjaink száma az 1940. évi 714-gyel szemben 1941. év végén 765-re emelkedett. Az emelkedés tehát 51 tag. Részletezés:

Alapító tag	— — — — —	6
Pártoló tag	— — — — —	1
Rendes tag jogász	— — — — —	457
Rendes tag mérnök	— — — — —	218
Rendkívüli tag jogász	— — — — —	83
	Összesen:	765

A tagok közül nyugdíjas 47 jogász és 17 mérnök.

Tagjaink sorából az elmúlt évben hatot ragdott el a halál. Ezek:

Mészáros Lajos főigazgató, egyesületünknek három éven át főtitkára, majd újabb három éven át a jogászszakosztály alelnöke, az igazgatóválasztmányának több éven át volt tagja;

- dr. vitéz Nagy Miklós tanácsos;
- Udvardy Ferenc ny. műszaki tanácsos;
- Józó Sándor főmérnök;
- dr. Zelleny Vince és
- Schumann János hivatali igazgatók.

Emlékküvet kegyelettel őrizzük.

Az 1941. év folyamán egy általános tisztújító közgyűlést, egy rendkívüli és három rendes igazgatóválasztmányi ülést tartottunk.

A választmányi ülések az egyesület életében előforduló ügyeket tárgyalták. Külön említést érdemel, hogy a választmány új vendégszobarendet állapított meg, amelyben az igénybevétel módját igyekezett méltányosabb elvek szerint megállapítani. Ennek lényege az, hogy a balatonfüredi és mátraházi vendégszobákat torlódás esetében elsősorban oly tagok vehetik igénybe, akik az elmúlt évben nem látogatták a vendégszobákat. Azonfelül az olcsó díjakat csak a tagoknak és velük közös háztartásban élő hozzátartozóiknak biztosítjuk. Végül a fűtésért és fürdésért külön díjazást állapítottunk meg.

A jogász-szakosztály élénk működést fejtett ki. Két választmányi ülést és hét kissemináriumi előadást tartott. Mégpedig:

dr. Magos Győző postatanácsos: „Postás élmények és tapasztalatok Erdélyben“;

dr. Udvarhelyi Károly postasegédtitkár: „A postaintézet szerepe és feladata a várható mezőgazdasági fellendülésben“;

dr. Dénes Ferenc postatanácsos: „A posta költségvetéséről“;

dr. Lukász Alfonz postatanácsos: „A posta és a nemzetiségi kérdés“;

dr. Tordy Géza postatanácsos: „A postai kártérítési kérdések az általános jog tükrében“;

dr. Csorba Ferenc postatanácsos: „Szemle postamesteri hivatalnál“;

dr. Gallyas István postatitkár pedig: „A postás kari egyesületek a mai magyar élet szolgálatában“ címen. Az előadásokat majdnem kivétel nélkül magas színvonalú vita követte.

A szakosztály igyekezni fog továbbra is mi-

nél több kartársunkat felkérni előadások tartására.

A szakosztály 1941 március hó 13-án szakosztályvacsorát rendezett, amelyen mintegy 100 kartársunk vett részt. A vacsora igen jól sikerült és reméljük, hogy a legteljesebb mértékben szolgálta a kitűzött célt: az összetartás és barátság érzésének ápolását és a közszellem fejlesztését. Sajnos, a rendkívüli idők miatt csak egy vacsorát lehetett rendezni, reméljük, hogy a folyó évben — minden nehézség ellenére is — sikerül újabb vacsorákat vagy más hasonló összejöveteleket rendeznünk.

A mérnök-szakosztály két választmányi ülést és három szakelőadást tartott.

Tamási Lajos műszaki tanácsos: „Az alközpontok fejlődéséről“;

Rákosi György műszaki tanácsos: „Folyamkábélek fektetése“;

Ránky Béla főmérnök: „Hangfrekvenciás táviróberendezések“ címen adott elő.

Hogy az elmúlt évben intenzívebb szakosztályi élet nem fejlődhetett ki, annak oka egyrészt a jelenlegi különleges állapot, másrészt pedig azon körülmény, hogy a m. kir. posta mérnöki karában az állásoknak több mint 20 százaléka már hosszabb idő óta — a mind súlyosbodó mérnökhiány miatt — betöltve nincsen, úgyhogy az ezzel az óriási személyzethiánnyal küzdő postamérnöki kar a ráháruló, s az ország gazdasági, honvédelmi és kulturális szempontjából nagyjelentőségű hatalmas munkáját csak a legnagyobb erőfeszítéssel képes elvégezni.

Végtelen sajnálattal kell a szakosztálynak megállapítania, hogy a fennálló mérnök személyzet hiány enyhítésére a közeljövőben sincs kilátás, viszont a felmerülő és elvégzendő munkák mennyisége egyre szaporodik. —

A szakismeretek fejlesztésére a nehéz körülmények ellenére is megnövekedett kissemináriumi előadások mellett a Magyar Posta hasábjai álltak rendelkezésünkre.

A lap 1941. évi XVI. évfolyama 676 oldalon jelent meg.

A főcikkek közül postaszolgálati tárgyú volt 8, távközlési 3, történelmi 5, egyéb 8, a Műszaki Közlemények hasábjain 25 cikket közölt a lap. Az önálló főcikkek száma tehát 47 volt. Számos rövidebb cikk és ismertetés jelent meg állandó rovataiban. E rovatok a különösen népszerű Külföldi Szemle 42 cikkel és Elmélet Gyakorlat 43 példával, továbbá a Külföldi lap-szemle (56) és Műszaki lapszemle (24), A posta forgalma (12), Érdekes kérdések (9), Jogesetek-joggyakorlat (3), Könyvszemle (8), Szerkesztői üzenetek. Az egyesületi élet eseményeiről az

Egyesületi Élet rovatain adtunk hírt tagtársainknak.

A cikkírók száma 36 volt. Intézetben kívül álló volt 1 cikkíró, Suchy Sándor őrnagy. Lapunk májusi számához „Dél felé!” címen Vezérigazgató Urunk írt előhangot.

Az érdekes kérdések pályatételeinek jutalmazására 350 pengőt fordítottunk.

A Magyar Posta szerkesztőbizottságában a tisztújítással, illetőleg lemondás folytán változás állott be, úgyhogy a bizottság a következőképpen alakult:

Hivatalból tagok:

Forster Károly dr. főigazgató, elnök, kinevezett főszerkesztő

Gianone Ottó műsz. főigazgató, alelnök

Albrecht Gyula dr. főigazgató, a jogász-szakosztály elnöke

Elekes Jenő műsz. főigazgató, a mérnök-szakosztály elnöke

Lukász Alfonz dr. tanácsos, főtítkár

Kinevezett tagok:

Meskó Oszkár dr. főigazgató

Kovács József dr. főigazgató

Pázmány Ödön dr. igazgató

Ruttner Béla dr. tanácsos

Voit László dr. tanácsos

Erdős Gyula műsz. igazgató

Rákosi György műsz. tanácsos.

Örömmel jelenthetjük, hogy a lapunk kiadási költségeihez való miniszteriumi hozzájárulás Vezérigazgató Urunk megértése folytán évi 16.000 pengőről 24.000 pengőre emelkedett. Ezt a területnagyoobbodással megnövekedett hivatalos példányszámemelkedés és az előállítási költségek szaporodása okolták meg.

De nemcsak az Egyesület lapjában fejtettek ki tudományos működést tagjaink, hanem egybütt is. Így a Magyar Közlekedési Szemlében dr. Tordy Géza és dr. Dancsák Gyula tagtársaink írtak cikket.

A kartársi érzés, összetartás ápolása kiváló célja az egyesületnek. Ennek bizonyossága az, hogy a szakosztályi előadásokon nagy számban vettek részt a másik szakba tartozó tagtársaink is. De a többi kar képviselői is jelen voltak az általánosabb érdeklődésre számot tartó előadásokon. Egyébként a Kari Szövetségen belül is a legteljesebb összhangban működött együtt a jogász-mérnök kar a postásság egész társadalmával.

A mérnök- és jogászkar közötti barátság ápolása szintén a legteljesebb mértékben sikerült. Ez a két kar között már évek óta meglevő őszinte barátságnak eredménye. Bizonyosak vagyunk afelől, hogy ez a meleg baráti jóviszony a jövőben is töretlen marad s azt továbbra is minden eszközzel fejleszteni óhajtjuk.

A társas érintkezést az egyesületi helyiségekben tartott állandó jellegű klubnapokon kívül a február 22-én tartott táncestély és a november 22-i műsoros délután segítették elő. Mindkét est igen jól sikerült.

Szokásos évi kirándulásunkra is megtörténtek az előkészületek, de megtartására a rendkívüli viszonyok miatt sajnos nem kerülhetett sor.

Igen kedveltek voltak a tekedélutánok. Ezek sorozatát jólsikerült háziverseny zárta le.

Ugyancsak a kartársi érzés ápolását célozta a jogász-szakosztály által rendezett és az előbbiekben már említett társasvacsera.

Idén is kölcsönzés útján lehetővé tettük az egyesületi helyiségekben a legismertebb bel- és külföldi folyóiratok olvasását.

Az egyesület mintegy 1700 kötetes könyvtárának könnyebb hozzáférhetőségét kívántuk biztosítani azzal, hogy a könyvtári teendők elvégzésére dr. Udvarhelyi Károly segédtitkárt kértük fel, aki hetenként szerdán 5—7-ig tartott könyvtári órákat.

A közigazgatási vizsga előtt álló fiatal kartársainknak jelentett lényeges segítséget az az intézkedés, hogy az említett vizsgához szükséges fontosabb jegyzeteket 10—10 példányban beszeresztük és nemcsak budapesti, hanem vidéki kartársainknak is rendelkezésére bocsátottuk.

Elődeink hagyományaihoz híven, idén is könyvszegélyben részesítettük azokat a kartársakat, akiknek iskolába járó gyermekeik vannak. E címen kerekén 3000 pengőt folyósítottunk és így lehetővé vált 134 tagtársunknak 10—25 pengős összeg folyósítása.

A vidéki csoportok működéséről szólva örömmel kell megemlékeznünk arról, hogy a vizsztatért keleti terület két postaiigazgatóságán, Nagyváradon és Kolozsvárott megalakultak a helyicsoporthok. Közülük a nagyváradi csoport mindjárt működése elején igen tevékenynek bizonyult. Élénk társadalmi működést fejt ki. Többek között június 14-én ismerkedési estet és december 22-én helyiségavató ünnepséget rendezett s ezt szakelőadással kapcsolta össze. Dr. Gedeon István postatiszt tartott előadást az állami alkalmazottak elvált feleségének jogállításáról. A csoport új helyiségeinek berendezéséhez az egyesület 500 pengő segéllyel és 1000 pengő kölcsönrel járult hozzá.

A kolozsvári csoportnál az egyesületi élet kialakulásának legfőbb akadálya a helyiséghiány.

Igen élénk volt az egyesületi élet a kassai csoportban is. A heti összejöveteleken felül havonként vacsorával egybekötött családi estéket rendezett. Ezeken nemcsak a tagok, illetőleg azok családtagjai vettek részt, hanem a forgalmi és üzemi tisztviselők közül is számosan, va-

lamint sokan Kassa város polgári és katonai társadalmából. A MANSz kassai postás csoportjával karöltve élénk karitatív tevékenységet fejtek ki. Így résztvettek a vöröskeresztes gyűjtésben, a jótékonycélú táncversenyben és a karácsonyfa-ünnepségen. Szilveszter-estét is rendezett a csoport. A csoport egy rendes és egy rendkívüli csoportgyűlést tartott.

A pécsi csoport az elmúlt évben is biztosított egyesületi helyiséget tagjainak, a heti összejövetelek iránt az érdeklődés mégis csekélyebb volt. Ennek oka az, hogy a személyzetből többen katonai szolgálatra vonultak be, mások pedig a felszabadult területek szervezésében vettek részt. A csoport február 16-án jól sikerült táncos családi összejövetelt rendezett. Csoportgyűlés egy volt.

A szegedi csoport egy rendes és egy rendkívüli csoportgyűlést tartott. Január 18-án nagyszabású farsangi családi estet rendeztek. A csoport tagjai az elmúlt év folyamán is igyekeztek a fontosabb társadalmi eseményeken, ünnepségeken megjelenni és a helyi társadalom vezető rétegeivel felvett kapcsolatokat kimélyíteni. A szegedi Tisztviselők Otthona és a szegedi Katolikus Kör összejövetelein számosan szoktak résztvenni. Dr. Rosta Lajos ny. fogalmazó tagtársunk, mint országgyűlési képviselő különösen széleskörű társadalmi tevékenységet fejtett ki.

A debreceni csoportnak régi törekvése valósult meg azzal, hogy a postai igazgatóság épületében kettős szobában hajlékot kapott. A helyiségek berendezésében jelentős segítséget jelentett az igazgató-választmány által rendelkezésre bocsátott 500 pengő segély és 1000 pengős kölcsön. Ebből lehetővé vált a bútorzatnak és több kisebb berendezési tárgynak a beszerzése. Az új helyiséget október 14-én felavató ünnepség keretében adták át rendeltetésének. A csoport tagjai örömmel látogatják üres óráikban az egyesületet. A kartársias együttérzés ápolására még igen alkalmasnak bizonyultak a polgári lövészegylet nagyerdei tékázóhelyiségeiben szombat délutánonként tartott összejövetelek. Csoportgyűlés az év folyamán egy volt.

Soproni csoportunk a rendkívüli körülmények miatt csak csökkentett mértékben tudta működését kifejteni. Ennek ellenére február hóban jól sikerült házimulatságot rendezett. Az egyesületi helyiséget — ha nem is a régi keretek között — de állandóan látogatták. Az összejöveteleken gyakran vettek részt a hölgyek is. A tagoknak több folyóirat és a helyi lapok rendelkezésre álltak. Csoportgyűlés az év folyamán egy volt.

A csoportok az egyesület központjával az

érintkezést állandóan fenntartották és a közgyűlésen, valamint az igazgató-választmányi üléseken állandóan képviseltették magukat.

Az egyesület vagyongazdálkodását Budapest VI. kerületi Előljárásága megvizsgálta és rendben találta.

A számvizsgálóbizottság a zárszámadás elkészítése alkalmával vizsgálta felül az egyesület vagyongazdálkodását. Jelentését külön ismertettük.

A zárszámadást vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a bevételek és kiadások általában a költségvetésszabta kereteken belül bonyolódtak le.

A tagdíjaknál mutatkozó 447.12 pengős többlet a tagok számának örvendetes gyarapodásának köszönhető. A Magyar Posta költségeihez való hozzájárulás felemeléséről már előbb szoltunk. Az előfizetési díjaknál jelentkező többlet az előfizetők számának gyarapodására utal. Az üdülőszobák közül a balatonfüredi 17.50 pengővel, a mátraházai 186.— pengővel többlet hozott a vártnál. A szobák iránt, főleg Mátraházán az elmúlt évben nagyobb volt az érdeklődés, mint 1940-ben.

Az előirányozottnál 4.742.98 pengővel több volt a kiadás a Magyar Posta költségeinél. Ez az előállítási költség emelkedése, valamint a nagyobb példányszám mellett természetes is.

A balatonfüredi és mátraházai üdülőszobák kiadási többlete ismét arra az áldozatra utal, amelyet Egyesületünk a szobák fenntartásával tagjai érdekében hoz.

A budapesti vendégszobák iránt is állandó volt az érdeklődés.

A tankönyvszegély rovaton rendelkezésre álló hitelkeretet is 10 százalékkal túl kellett lépniünk, hogy minden igényt ki tudjunk elégíteni.

Az adományok rovatán mutatkozó túllépést az okozta hogy a tervezetben szereplő 600 pengővel szemben csupán az árvízkarosultak segélyezésére szervezett akció céljaira az igazgató-választmány felhatalmazása alapján 1000 pengőt adományoztunk. Itt említjük meg, hogy tiszteletdíjmegváltás címén a Postás Sport Egyesület céllovó versenyére 50 pengőt, fényképkiallítására 20 pengőt ajánlottunk fel.

A vagyonszerkezet általában nem mutat lényeges eltérést a tavalyihoz képest. Új tételként jelentkezik 20 darab 100 pengős Erdélyi nyeménykölcsönkötvény. Ezzel a 2000 pengős jegyzéssel hazafias kötelességének vélt eleget tenni az Egyesület.

*

Kérjük a közgyűlést, hogy a jelentést elfogadni méltóztassék.

A számvizsgáló-bizottság jelentése.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

A számvizsgáló-bizottság a m. kir. posta Jogász és Mérnök Tisztviselői Országos Egyesületének 1941. évi zárszámadását és vagyoni állapotát felülvizsgálta. Ennek alapján az egyesület 1941. évi Nyereség és Veszteség számláját, valamint Vagyonmérlegét az alábbiakban terjesztjük elő:

I.

A) Bevétel:

1. Mult évi maradvány	1.589.01 P
2. Tagdíjkból	13.147.12 „
3. Miniszteri hozzájárulás a „Magyar Posta“ kiadásához	23.500.— „
4. Kamat és részvényosztalékból	1.894.76 „
5. Hirdetési díjkból	500.— „
6. Előfizetési díjkból	790.01 „
7. Üdülősobáink bevétele:	
a) Balatonfüred	417.50
b) Mátraháza	586.— 1.003.50 „
8. Egyéb bevételek	1.465.14 „
9. Vidéki csoportoknak berendezésre (vagyonból)	2.000.— „
Összesen:	45.889.54 P

azaz Negyvenötezerhatszáznyolcvankilenc pengő 54 fillér.

II.

B) Kiadás:

1. A „Magyar Posta“ kiadási költségeire	22.743.18 P
2. Pályatételek jutalmazására	350.— „
3. Egyesületi Élet kiadásai	6.803.67 „
4. Vidéki választmányi tagok díjai	460.— „
5. Leltári tárgyak beszerzésére és karbantartására	1.071.50 „
6. Üdülősobáinkra:	
a) Balatonfüred	1.776.65
b) Mátraháza	1.436.88 3.213.53 „
7. Tankönyvszámok	2.980.— „
8. Vidéki csoportoknak tagdíjtérítés	2.400.84 „
9. Tiszteletdíjmegváltások, adományok:	
a) árvízkárosultaknak	1.000.—
b) egyéb	175.06 1.175.06 „
10. Vidéki csoportoknak beruházásra	2.000.— „
Összesen:	43.197.78 P

azaz Negyvenháromezerszázkilencvenhét pengő 78 fillér.

1. Bevételi többletek:

a) Tagdíjkból	447.12 P
b) Miniszteri hozzájárulás a Ma-	

gyar Posta költségeihez	7.500.— „
c) Előfizetési díjkból	590.01 „
d) Balatonfüredi üdülősobák bevétele	17.50 „
e) Mátraházai üdülősobák bevétele	186.— „
f) Egyéb bevételek	254.15 „

2. Megtakarítások a kiadásoknál:

a) Pályatételek jutalmazására	250.— „
b) Egyesületi élet kiadásai	196.33 „
c) Vidéki választmányi tagok díjai	340.— „
d) Vidéki csoportoknak tagdíjtérítés	199.16 „
Összesen:	9.980.27 P

3. Az előirányzatnál kevesebb bevétel:

a) Kamat és részvényosztalékból	105.24 P
b) Hirdetési díjkból	500.— „

4. Az előirányzatnál több kiadás:

a) Magyar Posta kiadási költségeire	4.745.18 P
b) Leltári tárgyak beszerzése és karbantartása	71.50 „
c) Balatonfüredi üdülősobákra	676.65 „
d) Mátraházai üdülősobákra	536.88 „
e) Tankönyvszámokra	280.— „
f) Tiszteletdíjmegváltások adományok	575.06 „
Összesen:	7.288.51 P

Az 1. és 2. alatti összegből . . . . . 9.980.27 P

a 3. és 4. alattiak összege levonva 7.288.51 „

Marad összesen: 2.691.76 P

mint megtakarítás, mely összeget az egyesület 1942. évre vitt át.

II. VAGYONMÉRLEG:

A) Tartozik:

1. Bútorok, felszerelési és más leltári tárgyak értéke	38.859.54 P
2. Tőketartalék:	
a) 200 drb Nemzeti Bank részvény	36.026.95
b) Postás Takarékos és Hit. Szöv.-nél betét	2.673.07
c) Kereskedelmi Banknál betét	200.—
d) Községi takaréknál betét	100.— 59.000.— „
3. Külön rendeltetéssel:	
a) Dr. Voit-alap Angol-Magyar Banknál betétkönyvben	522.50 „

b) Sajtóalap:

Postás Takaréék és Hit. Szöv.-nél betét-könyvben	5.000.—	
20 drb à 100.— P		
Erdélyi nyeremény-kölcsonkötvény	2.000.—	7.000.— „

4. Pénztárkészlet:

a) Postatakpénztári folyószámlán	582.73	
b) Vidéki csoportok berendezési költségei:		
Kassai csoport	600.—	
Debreceni csoport	1.000.—	
Nagyváradai csoport	1.000.—	
c) Kézi-pénztárkészlet	209.05	3.391.76 „

Összesen: 88.583.60 P

azaz Nyolcvannyolcezeröttszáznyolcvanhárom pengő 60 fillér.

B) Követel:

Tisztavagyon 88.583.60 P
azaz Nyolcvannyolcezeröttszáznyolcvanhárom pengő 60 fillér.

Az 1941. évi vagyonkezelést és számadást kifogástalannak találtuk. Ennek alapján kérjük a mélyen tisztelt Közgyűlést, hogy mind a Választmány, mind a Számvizsgálóbizottság részére a felmentést megadni szíveskedjenek.

Budapest, 1942. évi január hó 22-én.

Torda Kálmán s. k.

m. kir. postaműszaki igazgató, a számvizsgálóbizottság elnöke.

Módos Elemér s. k. Sebők Dezső s. k.

m. kir. postatanácsos m. kir. postaműsz. igazgató

Dr. Bothár László s. k.

m. kir. postatitkár,

a számvizsgáló-bizottság tagjai.

Költségelőirányzat

az 1942. évre.

I. Bevételek.

1. Mult évi maradvány	2.691.76 P
2. Tagdíjakból	13.400.— „
3. Miniszteri hozzájárulás a Magyar Posta kiadásához	24.000.— „
4. Kamat- és részvényosztalékból	1.800.— „
5. Hirdetési díjakból	1.000.— „
6. Előfizetési díjakból	600.— „
7. Üdülőszobáink bevételei:	
a) Balatonfüred	450.— P
b) Mátraháza	650.— „ 1.100.— „
8. Egyéb bevételek	1.408.24 „
Összesen:	46.000.— P

II. Kiadások.

1. Magyar Posta kiadási költségeire	26.000.— P
2. Pályatételek jutalmazására	600.— „
3. Egyesületi élet kiadásai	7.800.— „
4. Vidéki választmányi tagok díjai	800.— „
5. Leltári tárgyak beszerzésére és karbantartására	1.000.— „
6. Üdülőszobáinkra:	
a) Balatonfüred	1.400.— P
b) Mátraháza	1.600.— „ 3.000.— „
7. Tankönyvszolgálatok	3.000.— „
8. Vidéki csoportoknak tagdíjtérítés	2.800.— „
9. Tiszteletdíjmegváltások, adományok	1.000.— „
Összesen:	46.000.— P

Jelölések a számvizsgálóbizottság választásához és az igazgatóválasztmányban megüresedett 6 rendes és 3 póttagsági hely betöltéséhez.

Számvizsgálóbizottsági rendes tagok 1942. évre: Teész Frigyes dr. postatanácsos, Takács Kálmán dr. postatitkár, Schmidt Dezső dr. postaműszaki igazgató, Flanek Géza postafőmérnök.

Póttagok: Téglás Gyula dr. postasegédtitkár, Keresztes György postamérnök.

Igazgatóválasztmányi rendes tagok 1942—1944. évre: Rátz Alfonz dr. postafőigazgató, Kende Félix dr. postatanácsos, Dénes Ferenc dr. postatanácsos, Brebovszky Jenő postaműszaki tanácsos, Koromzai Vilmos postaműszaki tanácsos, Battlay Pál postafőmérnök.

Póttagok: Szőke László dr. postatanácsos, Váraljai Vilmos postamérnök.

Póttag 1942—1943. évre: Vidos József dr. postatanácsos.

Jelölés a jogász-szakosztály megüresedett tisztségeinek betöltésére 1942—1943. évre.

Jegyző: Rébay Lajos postasegédtitkár.

Választmányi tagok: Staár Endre postasegédtitkár, Kemenes János dr. postasegédtitkár.

Jelölés a mérnök-szakosztály megüresedett tisztségeinek betöltésére 1942—1943. évre.

Jegyző: Gergely László postamérnök.

Kinevezések és címadohányozások.

A december hó végi kinevezések alkalmával a posta fogalmazási és műszaki karán alábbi kartársaink részesültek kinevezésben, illetőleg cím- és jellegadományozásban:

I. A fogalmazási szakon:

Postafőigazgatókká nevezettek ki: Végh Károly (Szeged), dr. Hantal József (Budapest) és

dr. Erdélyi Géza (Nagyvárad) postafőigazgatói címmel és jelleggel felruházott postafőigazgatók.

Postafőigazgatói címet és jellegget kapott Pásztor Béla (Kassa) postafőigazgató.

Postafőigazgatói címet kapott dr. Kőszeghy Antal (Budapest) postafőigazgató.

Postafőigazgatókká nevezettek ki: dr. Roszinszky József (Budapest), Tóth Lajos (Pécs), dr. Szabó Gusztáv (Marosvásárhely), dr. Nagy János (Budapest), dr. Mojzes Tihamér (Szeged), Kovách Lajos (Nagyvárad), dr. Hajek József (Budapest), Kovács Lajos (Debrecen), dr. Belus Mihály (Budapest), dr. Kobulszky Károly (Budapest), dr. Kaizler Miklós (Budapest) és Stépán László (Budapest) postafőigazgatói címmel és jelleggel felruházott postatanácsosok.

Postafőigazgatói cím- és jelleg adományozásban részesültek: dr. Balthazár Lajos (Budapest), dr. Merza Gyula (Budapest), Szalontay Antal (Budapest), Plachy Károly (Nagyvárad), Plauder József (Budapest), dr. vitéz Derecskey György (Budapest), Hanák András (Budapest), dr. Bartha Zoltán (Kolozsvár), dr. Sebestyén Béla (Budapest) és dr. Kákósy István (Kassa) postatanácsosok.

Postatanácsosok lettek: dr. Szikszay Kálman (Kassa), Weiszter Sándor (Debrecen), dr. Kende Félix (Budapest), dr. Matók András (Szeged), dr. Munkácsi István (Budapest), dr. Mesterházy Sándor (Sopron), dr. Csorba Ferenc (Budapest), dr. Vidos József (Budapest), dr. Kárász István (Budapest), dr. Tarnay Zoltán (Budapest), dr. Szőke László (Budapest), dr. Tordy Géza (Budapest), dr. Dénes Ferenc (Budapest) és dr. Magos Győző (Budapest) postatanácsososi címmel és jelleggel felruházott postatitkárok. Pap Sándor (Nagyvárad), Visinszky József (Budapest), dr. Teész Frigyes (Budapest) és Török Ferenc (Szeged) postatitkárok.

Postatanácsososi cím- és jelleg adományozásban részesültek: dr. Dénes Károly (Pécs), dr. Kosztolányi Pál (Kolozsvár), dr. Stróné Béla (Sopron), dr. Kovácsy Pál (Kassa), dr. Dályai Andor (Budapest), dr. Kulcsár József (Budapest), dr. Rákos Béla (Kassa), dr. Nagy József (Sopron), dr. Rimányi József (Budapest), dr. Ernyey László (Budapest), dr. Nánay Endre (Budapest) és dr. Lukász Alfonz (Budapest) postatitkárok.

Postatitkárokká nevezték ki: dr. Rubovszky László (Budapest), dr. Bessenyi József (Budapest) és dr. Szabó László (Pécs) postatitkári címmel és jelleggel felruházott postasegéd-titkárokat, dr. Kovács László vágsellyei (Szeged), dr. Pokoly László (Debrecen), dr. Gaál István (Kolozsvár), dr. Lakatos János (Sopron), dr. Kopeczky Tivadar (Pécs), dr. Horváth Jó-

zsef (Budapest), dr. Udvarhelyi Ödön (Budapest), dr. Kletz Andor (Kassa), dr. Kemény Miklós (Budapest), dr. Benkó Nándor (Budapest), dr. Istenes Gusztáv (Budapest), dr. Sütő János (Sopron), dr. Holló Gyula (Budapest), dr. Katona Ágoston (Budapest), dr. Kubinyi István (Budapest), dr. Kürti László (Budapest), dr. Peterdi Ottó (Nagyvárad), dr. Szabados Miklós (Sopron), dr. Lénárt János (Kassa), dr. Takács Miklós (Nagyvárad), dr. Kiss József (Budapest), dr. Krasznay László (Budapest), dr. Kovács László pécsi (Pécs), dr. Kovács József (Budapest), dr. Gallyas István (Budapest), dr. Norgauer János (Pécs), dr. Gyulay Andor (Budapest), dr. Véték Lajos (Pécs), dr. Lampért Miklós (Nagyvárad) és dr. Szőke Lajos (Budapest) postasegéd-titkárokat.

Postatitkári címet és jellegget kaptak: dr. Balogh Andor (Kolozsvár), dr. Dévay Károly (Budapest), dr. Medgyesy József (Kolozsvár) és dr. Kovács László budapesti II. (Nagyvárad) postasegéd-titkárok.

Postasegéd-titkárokká nevezettek ki: dr. Bartucz Lajos (Szeged), dr. Kadcso Gyula (Budapest), dr. Lengyel István (Marosvásárhely), dr. Nagy Rezső (Budapest), dr. Kovács Barnabás (Nagyvárad), dr. Vizvári István (Budapest), dr. Kis Géza (Budapest), dr. Hegedüs Ferenc (Debrecen), dr. Halászi Árpád (Kolozsvár), dr. Deák László (Kolozsvár), dr. Kardos Antal (Nagyvárad), dr. Szőke János (Budapest), dr. Hertay Rezső (Budapest), dr. Lénárt Béla (Szeged), dr. Laux József (Budapest), dr. Kemenes János (Budapest), dr. Joó Géza (Debrecen), dr. Tárnok Pál (Kolozsvár), dr. Barna-Szőgyény Emil (Nagyvárad), dr. Okolicsny Gyula (Budapest), dr. Kirilly Dezső (Budapest), dr. Léva Jenő (Sopron), dr. Horváth József (Budapest), dr. Törkenczy Tibor (Nagyvárad), dr. Hajna János (Kassa), dr. Minczer Béla (Debrecen), dr. Kovács László (Kolozsvár), dr. Kiss Pál (Budapest), dr. Kubinyi József (Kassa), dr. Pázmándi Gábor (Budapest), dr. Ruzshti Jenő (Budapest), dr. Rébay Lajos (Budapest), dr. Bene Gyula (Budapest), dr. Magyar Zoltán (Nagyvárad), dr. Tarján Ferenc (Kolozsvár), dr. Bordás István (Budapest), dr. Bátonyi Béla (Debrecen), dr. Koltai Géza (Pécs), dr. Handula Márton (Szeged), dr. Rózsa József (Budapest), dr. Jankovich Lajos (Budapest), dr. Mosonyi Ferenc (Budapest), dr. Weiser László (Budapest), dr. Aradi Gyula (Szeged), dr. Marthé Ferenc (Szeged), dr. Popovics Andor (Nagyvárad), dr. Tóth Ferenc (Kassa), dr. Nagy Tibor (Budapest), dr. Biró Károly (Debrecen), dr. Kövecses Ferenc (Budapest) és dr. Huszár Endre (Budapest) postafogalmazók.

Postafogalmazókká nevezték ki: dr. Csomor

Gusztáv (Budapest) postaszámellenőrt, dr. Feher Sándor (Budapest) és dr. Margó István (Budapest) postaszámírtseket, dr. Kántor Tibor (Budapest), dr. Fröhlich Zsigmond (Pécs), dr. Vas József (Budapest), dr. Kapolyi Zoltán (Szeged), dr. Marth Gyula (Szeged), dr. Körmeny Miklós (Sopron), dr. Kiss Sándor (Debrecen), dr. Szerényi László (Szeged), dr. Boros Kálmán (Pécs), dr. Visnyey László (Sopron), dr. Kiss Tibor (Kolozsvár), dr. Lőrinczy Aladár (Budapest), dr. Zsigmond Imre (Szeged), dr. Baranyai Károly (Kassa), dr. Margitfalvy György (Kassa) II. o. postatiszteket, dr. Buzna László (Budapest), dr. Fráter Gyula (Szeged) és dr. Szabó László (Szeged) postagyakornokokat.

II. A műszaki szakon:

Postaműszaki főigazgatóvá nevezték ki: Endrédi Antal (Budapest) postaműszaki főigazgatói címmel és jelleggel felruházott postaműszaki igazgatót.

Postaműszaki igazgatókká neveztettek ki: Barthonek Károly (Budapest), Schármár Jenő (Budapest), Erdöss Gyula (Budapest), Koczka László (Budapest), dr. Barna János (Budapest), Kónya Sándor (Budapest) postaműszaki igazgatói címmel és jelleggel felruházott postaműszaki tanácsosok és Rósas István (Kassa) postaműszaki tanácsos.

Postaműszaki igazgatói cím- és jellegadóományozásban részesültek: Sebők Dezső (Budapest), Lontay Béla (Budapest), Wangler Gyula (Budapest), Hütter Gyula (Budapest) és Jurcsak Viktor (Budapest) postaműszaki tanácsosok.

Postaműszaki tanácsosokká neveztettek ki: Ambrus István (Miskolc), Nagy István (Budapest), Sárospataky József (Budapest), Bata János (Budapest), Csapka Károly (Budapest), Zakariás János (Budapest), Barabás Lajos (Kolozsvár) postaműszaki tanácsosi címmel és jelleggel felruházott postafőmérnökök, Szabó Bálint (Budapest), Halden Elemér (Budapest) és Barna László (Budapest) postafőmérnökök.

Postaműszaki tanácsosi címet és jelleget kaptak: Koromzai Vilmos (Budapest), Kostkiewicz Ferenc (Budapest), Alkér Tibor (Budapest), Tannási Lajos (Budapest), Faller László (Budapest) és Stur Iván (Budapest) postafőmérnökök.

Postafőmérnökökké nevezték ki: Krekó Béla (Budapest) műgyetemi adjunktust, Lehotzky Andor (Nagykanizsa) és Dedek Lajos (Budapest) postafőmérnöki címmel és jelleggel felruházott postamérnököket, Mándoky József (Pécs), Lőrinszky Gyula (Budapest), Nemes Tihámér (Budapest), Végh Aladár (Budapest és Fábian Jenő (Budapest), Feledy Béla (Budapest), Pusztay György (Veszprém), Kertesi

Sándor (Budapest), Fejes Pál (Budapest), Schwarz János (Békéscsaba), Lorényi Gyula (Budapest), Gyurgyik Béla (Budapest), Soós Zoltán (Nagyvárad), Ludwig László (Miskolc), Paál József (Budapest) és Novák István (Budapest) postamérnököket.

Postafőmérnöki cím- és jelleget kaptak: Flanek Tibor (Budapest), Várady Pál (Budapest) és Ránky Béla (Budapest) postamérnökök.

Postamérnökökké nevezték ki: Halász Gábor (Budapest), Gerédy József (Budapest), Kiss Kornél (Budapest), Kodolányi Gyula (Budapest), Bolyóki Frigyes (Budapest), Kádár Géza (Budapest), Tarafás Béla (Budapest), Gosztolya Lajos (Budapest), Borbély Béla (Budapest), Daru Zoltán (Budapest), Schönborn Miklós (Budapest), Egyedi Andor (Szeged), Kupecz Vilmos (Szeged), Keresztes György (Budapest), Csicsátka Antal (Budapest), Hidegkuti Andor (Budapest), Szentgyörgyi László (Budapest), Vajda Zoltán (Budapest), Váraljai Vilmos (Budapest), Erdélyi Jenő (Budapest), Greck Zoltán (Budapest), Bognár Géza (Budapest), Virágh Mihály (Budapest), Reitzner Antal (Budapest), Mocsári Ferenc (Budapest), Somogyi László (Budapest), dr. Nagy Dezső (Budapest), Zerinváry Endre (Budapest) és Klema Gyula (Budapest) postasegédmérnököket.

A délvideki kinevezések kapcsán postaműszaki tanácsossá nevezték ki Ingvin Zsigmond volt jugoszláv tisztviselőt.

*

Rendkívüli tagjaink közül a következők részesültek kinevezésben, illetőleg cím- és jellegadóományozásban: Tussel Odön dr. postatanácsos postahivatali igazgató lett, postafőfelügyelővé nevezték ki Szabó István dr. postafőfelügyelői címmel és jelleggel felruházott postafelügyelőt, postafőfelügyelői címet és jelleget kapott Csuri István dr. postafelügyelő, postafelügyelőkké nevezték ki Joós László dr., Pálfi Sándor dr. és Somos Ferenc postafelügyelői címmel és jelleggel felruházott postafőtisztet, postafelügyelő cím- és jellegadóományozásban részesültek Persina Béla dr., Somlyai Rezső dr. és Szabó Tivadar dr. postafőtiszt: II. osztályú postatiszteké neveztettek ki Skalec Lajos dr. és Szele Tivadar dr. postaforgalmi gyakornokok.

Kitüntetések. A Kormányzó Úr megengedte, hogy György József ny. főigazgatónak négy évtizeden át kifejtett és az átlagon felülemelkedő közhasznú munkásságáért elismerése tudtul adassék. Dr. György József tagtársunk a visszacsatolt Felvidék postai és távközlési szolgálatának megszervezésében kifejtett működéséért Emlékiratban is részesült.

Hasonló Emlékiratban részesült még nyug-

dijas tagtársaink közül Lédeczy Sándor ny. postaműszaki főigazgató.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úr Mazurek Ernő, Kardos Antal, Toronyai Rigó László ny. postaigazgatóknak nyugalombavonulásuk alkalmából a m. kir. postánál négy évtizeden át, Flaszik Jenő ny. postaműszaki igazgatónak nyugalombavonulása alkalmából a m. kir. postánál három és fél évtizeden át, dr. vitéz Kaczvinszky Emil és dr. Sándor Aurél ny. postahivatali igazgatóknak nyugalombavonulásuk alkalmából a m. kir. postánál négy évtizeden át kifejtett közhasznú és buzgó szolgálataként elismerését fejezte ki.

Megbízások. Huber Oszkár postafőigazgatót a postaigazgatóság 10. ügyosztályának vezetésével bízták meg.

Dr. Györey Ferenc postatanácsos a postavezérigazgatóság 10. ügyosztálya vezetőjének állandó helyettesisével — II. helyettesi minőségben — bízott meg.

Dr. Kende Félix postatanácsost megbízták a központi táviróhivatal vezetésével.

A pécsi m. kir. postaigazgatóság dr. Szabó László postatitkárt a kerületi biztosi teendők ellátása alól felmentette és dr. Véték Lajos postasegédtitkárt a kerületi biztosi teendők ellátásával megbízta.

A szegedi m. kir. postaigazgatóság dr. Ehmán Aladár postasegédtitkárt a kerületi biztosi teendők ellátásával megbízta.

Bókai Mattanovich Géza

A kérlelhetetlen halál ismét áldozatot kívánt sorainkból: bókai Mattanovich Géza postaműszaki tanácsos kartársunk f. évi január hó 22-én, 48 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt.

1895 április 17-én született Pancsován. Középiszkolai tanulmányait a szegedi állami főgimnáziumban végezte, majd a József Nádor műegyetemen szerzett 1919-ben mérnöki oklevelet. Magánmérnöki gyakorlat után 1921-ben lépett a posta szolgálatába. Műszaki tanácsossá 1936-ban nevezték ki. Szolgálatát a budapesti táviró és távbeszélő igazgatóságnál kezdte, majd a Vezérigazgatóság B. főosztályába helyezték át, ahol a budapesti távbeszélő központok automatizálásában már a megindulástól kezdve tevékeny részt vett. Ezzel kapcsolatban küldték ki tanulmányútra Belgiumba, Hollandiába, Dániába és Svájcba. Építési ellenőrzője volt a Belváros autómataközpont szerelésének és 1929-től a Belváros, később a Teréz távbeszélő központ üzemosztályának volt a vezetője, 1937-ben pedig a Belváros távbeszélő központ hivatalvezetője lett. Külföldi tanulmányújtai során

szerzett értékes tapasztalatait előadások és szakcikkek keretében közölte kartársaival.

Végigküzdötte a világháborút. Mint tartalékos főhadnagy szerelt le 1918-ban. Mint műegyetemi hallgató tagja volt a Műegyetemi csendőrtiszti zászlóaljnak. A Károly Csapatkereszt, a Sebesülési Érem, a Nemzetvédelmi Kereszt tulajdonosa volt.

Bókai Mattanovich Gézával igen értékes, a kötelességteljesítésben példaadó és kartársaival szemben mindig nemesszívű jóbarát távozott közülünk. Higgadt, tárgyilagos megítélés, határozott fellépés jellemezte. Egyaránt szerették beosztottjai és feljebbvalói is.

Földi maradványait január hó 24-én helyezték örök nyugalomra a Kerepesi temetőben. Nagy részvétellel kísért temetésén Rimóty Mihály postaműszaki főigazgató, a budapesti táviró és távbeszélő igazgatóság vezetője mondott szívhez szóló búcsúztatót.

„Mélyen tisztelt Gyászoló Közönség!

A fájdalom és gyász érzésével szívünkben jöttünk el mi, — mondotta — a magyar postának nagy családja, ehhez a koporsóhoz, amely bókai Mattanovich Géza mulandó porhüvelyének utolsó hajlékálul szolgál.

Eljöttünk, hogy Mattanovich Gézával szemben, aki a magyar posta műszaki szolgálatának értékes és megbecsült munkása, a posta mérnöki karának kiválóan képzett és izzó lelkületű harcosa volt, hálás kegyeletünket leróva, őt utolsó útjára kísérjük.

A fájdalom és gyász könnyei homályosítják el szemünket, amikor koporsója előtt állva utolsó köszöntésünket rebegjük kedves jó Barátunkhoz.

Sorsának tragikus beteljesülése ez a koporsó s előtte gyöttrődve keresünk magyarázatot és vigasztalást, miért is kellett alkotó erejének teljében, áldásos, hasznos életének derekán a vigasztalan sírba leszállania?

Vigaszkeresésünkben szerető emlékezésünk végigkutatja munkában gazdag életének útját, amely értékes életút a tragikus elmúlás felett érzett fájdalomunthat enyhíti.

Az Emlékezés fáklója hivatásának komolyan élő, lelkes, a műszaki tudományokért minden áldozatra kész, derek jó munkás alakját világítja meg.

A távbeszélő műszaki szolgálat tanulmányozásának és tökéletesítésének szentelte ifjúságát, férfikorának munkáseveit s tehetségének minden kincsét. Ez a szolgálat és ez a tudományág volt kutató szellemének legfőbb becsvégya és szívének drága vonzalma. Mint fiatal postamérnök az utolsó éveket élő nagy manuális telefonközpontok hibaszolgálatánál végez

értékes munkát és a fenntartási szolgálatban gyűjt gazdag tapasztalatokat.

A kapcsolószolgálat gépesítésénél ott találjuk a legelső mérnökök között, akiket az automatikus rendszer ismeretére kiképeztek. Alkalmat adott néki a sors, hogy a gépkapcsolású rendszer bölcsőjénél ott állhasson és alkotó munkájával, tudásával, tehetségével hozzájáruljon annak tökéletes sikeréhez.

A reábízott és vállalt feladatokat fáradságot nem ismerve példás alaposítással és lelkes buzgósággal igyekezett megoldani, még betegsége sem gátolhatta kötelessége teljesítésében. A halálos kórral testében önfeláldozóan végezte munkáját mindaddig, míg a hivatalában össze nem esett és kórházi ágyra nem került. Végül is a beteg szív megállt és a halál megbékéltető érintése kisímitotta arcának sok szenvedésről tanuskodó vonásait.

Boldog, kiegyensúlyozott, mélyen vallásos lelkületű ember volt. Munkájában és az étellel való küzdelmében erősítette és támogatta őt barátainak, munkatársainak hálája és ragaszkodása, boldog családi élete, a hitvesi hűség és szeretet.

Most, amikor a hivatali felsőbbség, a kartársak, a m. kir. posta mérnöki kara és a magam nevében nehéz szívvel búcsúzom Tőled kedves, jó Barátunk, úgy érzem, hogy áldozatos életedért, példaadóan önfeláldozó kötelességteljesítésedért mindannyiunk hálás kegyeletét és köszönetét kell tolmácsolnom.

A sok munka, gond és szenvedés után a Halál békéjében megpihentél és Lelked az örökkévalóság küszöbéről tekint vissza reánk és mi ittmaradtok könnyes szemmel intünk búcsút Feléd. Kedves Barátunk, Isten Veled!

Igazgató-választmányi ülés. Egyesületünk igazgató-választmánya jan. 22-én ülést tartott. Dr. Forster Károly elnök a megnyitás alkiságai után a legutóbbi választmányi ülés óta elhunyt József Sándor főmérnök elhalálzásáról emlékezett meg. A választmányi ülés folyamán érkezett meg a szomorú hír Mattanovich Géza műszaki tanácsos elhunytáról. Megemlékezett róla, hogy egyesületünk tagjait több kitiintetés, elismerés és számos megbízás érte. Ugyancsak örvendetes nagy számban részesültek tagtársaink kinevezésben, illetőleg cím- és jellegadó-mányozásban.

Örömmel emlékezett meg az egyesület kolozsvári csoportjának megalakulásáról és üdvözölte a csoportnak az igazgató-választmányi ülésen először megjelent kiküldöttjét.

Javaslatára az egyesület ez évi rendes közgyűlését február hó 26-ára tűzte ki a választmány.

Lukács Alfonz dr. főtitkár ismertette az egyesület 1941. évi működéséről szóló igazgató-választmányi jelentést. A választmány ezt elfogadta és hozzájárult ahhoz, hogy a jelentés a Magyar Posta február havi számában megjeljen.

A közgyűlésen a számvizsgáló bizottság 1942. évi rendes és póttagjainak, valamint az igazgató-választmány hat rendes és három póttagjának helye kerül betöltésre. A szakosztályok meghallgatása után az elnökség a hivatalos jelöltek listáját összeállította és a választmány elé terjesztette. A választmány a jelöléseket elfogadta. E jelöléseket külön ismertetjük.

Ugyancsak ismertette a főtitkár a számvizsgáló bizottság jelentését, valamint az elnökség által összeállított 1942. évi költségvetési előirányzatot. A költségvetést a választmány elfogadta és hozzájárult a közgyűlés elé való terjesztéséhez.

Előterjesztette ezután még Lukács főtitkár a beérkezett kilépési nyilatkozatokat, felvételi kérelmeket, valamint az átminősítendő tagok névsorát. A kérelmeknek a választmány helyt adott. Ennél fogva a tagváltozások a következők:

I. Töröltettek. a) elhalálozás miatt: József Sándor főmérnök, b) kilépésük folytán: Guta Elemér dr. ny. főigazgató, Vecsey Márton ny. igazgató, Szabó György dr. ny. igazgató, Végh János dr. ny. igazgató, Csiba Vince ny. műszaki igazgató, Mazgon József dr. volt tanácsos, Békessy György dr. volt főmérnök, Massányi Antal dr. volt segédtitkár, Beke Imre dr. volt segédtitkár, Oltvai Mátyás dr. volt segédtitkár, Somhegyi Ferenc volt mérnök rendes tagok, Csengeri József ny. hiv. igazgató, K. Kálnoky Tivadar hiv. igazgató, Láng Árpád dr. főfelügyelő, Stokker Lajos dr. II. o. tiszt rendkívüli tagok.

II. Felvétettek rendes tagokul: Buzna László dr., Csomor Gusztáv dr., Fehér Sándor dr., Fejes József dr., Hornyacsek Andor dr., Huszár Endre dr., Kántor Tibor dr., Kaza János dr., Kiss Sándor dr., Körmendy Miklós dr., Lőrinczy Aladár dr., Regös Ferenc dr., Rohoska Ernő dr. fogalmazók, Rózsás József dr. segédtitkár, Sipos Endre dr., Vas József dr., Visnyey László dr. fogalmazók, Ingvin Zsigmond műsz. tanácsos, Krekő Béla főmérnök, vitéz Bene Gábor segédmérnök.

III. Felvétettek rendkívüli tagokul: Böszörményi Dezső dr., Czirják László dr., Deák János dr., Fóris István dr. forgalmi gyakornokok, Simon Péter dr. II. o. tiszt, Takács Andor dr. I. o. tiszt, Fóris László dr. II. o. tiszt, Makkos Sándor dr. I. o. tiszt, Marosujvári Gyula dr. II. o. tiszt, Pajor Ferenc dr. II. o. tiszt,

Palágyi István dr. I. o. tisztt és Semsei István dr. II. o. tisztt.

IV. Rendkívüliből rendes tagokká minősítettetek át: Baranyai Károly dr., Boros Kálmán dr., Fráter Gyula dr., Fröhlich Zsigmond dr., Kápolnyai Zoltán dr., Kiss Tibor dr., Margitfalvy György dr., Margó István dr., Marth Gyula dr., Schaden György dr., Szabó László, dr., Szerényi László dr., Zsigmond Imre dr. fogalmazók.

V. Rendesből rendkívüli taggá minősítettett át: Tussel Ödön dr. hiv. igazgató.

A fenti változások után tagjaink létszáma a következő: Rendes tagok száma: jogász 478, mérnök 217, összesen 695. — Rendkívüli tagok száma: jogász 79. Alapító tagok száma: jogász 6. Pártoló tagok száma: jogász 1. Összesen 781.

Dr. Telbisz Raáfael mérnök-főtitkár beszámolt a novemberben és januárban rendezett műsoros családi estekről. Jelentette továbbá, hogy a legközelebbi családi estet február 14-én szándékozik megrendezni az elnökség. A választmány a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette.

Ezután dr. Kirilly Dezső pénztárosi jelentése, majd a sajtójelentés következett. A választmány örömmel és hálás köszönettel vette tudomásul, hogy Vezérigazgató Uruk megértése folytán a Magyar Posta költségeihez való miniszteri hozzájárulás 20.000 pengőről 24.000 pengőre emeltetett fel.

Az ülést vacsra követte, amelyen a választmány tagjai szép számban vettek részt.

Jogász-szakosztályi választmányi ülés. Egyesületünk jogász-szakosztálya január hó 19-én az egyesület helyiségében választmányi ülést tartott. A választmányi ülés a szakosztály folyó ügyeit, majd pedig az 1941. év végével megüresedett egyesületi számvizsgáló-bizottsági, igazgató-választmányi és szakosztály-választmányi tagsági helyekre, továbbá a dr. Staár Endre lemondása következtében betöltendő szakosztályi jegyzői tisztségre a jelöléseket tárgyalta. Ugyancsak tárgyalták az elnökség által előterjesztett és a szakosztály 1941. évi működéséről szóló beszámolót is.

A beszámoló alapján megállapította a választmány, hogy a szakosztály 1941. évi működése a rendkívüli viszonyok ellenére is kedvezőnek mondható. Sajnálatos jelenség azonban, hogy a szakosztályi életben és a kisszemináriumi előadásokon tagtársaink fiatalabb generációja, különösen pedig a forgalmi karba tartozó jogvégeztett tagtársaink csak a legcsekélyebb mértékben és számban vesznek részt.

Kívánatos lenne, ha a felsoroltak is minél nagyobb számban aktív működéssel kapcsolódna be a szakosztályi életbe.

A választmány dr. Lukász Alfonz és dr.

Gallyas István felszólalása után a jelentést kisebb változtatásokkal elfogadta.

Jogász-szakosztályi előadás. Január hó 19-én egyesületünk jogász-szakosztályának kisszemináriumi előadássorozata keretében dr. Kárász István „Szemelvények a közigazgatási ügyintézés köréből” címmel tartott előadást.

Az előadást az Egyesület és a m. kir. posta vezetőségével az élén nagyszámú közönség hallgatta végig.

Az előadó a célszerű közigazgatási ügyintézés személyi és tárgyi feltételeit taglalta. Személyi vonatkozásban rámutatott a vezető és irányító munkakörök kiválasztás útján való betöltésének szükségességére, tárgyi vonatkozásban pedig utalt arra, hogy az ügyintézés terén ne a forma, hanem a lényeg legyen a döntő tényező. A szabály- és rendeletalkotás célját csak akkor érheti el, ha a közjó érdekében álló szükségletekkel időben legalábbis párhuzamosan halad. Az előrelátó igazgatásnak azonban a jövőben bekövetkező szükségletekkel is számolnia kell s azok részére már felmerülésük előtt célszerű megállapítani a kereteket, amelyeknek kitöltése azután a végrehajtás feladata. A közigazgatásnak az előrelátás mellett, különösen a mai dinamikus világban, nagy önállóságot kell tanúsítania és nem szabad a felelősségvállalás alól menekülnie.

Rámutatott az előadó azokra a körülményekre, amelyek az előrelátó, jó és célszerű közigazgatás működését hátráltatják s ezek között is különösen a külső protekció túltengésére. A felállított tételeket példákkal világította meg.

Az érdeklődést mindvégig lekötő és nagy tetszéssel fogadott előadást követő vita során a kérdésekhez dr. Kovács József és dr. Gallyas István kartársaink szóltak hozzá.

Mérnök-szakosztályi választmányi ülés. A mérnök-szakosztály január hó 15-én Szent-Katolnai Elekes Jenő műszaki főigazgató elnöklésével választmányi ülést tartott. Az elnök ismertette az általános kari helyzetet, majd a szakosztályi választmány megejtette a jelöléseket az 1941. év végén lejárt igazgató-választmányi és számvizsgáló-bizottsági tagsági helyekre és az üresedésben lévő szakosztályi jegyzői tisztségre. Végül a szakosztály letárgyalta az 1941. évi működéséről szóló beszámoló jelentést.

Januári táncestünk. Egyesületünk január 10-én fél hét órai kezdettel rendezte az idei évadban második műsoros délutánját. Az est, ha lehetséges, még a novemberben tartott mulatságot is felülmulata sikerben.

A közönség nagy élvezettel hallgatta végig a műsor valamennyi számát. A műsor az alábbi

volt: 1. *Johann Strauss*: Cigánybáró nyitány. Előadta az Országos Postás Zenekar Eördögh János karnagy vezénylete alatt. 2. a) *Josef Strauss*: Falusi fecskék. b) *Johann Strauss*: „A kuplé” a Denevér c. operettből. Énekelte Szabó Ilonka, a m. kir. Operaház magánénekesnője. Kísérte az Országos Postás Zenekar. 3. *Johann Strauss*: Toborzó a Cigánybáróból. Előadta Bordy Bella, a m. kir. Operaház szólótáncosnője. Kísérte az Országos Postás Zenekar. 4. *Vidám magánszám*: Előadta Bilicsi Tivadar, az Új Magyar Színház tagja. Zongorán kísérte Torday Borbély Pál. 5. a) *Johann Strauss*: Tavasz hangok. b) *Johann Strauss*: Kacagó ária a Denevér c. operettből. Énekelte Szabó Ilonka. Kísérte az Országos Postás Zenekar. 6. *Johann Strauss*: Duna-keringő. Előadta Bordy Bella. Kísérte az Országos Postás Zenekar. 7. *Johann Strauss*: Trics-tracs polka. Előadta az Országos Postás Zenekar.

A műsort követő tánc alatt a közönség pompás hangulatban maradt együtt az éjféle záróráig. Az estet Vezérigazgató Urunk is kitűnő megjelenésével.

Legközelebbi műsoros délutánunk február 14-én lesz. A részleteket a tagoknak megküldendő meghívó fogja tartalmazni.

A kassai csoport 1941. december 8-án tartott ülésén a dr. Csáky Lajos postatitkár Budapestre való áthelyezésével megüresedett csoporttitkári tisztséget dr. Tóth Ferenc postasegéd-titkárral töltötte be.

A csoport kitűnően sikerült Szilveszter-estet rendezett. Az esten résztvevőket és az új évet Pásztor Béla főigazgató köszöntötte mélyen szántó, aktuális gondolatokban gazdag beszéddel.

A debreceni csoport január 19-én megtartott rendezévi csoportgyűlésén a Budapestre áthelyezett dr. Okolicsny Gyula segédtitkár helyett csoport-titkárrá egyhangulag dr. Csányi Lajos postasegéd-titkárt választotta meg.

A kolozsvári csoport a Budapestre helyezett dr. Ernyey László postatanácsos helyett dr. Sipos Gyula postafogalmazót választotta meg igazgató-választmányi taggá.

A Kari Szövetség gondozói tevékenységének megindítása. A Postás Kari Egyesületek Szövetségét a viszonyok fokozódó rosszabbodása arra készíti, hogy a bajban lévő postás családok sorsán segítsen. Elhatározta, hogy a postástársadalom bajait, panaszait, nehézségeit, kívánságait figyelemmel kíséri és nyilvántartja, az azokat előidéző okokat felku-

tatja és a felmerült kérdéseket — amennyiben módja van rá — orvosolja, de a posta vezetőségén is segít azzal, hogy a kérdések helyes és végleges megoldását előkészíti.

A Szövetség e célból a postaszemélyzet szociális kataszterének felállítását határozta el. Az összeállításához szükséges adatok közlésére az igazgatóságok és az egyes hivatalok vezetőit körlevélben kérte fel. E szerint a szövetség kéri, hogy a vezetők:

1. szükség szerint, de legalább minden nap-tári negyedév első hónapjában, tehát először 1942 januárjában, általános szociális helyzetismertetésekből számoljanak be a gondjaikra bízott személyzet általános szociális viszonyairól, továbbá azokról a szociális vonatkozású kérdésekről, amelyek a személyzet több tagját érintik és így általános megoldásra alkalmasak;

2. esetenként, bizalmasan és részletesen közölnék azoknak a postaalkalmazottnak életkörülményeit, akik valamilyen ok folytán, akár hibájukból, akár önhibájukon kívül mostoha viszonyok közé jutottak. Jelöljék meg egyúttal a segítség módját is.

De a fenti adatgyűjtésen kívül is minden postaalkalmazott egyéni bajával, panaszával, kérelmével, ha azok nem szolgálati természetűek, közvetlenül is fordulhat a Szövetséghez. A Szövetség minden postaalkalmazottnak készséggel rendelkezésére áll és csak egyetlen megkülönböztetést ismer: a jobban rászoruló. Megsegítés iránti kérelmeket azonban a Szövetség csak akkor teljesít, vagy a teljesítést csak akkor javasolja, ha az adatok helyességéről előzetesen meggyőződött.

A Szövetség minden igazgatósági székhelyen pártfogónók kiképzését is tervbe vette. E pártfogónók lesznek hivatottak arra, hogy körzet-tanulmányok alapján szerzett tapasztalataikról a Szövetséget tájékoztassák, de arra is, hogy tanácsaikkal a segítséget kérők rendelkezésére álljanak és így az eseteleges téves életmódot helyes irányba tereljék. Tudatában van a Szövetség ugyanis annak, hogy egy-egy jótanács mennyire meg tudja változtatni a már reménytelennek hitt életet.

A Szövetség munkájához a postaszemélyzet minden egyes tagjának hathatós támogatását kéri. A szociális helyzetismertetéseket és általában minden szociális vonatkozású panaszt, kérelmet vagy kívánságot: „Postás Kari Egyesületek Szövetsége (a személyzet gondozására vonatkozó ügyek) Budapest 114” címre kell beküldeni.

Az új fizetések. Az alábbiakban közöljük az 1941. december hó 1-től érvényes köztisztviselői fizetéseket:

Fizetési		A fizetés	
osztály	fokozat	egy	egy
		hónapra	évre
		pengő	
I.		2.785.—	33.420.—
II.		1.857.—	22.284.—
III.		1.308.—	15.696.—
IV.	1.	1.054.—	2.648.—
		956.—	1.472.—
V.	1.	804.50	9.654.—
	2.	707.—	8.484.—
VI.	1.	615.50	7.386.—
	2.	556.50	6.678.—
	3.	499.—	5.988.—
VII.	1.	443.50	5.322.—
	2.	404.50	4.854.—
	3.	365.50	4.386.—
VIII.	1.	327.50	3.930.—
	2.	305.—	3.660.—
	3.	288.—	3.456.—
IX.	1.	260.50	3.126.—
	2.	243.—	2.916.—
	3.	226.—	2.712.—
X.	1.	215.—	2.580.—
	3.	203.50	2.442.—
	3.	192.50	2.310.—
XI.	1.	181.—	2.172.—
	2.	172.—	2.064.—
	3.	163.—	1.956.—
Gyakor- nokok	főiskolai	1.848.—	
	középisik.	135.—	1.620.—

A családi pótlék a feleség és az első két gyermek után egyenként havi 40 pengő, a harmadik gyermek után 50 pengő, a negyedik gyermek után 60 pengő, az ötödik és ötön felüli gyermek után egyenként 70 pengő.

1942. évi február hó 1-től az egyes állomáshelyek a következő lakáspénzosztályokba tartoznak:

I. Budapest.

II. Debrecen, Győr, Kaposvár, Kassa, Kolozsvár, Komárom, Marosvásárhely, Miskolc, Nagyvárad, Pécs, Sopron, Szatmárnémeti, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely, Ungvár és Zombor.

III. Baja, Eger, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Kiszpest, Máramarosziget, Nyíregyháza, Pestszenterzsébet, Rákospalota, Sátoraljaújhely, Szabadka, Ujpest és Újvidék.

IV. Balassagyarmat, Békéscsaba, Beregszász,

Beszterce, Budafok, Cegléd, Csáktornya, Csík-szereda, Ds, Érsekújvár, Esztergom, Gödöllő, Gyöngyös, Gyula, Hatvan, Huszt, Jászberény, Kalocsa, Keszthely, Léva, Losonc, Makó, Munkács, Nagybánya, Nagykanizsa, Nagykároly, Nagyszőlős, Pápa, Rimaszombat, Salgótarján, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Szekszárd, Szentes, Szikszó, Tapolca, Vác, Veszprém, Zalaegerszeg és Zilah.

V. Alag, Albertfalva, Alsógöd, Alsórendva, Balatonfüred, Bánffyhunyad, Bánréve, Berettyóújfalu, Békásmegyér, Békés, Celldömölk, Cinkota, Csepel, Csongrád, Csorna, Csurgó, Diósgyőr, Dombóvár, Dunaharaszti, Dunakeszi, Felsőbánya, Felsőgöd, Gyémántmiklós, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Hejőcsaba, Ipolyság, Kapuvár, Karcag, Kézdivásárhely, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kistűszállás, Kisvárd, Kőszeg, Magyarkanizsa, Mátészalka, Mátyásföld, Mezőkövesd, Mezőtúr, Mohács, Mosonmagyaróvár, Nagykálló, Nagykápta, Nagykőrös, Nagyszalonta, Nyírbátor, Orosháza, Ózd, Pestszentlőrinc, Pestújhely, Putnok, Ráckeve, Rákoscabá, Rákoshegy, Rákosliget, Rákosszentmihály, Rozsnyó, Sashalom, Sárospatak, Sárvár, Sásd, Siklós, Siófok, Sopronbánfalva, Soroksár, Szamosújvár, Szarvas, Szászrégen, Szentendre, Szentgothárd, Szerencs, Szigetvár, Szilágysomlyó, Tata, Tiszafüred, Törökszentmiklós, Túrkeve, Ujdombóvár, Vasvár és Zenta.

A VI. lakáspénzosztályba tartoznak mindazok az állomáshelyek, amelyek az I—V. lakáspénzosztályok egyikébe sem soroztattak.

A Postás Sportegyesület díszturnája.

A Postás Sportegyesület férfi és női tornaszakosztályai 1942. évi február hó 8-án d. e. fél 11 órai kezdettel a Magyar Művelődés Házában (volt Városi Színház) díszturnát rendeznek Huberné Csillik Margit háromszoros magyar bajnok, Fehér Anna kétszeres gerenda-bajnok, Novák Matild lóugró-bajnok, Romák Éva főiskolai bajnok, Kövi Mária ifjúsági bajnok, a magyar férfi bajnoksapat összes tagjai: Sántha Lajos nyújtó- és lóugró-bajnok, Baranyai László kétszeres gyűrű-bajnok, Börsök Jenő, Nemere János a válogatott csapat tagjai, dr. Krasznai Lajos és Vig Ferenc válogatott tornászok közreműködésével.

A bemutató napján este tánccal egybekötött társasvacsora lesz a Benczur-utca 27. szám alatti Postás Otthon helyiségeiben 8 órai kezdettel.

Meghívóigénylés és a vacsorán való részvétel bejelentése a Postás Sportegyesület tornabemutató rendezőségénél VI., Váci-út 17. II. em. 2. alatt. Helyárak: 50 fillértől 2 pengőig, 6 személyes páholyok 3.60—12 pengőig. Jegyeket elővételben ajánlatos megváltani a 146-500

útján távbeszélőn, egyébként csak február hó 8-án reggel 9 órától kezdve kaphatók a Magyar Művelődés Háza jegypénztáránál.

A Postamúzeum felkérése. A múzeum Magyar Posta példányaiból az alább felsorolt számok hiányoznak. Tekintettel arra, hogy e számok a kiadóhivatalnak sem állnak rendelkezésére, a múzeum ezúton is felkéri azokat, akik e számok bármelyikét rendelkezésére bocsátani hajlandók, hogy e lappéldányokat a Magyar Posta kiadóhivatala (Budapest 114.) útján bocsássák a múzeum rendelkezésére. A hiányzó példányok a következők: 1927. évfolyam: *Műszaki Közlemények*: 1., 2. szám. 1928. évfolyam: *Műszaki közlemények*: 1., 2. szám. 1929. évfolyam: *Műszaki Közlemények*: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8. szám. 1936. évfolyam: *Műszaki Közlemények*: 6. szám. 1939. évfolyam: *Műszaki Közlemények tartalomjegyzéke*.

A honvédelmi miniszter felhívása a magyar társadalomhoz! A keleti hadszíntéren, az ezeréves országhatároktól egyre távolabb, még folyik a küzdelem. Az útirányt, melyen csapataink előre nyomultak, friss honvédsírok jelzik. Magyar véreink pihenik ott az idegen földben véres csatának, férfias helytállásuknak fáradalmait. Sebesülten, betegen hazaszállított katonáink közül sokan nyugosznak itthoni hősi temetőikben is.

Mivel róhatná le méltóbban hálája adóját az állam és a társadalom e hősöknek s az országgyarapító katonai műveletek honvéd áldozatainak emléke iránt, mint azzal, hogy bőkezűen gondoskodik a halálukat sínylő hátramaradottairól, elsősorban árváikról. Hiszen nemcsak a kegyeletnek áldozunk, nemcsak könnyeket szártunk fel ezzel, de felemeljük, munkára, hűségre lelkesítjük a majdan apjuk helyébe lépő fiatalokat, csüggedés helyébe új hitet, bizalmat ébresztünk a magyar haza iránt s harci kedvet is a még odakinn harcoló honvédekben. Kötelesség hát a gondoskodás most és a jövőben, de nemzeti érdek is.

A hadiárvák jövőjének megalapozásához az állam anyagi támogatása nem elég. Segítő kezdet kell nyújtania a magyar társadalomnak is. Otthonában kell felkeresnünk minden hadi-

árvát; ha nincs otthona, azt meg kell teremtenünk, hogy felnőtt koráig legalább annyit nyujtsunk neki szeretetben lelki és testi gondozásban, mint amennyiben édesapja részesítette volna, ha életben marad. Legalább annyit, ha nem többet!

Erre a feladatra az ország egész területén — önkéntes ajánlkozás alapján — személy szerint minden serdületlen korú hadiárva számára külön gondozót kívánok kijelölni. Gondozói tisztségre szívesen fogadok minden önzetlen ajánlkozást. Elsősorban azokra gondolok akik hajlandók hadiárvát magukhoz venni és felnevelni. Másodsorban azokra, akik a személyes gondozást vállalják, meglátogatják a hadiárvát, gondoskodnak szükségleteiről, ellátják jótanáccsal, elintézik ügyes-bajos dolgaikat. Szükség van azonban olyan támogatókra is, akik csak az anyagiakat biztosítják a hadiárvák felneveléséhez és gondozásához. Szívesen fogadom tehát e célra a magánosok, vállalatok, testületek, intézmények, üzemek felajánlásait. A gondozók és támogatók tevékenysége, juttatása természetesen nem érinti sem a gyámhatóság törvényes hatáskörét, sem a gyermekek törvényes képviselőinek jogait és kötelességeit.

Addig is, amíg a hadiárvákat gondozó és támogató szervezet a hadiárvák jelenlegi csekélyebb számához igazodó szűkebb keretekben életre kél, kérem azokat, akik gondozói tisztségre, vagy rendszeres anyagi támogatás nyújtására vállalkoznak, hogy ajánlkozásaikat, illetve felajánlásaikat és esetleges kikötéseiket „Hadiárvák gondozása“ jelzessel írásban közöljék közvetlenül velem (Budapest, I., Szent György-tér 3. I. emelet, miniszteri iroda) s lehetőleg jeltessék be vármegyéjük alispánjánál (városuk polgármesterénél) is, akit külön felhívok a saját törvényhatósága területén ajánlkozók és az ott gondozásra szoruló hadiárvák nyilvántartásba vételére.

Bízom abban, hogy a magyar társadalom mely emberszeretete örömmel vállalja ezt az áldozatot hőseiről.

Kelt Budapesten, 1941 november hó 29-én.

vitéz *dálnokfalvi Bartha Károly* s. k.
m. kir. honv. min.

SZERKESZTŐSEG:

I., KRISZTINA-KÖRÜT 12. II. 220. TÁVBESZÉLŐ: 150—597.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK: (Társszerkesztő)

XI. VÁSÁRHELYI PÁL-U 4/6. TÁVBESZÉLŐ: 258—280.

KIADÓHIVATAL:

I., KRISZTINA-KÖRÜT 12. IV. 432. TÁVBESZÉLŐ: 156—841.

Előfizetési ár évi 10 P. Postai alkalmazottaknak évi 5 P.

Felelős kiadó DR. LUKÁSZ ALFONZ m. kir. postatanácsos.